

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

EVCLIDIS
ELEMENTORVM

LIBRI XV.

LIBRI XV.
Musei Mathematici S. J. Praga ad S. Leon.
Quibus, cum ad omnem Mathematicam

Quibus, cum ad omnem Mathematicæ
scientiæ partem, tum ad quamlibet

Geometriæ tractationem, facilis comparatur

Ex libris Jacobi viti Werner H. L. v. v.

COLONIAE,
Apud Maternum Cholinum.

M. D. LXXXVII.

Cum Gratia & Privilegio Cas. Maiest.

Edith A. Lewis

1910
JAN 10 1910
RECEIVED
U. S. DEPT. OF AGRICULTURE
WASHINGTON, D. C.

AD CANDIDVM

LECTOREM ST.

GRACILIS

præfatio.

PERMAGNI referre sē-
per existimaui, lector be-
nevole, quantum quisq;
studij & diligentie ad
percipienda scientiarum
elementa adhibeat, qui-
bus nō satis cognitis, aut
perperā, intellectis si vel
digitum progredi tentes,
erroris caliginem animis offundas, non veritatis
lucem rebus obscuris adferas. Sed principiorum
quanta sint in disciplinis momenta, haud facile
credat, qui rerum naturam ipsa specie, non viri-
bus metiatur. Vt enim corporum que oriuntur
& intereūt vilissima tenuissimaq; videntur ini-
tia: ita rerum æternarum & admirabilium, qui-
bus nobilissima artes continentur, elementa ad
speciem sunt exilia, ad vires & facultatem quā
maxima. Quis nō videt ex fici cātulo grano, vt
ait Tullius, aut ex acino vinaceo, aut ex cetera-
rum frugum aut stirpium minutissimis semini-
bus tantos truncos ramosq; procreari? Nā Ma-
thematicorū initia illa quidem dictu auduq;
pere exiguā, quāntā theorematum syluā nobis pe-

P R A E F A T I O

pererunt? Ex quo intelligi potest, ut in ipsis senti-
 tibus, sic & in artium principijs inesse vim earū
 rerum, quae ex his progignuntur. Praclare igitur
 Aristoteles, ut alia permulta, μεγιστον ισως αρχη
 παντος, & οσω κρατισον τη διωαμφ, τοσούτω μι-
 χρότατον, ουδ' μεγεθη χαλεπόν εστιν οφθηναι.
 Quocirca committendum non est, ut non bene
 prouisa & diligenter explorata scientiarum
 principia quibus propositarum quarumque rerū
 veritas sit demonstranda, vel constituas, vel con-
 stituta approbes: Cauendum etiam, ut ne tantu-
 lum quidem fallaci & capiosa interpretatione
 turpiter deceptus, a vera principiorum ratione
 temere deflectas. Nam qui initio forte aberrau-
 rit, is ut tandem in maximis versetur erroribus,
 necesse est: cum ex uno erroris capite, densiores
 sensim tenebra rebus clarissimis obducantur.
 Quid tam varias veterum physiologorum sen-
 tentias non modò cum rerum veritate pugnan-
 tes, sed vehementer etiam inter se dissentien-
 tes nobis inuexit? Equidem haud scio, fueritne
 vlla potior tanti dissidij causa, quàm quòd ex
 principijs partim falsis, partim non consentaneis
 ductas rationes probando adhiberent. Fit enim
 plerumque, ut qui non rectè de artium rerumq;
 elementis sentiunt, ad praefinitas quasdam opini-
 ones suas omnia remocare studeant. Pythagorei,
 ut meminit Aristoteles, cum denary numeri
 summam perfectinẽm, cœlo tribuerent, nec
 plures tamen quàm nouem sphaeras cerne-
 rent, decimam affingere ausi sunt terra aduer-
 sam.

P R A E F A T I O.

*sam quam ἀριθμόν appellarunt. Illi enim
 universitatis rerumq; singularum naturam, ex
 numeris seu principijs estimantes, ea protulerūt
 quae φαντασμοῖς congruere nusquam sunt cog-
 nita Nam ridicula Democriti, Anaximenis,
 Melissi Anaxagorae, Anaximandri, & reli-
 quorum id genus physiologorum somnia, ex falsis
 illa quidem orta natura principijs sed ad Ma-
 thematicum nihil aut parum spectantia, sciens
 praetereo Nonnullos attingam qui repetitis al-
 tius vel aliter ac decuit positis rerum inijs, cum
 physicis multa turbarunt, tum Mathematicos
 oppugnatione principiorum pessimè multarūt.
 Ex planis figuris corpora cōstituit Timaeus: Geo-
 metrarum hic quidem principia cuniculis op-
 pugnantur. Nam & superficies seu extremitates
 crassitudinem habebunt, & linea latitudinem:
 denique puncta non erunt individua sed linea-
 rum partes. Pradicant Democritus atque Leu-
 cippus illas atomos suas, & individua corpus-
 cula. Concedit Xenocrates impartibiles quasdā
 magnitudines. Hic verò Geometria fundamēta
 aperte peruntur, & funditus evertuntur: quibus
 dirutis nihil equidē aliud video restare, quā
 ut amplissima Mathematicorum theatra re-
 pentē concidant. lacebunt ergo, si dijs placeat, tot
 preclara. Geometrarum doxasymmetris & alo-
 gi magnitudinibus theoremata. Quid enim
 cause dicas cur individua linea hanc quidem
 metiatur, illam verò metiri non queat?
 Siquidem, quod minimum, in unoquoque*

PRAEFATIO.

genere reperitur. id communis omnium mensu-
 ra esse solet. Innumerabilia profecto sunt illa,
 quae ex falsis eiusmodi decretis absurda conse-
 quuntur: & horum permulta quidem Mathe-
 maticus, sed longè plura colligit Physicus. Quid
 varia $\psi\epsilon\upsilon\delta\omicron\gamma\rho\alpha\phi\eta\mu\acute{\alpha}\tau\omega\upsilon$ genera commemorè,
 quae ex hoc uno fonte tam longè latèque diffusa
 fluxisse videntur? Notissimus est Antiphontis
 tetragonismus qui Geometrarum & ipse prin-
 cipia non parum labefecit, cum recta linea cur-
 uam posuit aequalem. Longum esset mihi singula
 per censere, praesertim ad alia properanti: Hoc er-
 go certum fixum, & in perpetuum ratum esse o-
 portet, quod sapienter monet Aristoteles $\sigma\pi\alpha\delta\alpha\varsigma\acute{\epsilon}$
 $\omicron\nu\delta\omega\varsigma\delta\omicron\rho\iota\sigma\tau\acute{\omega}\sigma\iota\chi\alpha\lambda\omega\varsigma\acute{\alpha}\iota\acute{\alpha}\rho\chi\alpha\iota\mu\epsilon\gamma\acute{\alpha}\lambda\lambda\omega\gamma\delta\rho$
 $\acute{\epsilon}\chi\theta\sigma\iota\rho\acute{o}\tau\eta\nu\tau\omega\varsigma\epsilon\pi\acute{o}\mu\epsilon\nu\alpha$. Nam principijs illa
 congruere debent, quae sequuntur. Quod si tan-
 tum perspicitur in istis exilioribus Geometriae
 inuijs quae pnncto, linea, superficie definiuntur,
 momentum, ut ne hac quidem sine summo im-
 pendentis ruina periculo conuelli aut oppugna-
 ri possint, quanta quæso vis putanda est huius
 $\sigma\omicron\iota\chi\epsilon\acute{\iota}\omega\tau\epsilon\omega\varsigma$, quam collatis tot præstātissimorum
 artificum inuentis, mira quadam ordinis soler-
 tia contexuit Euclides, uniuerse Matheseos ele-
 menta complexu suo coercentem? Ut igitur om-
 nibus rebus instructior & paratior quisque ad
 hoc studium libentius accedat, & singula vel
 minutissima exactius secum reputet atque per-
 discat, opere precium censui, in primo institutio-
 nis aditu vestibuloq, præcipua quaedam capita,
 quibus

P R A E F A T I O.

quibus tota ferè Mathematica scientie ratio intelligatur, breuiter explicare: tum ea quae sunt Geometriae propria, diligèter persequi: Euclidis deniq; in extruenda hac sorxi et qd consilium sedulo ac fideliter exponere. Quae ferè omnia ex Aristotelis potissimum ducta fontibus, nemini inuisa fore confido, qui modo ingenuum animi candorem ad legendum attulerit. Ac de Mathematica diuisione primum dicamus.

Mathematica in primis scientia studiosos fuisse Pythagoreos, non modò historicorum, sed etiam philosophorum libri declarant. His ergo placuit, ut in partes quatuor uniuersum distribuatur Mathematica scientiae genus, quarum duas περί τὸ πᾶν, reliquas περί τὸ πῆλιν verari statuerunt. Nam & τὸ πᾶν vel sine ulla cōparatione ipsum per se cognosci, vel certa quadam ratione comparatū spectari: in illa Arithmeticam, in hoc versari Musicam: & τὸ πῆλιν partim quiescere, partim moueri quidem: illud Geometriae propositum esse: quod verò sua sponte motu cietur, Astronomie. Sed ne quis falso putet, Mathematicam scientiam, quòd in utroque quantigenere cernitur, idcirco inanem videri (si quidem non solum magnitudinis diuissio, sed etiam multitudinis acretio infinitè progredi potest) meminisse decet, τὸ πῆλιν & τὸ πᾶν, quae subiecto Mathematica generi imposita sunt à Pythagoreis nomina, non cuiuscunque modi quantitatem significare, sed eandem, quae tum multitudine tum magnitudi-

PRAEFATIO.

tudine sit definita, & suis circumscripta ter-
 minis. Quis enim ullam infiniti scientiam de-
 fendat? Hoc scitum est, quod non semel docet
 Aristoteles, infinitum ne cogitatione quidem
 complecti quenkum posse. Itaque ex infi-
 nita multitudinis & magnitudinis duarum
 finitam hac scientia decerpit & amplectitur na-
 turam, quam tractet, & in qua versetur. Nam
 de vulgari Geometrarum consuetudine quid sen-
 tiendum sit, cum data interdum magnitudine
 infinita aut fabricantur aliquid, aut proprias
 generis subiecti affectiones exquirunt, disertè
 monet Aristoteles, οὐδὲ νῦν (de Mathematicis
 loquens) δὲ οὐλαὶ τοῦ ἀπείρου, οὐδὲ χρεῶνται, ἀλλὰ
 μόνον εἶναι ὅσῳ ἀνθρώπωνται, πεπερασμένῳ.
 Quamobrem disputatio ea qua infinitum re-
 fellitur, Mathematicorum decretis rationibusq;
 non aduersatur, nec eorum apodixas labefacit.
 Etenim tali infinito opus illis nequaquam est,
 quod exitu nullo peragrari possit, nec talem po-
 nunt infinitam magnitudinē: sed quantūcumq;
 velit aliquis effingere, ea ut suppetat, infinitam
 precipiunt. Quinetiā non modò immensa mag-
 nitudine opus non habent Mathematici, sed ne
 maxima quidem: cum instar maxime minima
 quaeque in partes totidem pari ratione diuidi
 queat. Alteram Mathematica diuisionē attulit
 Geminus, vir (quantum ex Proclo cōiungere licet)
 μαθηματικῶν laude clarissimus. Eam, quae supe-
 riore plenior & accuratior fortè visa est cū do-
 ctissime pertractarit sua in decimum Euclidis
 prae-

P R A E F A T I O.

*praefatione P. Montaneus vir senatorius, Et
 regia bibliotheca praefectus, leniter attingam.
 Nam ex duobus rerum velut summis generibus
 τῶν νοητῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν, quae res sub intelli-
 gentiam cadunt, Arithmetica & Geometria
 attribuit Geminus: quae verò in sensui incurrunt,
 Astrologia, Musica Supputatrici, Optica, Geo-
 desia & Mechanica adiudicavit. Ad hanc cer-
 te diuisionem spectasse videtur Aristoteles, cum
 Astrologiam Opticam, harmonicam φυσικῶ-
 τικὰς τῶν μαθημάτων nominat, ut quae natura-
 libus & Mathematicis iniecienda sint, ac velut
 ex utrisque mixta disciplina: Siquidem genera
 subiecta a Phisicis mutuantur, causas vero in
 demonstrationibus ex superiore aliqua scientia
 repetunt. Id quod Aristoteles ipse apertissime
 testatur, οἷα ταῦτα γὰρ, φησι, τὸ μὲν οὖν, τῶν αἰσθη-
 τῶν εἰδέναι τὸ δὲ διότι, τῶν μαθηματικῶν. Se-
 quitur, ut quid Mathematica conveniat cum
 Phisica & prima Philosophia: quid ipsa ab utra-
 que differat, paucis ostendamus. Illud quidem
 omnium commune est, quod in veri contempla-
 tione sunt posita, ob idque θεωρητικὰ à Grecis di-
 cuntur. Nam cum διάνοια sine ratio & mens
 omnis sit vel πρᾶξις, vel θεωρητικὴ, totidem
 scientiarum sint genera necesse est. Quod si Phy-
 sica, Mathematica, & prima Philosophia, nec
 in agendo, nec in efficiendo sunt occupata, hoc
 certe perspicuum est, eas omnes in cognitione cō-
 templatationeque necessario versari. Cum enim
 rerum non modo agendarum, sed etiam effi-*

P R A E F A T I O.

ciendarum principia in agente vel efficiente cō-
sistant, illarum quidem ποούπερος, harum au-
tem vel mens vel ars, vel vis quadam & facul-
tas rerum profectō naturalium. Mathematica-
rum, atque diuinarum principia in rebus ipsis,
non in philosophis inclusa latent. Atque haec
vna in omnes valet ratio, quae θεωρητικὸς esse
colligat. Iam verò Mathematica separatim cū
Physica congruit, quòd utraque versatur in cog-
nitione formarum corpori naturali inherentiū.
Nam Mathematicus plana solida, longitudi-
nes & puncta contemplatur, quae omnia in cor-
pore naturali à naturali quoque philosopho tra-
ctantur. Mathematica item & prima philoso-
phia hoc inter se propriè conueniunt, quòd cog-
nitionem utraque persequitur formarum, quo-
ad immobiles, & à concretionem materia sunt li-
bere. Nam tametsi Mathematica forme re-
vera per se nō coherent, cogitatione tamen à ma-
teria & motu separantur, quòd γίγεται. Ψεύδος
χωρίζοντων, ut ait Aristoteles. De cognitione
& societate breuiter diximus, iam quid intersit
videamus. Vnaqueq; mathematicarū certum
quoddam rerum genus propositum habet, in quo
versetur, ut Geometria quantitatem & conti-
nuationem aliorum in vnā partem, aliorū in
duas, quorundam in tres, eorūque quaternus
quantia sunt & continua, affectiones cognoscit.
Prima autem philosophia, cum sit omnium com-
munis, vniuersum Entis genus, quaeq; ei accidunt
& conueniunt hoc ipso quòd est, considerat.

Ad

P R A E F A T I O.

Adhuc, Mathematica eam modo naturā amplectitur, quae quanquam non mouetur, separari tamen, seiungiq, nisi mente & cogitatione à materia non potest, ob eamq, causam, eē ἀφαιρέσις dici consuevit. Sed Prima philosophia in ijs versatur, quae & seiuncta, & aeterna, & ab omni motu per se soluta sunt ac libera. Ceterum Physica & Mathematica quanquam subiecto discrepare non videntur, modo tamen rationeq, differunt cognitionis & contemplationis, unde dissimilitudo quoque scientiarum sequitur. Etenim Mathematica species nihil re vera sunt aliud, quam corporis naturalis extremitates, quas cogitatione ab omni motu & materia separatas Mathematicus contemplatur: sed eadem consistatur Physicorum ars, quatenus cum materia comprehensa sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit ut quaecunque in Mathematicis incommoditates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere non autem vicissim. Multa enim in naturalibus sequuntur incommoda, quae nihil ad Mathematicum attinent, διὰ τὸ, inquit Aristoteles, τὰ μὲν δὲ ἀφαιρέσις λέγεται, τὰ μαθηματικά, τὰ δὲ φυσικά ἐκ προσθέσεως. Siquidem res cū materia deuinctas contemplatur physicus: Mathematicus verò rē cognoscit circūscriptis ijs omnibus quae sensu percipiuntur, ut grauitate leuitate duritie, mollitie, & praeterea calore, frigore, alijsq, contrariorum patibus, quae sub sensum subiecta sunt: tantum autem relinquit quanti-

P R A E F A T I O.

quantitatem & continuum. Itaq; Mathematicorum ars in ijs quae immobilia sunt, cernitur (τὰ ὁρμαθηματικὰ τῶ ὄντων ἄνευ κινήσεως εἰσι, ὅτε τῶ περὶ τὴν ἀστρολογίαν) quae verò in natura, obscuritate posita est, res quidem quae nec separari nec motu vacare possunt, contemplatur. Id quod in utroque scientia genere perspicuum esse potest, siue res subiectas definias, siue proprietates earum demonstras. Etenim numerus, linea, figura rectum, inflexum, aequale, rotundum, uniuersa denique Mathematicus quae tractat & proficitur, absque motu explicari doceri que possunt: χωρὶς δὲ τῆ νοήσεως κινήσεως εἰσι; Physica autem sine motione species nequaquam possunt intelligi. Quis enim hominis planta, ignis, ossium carnis naturam & proprietates sine motu, qui materiam sequitur, perspiciat? Siquidem tantisper substantia quaeque naturalis constare dicat solet, quoad opus & munus suum, agendo patiendoque tueri ac sustinere valeat: quae certe amissa diuiciū, ne nomen quidem nisi ὁμωνύμως retinet. Sed Mathematico ad explicandas circuli aut trianguli proprietates, nullum adferre potest usum materiae ut auri, ligni, ferri, in qua insunt, consideratio, quin eò verius eiusmodi rerum, quarum species tanquam materia vacantes efformemus animo, naturam complectemur, quod coniunctione materiae quasi adulterari deprauarique videntur. Quocirca Mathematicae species eodem modo quo κοινὸν, siue concaniscit, sine motu & subiecto, definitione explicare cognos-

PRAEFATIO.

cognosciq̃, possunt: naturales verò cum eam vim
 habeant quam, ut ita dicam simitas, cum mate-
 ria comprehense sunt, nec absque ea separatim,
 possunt intelligi: quibus exemplis quid inter Phi-
 sicas & Mathematicas species interfit, hand
 difficile est animadvertere. Illis certè non semel
 est usus Aristoteles. Valeant ergo Protagora so-
 phismata, Geometras hoc nomine refellentis,
 quod circulus normam puncto non attingat. Nā
 divina Geometrarum theoremata, qui sensu a-
 stimabit, vix quicquam reperiet quod Geome-
 tra concedendum videatur. Quid enim ex his
 quae sensum movent, ita rectum aut rotundum,
 dici potest, ut à Geometra ponitur? Nec verò ab-
 surdum est aut vitiosum, quòd lineas in pulvere
 descriptas pro rectis aut rotundis assumit, quae
 nec rectae sunt nec rotundae, ac ne latitudinis qui-
 dem expertes. Siquidem non is utitur Geometra
 quasi inde vim habeat conclusio, sed eorum quae
 discenti intelligenda relinquuntur, rudem cen-
 imaginem proponit. Nam qui primum institu-
 untur, hi ductu quodam & velut $\chi\pi\alpha\gamma\omega\gamma\iota\delta$
 sensuum opus habent, ut ad illa quae sola intelli-
 gentia percipiuntur, aditum sibi comparare
 queant. Sed tamen existimandum non est rebus
 Mathematicis omnino negari materiam, ac
 non eam tantum qua sensum afficit. Est enim
 materia alia qua sub sensum cadit, alia qua ani-
 mo & ratione intelligitur. Illam $\alpha\pi\sigma\tau\eta\tau\eta\varsigma$, hanc
 $\nu\omicron\alpha\tau\eta\varsigma$ vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut es,
 ut lignum, omnisque materia qua moneri po-
 test

PRÆFATIO.

test. Animo & ratione cernitur ea quæ in rebus
sensilibus inest sed non quatenus sensu percipiun-
tur, quales sunt res Mathematicorum. Unde ab
Aristotele scriptum legimus ἐπὶ τῷ εἶναι αὐτῶν
ὅτι τὸν ὀρθὸν ἑαυτῶν ἔχειν ὡς τὸν ὀρθὸν : καὶ οὐκ ὡς
τὸν ὀρθὸν : quasi velit ipse recti quod Mathematicorum
est, suam esse materiam non minus quàm
fini quod ad Physicos pertinet. Nam licet res
Mathematica sensili vacent materia, non sunt
tamen individua, sed propter continuationem
partitioni semper obnoxia, cuius ratione dici
possunt sua materia non omnino carere: quin al-
lud videtur τὸ εἶναι ὑποκείμενον, aliud quoad con-
tinationem adiuncta intelligitur linea. Illud
enim cœ forma in materia proprietatum causa
est quas sine materia percipere non licet. Hæc est
societatis & dissidii Mathematicæ cum Phy-
sica & primæ Philosophiæ ratio. Nunc autem
de nominis ætymo & notatione pauca quedam
afferamus. Nam si quæ iudicio & ratione impo-
sita sunt rebus nomina, ea certè non temere indi-
ta fuisse credendum est. quibus scientias appella-
re placuit. Sed neque otiosa semper haberi debet
istæ etymologiæ indagatio cum ad rei etiam du-
bia fidem sepe non parum valeat recta nominis
interpretatio. Sic enim Aristoteles ducto ex ver-
borum ratione argumento, ἀντοματὴς, μεταβο-
λῆς, αἰδέσθης, aliarumq; rerum naturam ex parte
confirmavit. Quoniam igitur Pythagoras Ma-
thematicam scientiam non modo rudiose coluit,
sed etiā repetitis a capite principys, geometricā
contem-

PRÆFATIO

contemplationem in liberalis disciplina formā
 composuit & perspectis absq; materia solius in-
 telligentia adminiculo theorematibus, tractatio-
 nem περὶ τῶν ἀλόγων, & κοσμητῶν σχημάτων
 cōstitutionem excogitavit: credibile est, Pytha-
 goram, aut certe Pythagoreos, qui et ipsi doctoris
 sui studia libenter amplexi sunt, huic scientiæ id
 nomen dedisse, quod cum suis placitis atq; decre-
 tis congrueret, rerumq; propositarum naturam,
 quoquo modo declararet. Ita cū existimarent
 illi, omnem disciplinā, quæ μαθησις dicitur,
 ἀνάμνησιν esse quandam, i. recordationem et re-
 petitionem eius scientiæ, cuius antequam in cor-
 pus immigraret, compos fuisset anima, quemad-
 modum Plato quoq; in Menone, Phedone, &
 alijs aliquot locis videtur astruxisse, animaduer-
 terent autem eiusmodi recordationem, quæ non
 posset multis ex rebus perspicui, ex his potissimum
 scientijs demonstrari, si quis nimirum, ait Plato,
 ἐπὶ τὰ διαγρημένα, ἀγῆ probable est equidem
 Mathematicas à Pythagoreis artes κατὰ δόξαν
 fuisse nominatas ut ex quibus μαθησις, id est æ-
 ternarum in anima rationum recordatio διαφέ-
 ροντος et p̄cipue intelligi posset. Cuius etiā rei si-
 de nobis diuinus fecit Plato, q̄ in Menone So-
 cratem induxit hoc argumētū genere persuade-
 re cupientem discere nihil esse aliud quam sua-
 rum ipsius rationum animum recordari. Ete-
 nim Socrates p̄sionem quandam, ut Tullij ver-
 bis utar, interrogat de geometrica dimensione
 quadrati: ad ea sic ille respondet ut puer, & ra-
 men

P R A E F A T I O.

mentam faciles interrogationes sunt, ut gradatim respondens eodem perueniat quò si Geometrica didicisset. Aliam nominis huius rationem Anatolius exposuit, ut est apud Rhodiginum, quòd cum cetera disciplina deprehendi vel non docente aliquo possint omnes. Mathematica sub nullius cognitionem veniant, nisi praeunte aliquo, cuius solertia succidantur veprea, vel exurantur, & superciliosa complanentur aspreta. Ita enim Caelius: quòd quam vim habeat, nò est huius loci curiosius persequari. Equidem M Tullius Mathematicos in magna rerum obscuritate, recondita arte multipliciq; ac subtili versari scribit: sed quis nescit id ipsum cum alijs grauioribus scientijs esse commune? Est enim, veleodem auctore Tullio, omnis cognitio multis obstructa difficultatibus maximaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudicijs nostris infirmitas, nec ullus est, modò interius paulò Physica penetrarit, qui non facile sit expertus, quam multis undique emergant, rerum naturalium causas inquirentibus inexplicabiles labyrinthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate nominari Mathematicas opinantur: cuius etiam rationis momentum alio seorsim loco expendendum fuerit. Quocirca primam verbi notationem, quam sequimur est Proclus, nobis retinendam censeo. Haftenus de vniuerso Mathematica genere, quanta potui & perspicuitate & breuitate dixi. Sequitur vt de Geometria separatim atque ordine ea differam, qua initio sum pollicitus.

P R A E F A T I O.

ius. Est autem Geometria, ut definit Proclus scē-
 entia quae versatur in cognitione magnitudinū
 figurarum & quibus haec continentur, extremo-
 rum, item rationum & affectionum quae in illis
 cernuntur ac inherēt: ipsa quidem progrediens
 ā puncto indiuiduo per lineas & superficies, dū
 ad solida conscendat, variasq; ipsorum disse-
 rentias patefaciat. Quūq; omnis scientia
 demonstratiua ut docet Aristoteles, tribus qua-
 si momenti contineatur, genere subiecto, cuius
 proprietates ipsa scientia exquirat & contem-
 platur: causis & principiis ex quibus primis de-
 monstraciones conficiuntur: & proprietatibus,
 quae de genere subiecto per se enunciantur: Geo-
 metria quidem subiectum in lineis, triangulis,
 quadrangulis, circulis, planis, solidis atque om-
 nino figuris & magnitudinibus, earūque ex-
 tremis consistit. His autem inherēt diui-
 siones, rationes, tactus, equalitates, παραβολαί
 ὑπερβολαί ἐλλείψεις, atque alia generis eiusdem
 propē innumerabilia. Postulata verō & Axio-
 mata ex quibus haec inesse demonstrantur, eius-
 modi ferē sunt: Quouis centro & intervallo cir-
 culum describere. Si ab equalibus equalia de-
 trahas, quae relinquuntur esse equalia, ceteraq;
 id genus permulta, quae licet omnium sint cōmū-
 nia ac demonstrandum tamen tam sunt accom-
 modata, cum ad certum quoddam genus tra-
 ducuntur. Sed cum praecipua videatur Arith-
 metica & Geometria inter Mathematicas
 dignatio, cur Arithmetica sit ἀριθμητική &
 exactior

P R A E F A T I O.

*Exactior quam Geometria paucis explicandam
 arbitror. Hic verò & Aristotelem sequemur
 ducem, qui scientiam cum scientia ita compa-
 rat, ut accuratiorem esse velit eam, quae rei cau-
 sam docet, quam quae rem esse tantum declarat,
 deinde quae in rebus sub intelligentiam cadenti-
 bus versatur, quam quae in rebus sensum mouen-
 tibus cernitur. Sic enim & Arithmetica quam
 Musica, & Geometria quam Optica & Ste-
 reometria quam Mechanica exactior esse intel-
 ligitur. Postremo quae ex simplicioribus initijs
 constat, quam quae aliqua adiectione compositis
 utitur. Atque hac quidem ratione Geometriae
 praestat Arithmetica, quòd illius initium ex ad-
 ditione dicatur, huius sit simplicius. Est enim
 punctum, ut Pythagoreis placet, unitas quae sit-
 ubrinet: unitas verò punctum est quod situ va-
 cat. Ex quo percipitur, numerorum quam mag-
 nitudinum simplicius esse elementum, numero-
 rumque magnitudinibus esse puriores, & a concre-
 tione materiae magis disiunctos. Hec quanquam
 nemini sunt dubia, habet & ipsa tamen Geo-
 metria quo se plurimum efferat, opibusque suis
 acrerum ubertate multiplici vel cum Arithme-
 tica certet: id quod tunc facile deprehendas cum
 ad infinitam magnitudinis diuisionem, quam
 respicit multitudo, animum conuerteris. Nunc
 quae sit Arithmetica & Geometriae societas, vi-
 deamus. Nam theorematum quae demon-
 stratione illustrantur, quaedam sunt utri-
 usque scientiae communia, quaedam verò
 singu-*

PRAEFATIO.

singularium propria. Etenim quod omnis proportio sit πῶτος sine rationalis, Arithmetica soli conuenit, nequaquam Geometriae, in qua sunt etiam ἀρρητοι seu irrationales proportionēs. item, quadratorum gnomas minimo definitos esse. Arithmetice proprium (si quidem in Geometria nihil tale minimum esse potest) sed ad Geometriam proprie spectant situs, qui in numeris locum non habent: tactus, qui quidem a continuis admittuntur: ἀλογον, quoniam ubi diuisio infinite procedit, ibi etiam τὸ ἀλογον esse solet. Communia porro utriusque sunt illa, quae ex sectionibus eueniunt, quas Euclides libro secundo est persequutus: nisi quod sectio per extremam & mediam rationem in numeris nusquam reperiri potest. Iam verò ex theorematibus eiusmodi communibus, alia quidem ex Geometria ad Arithmeticam traducuntur: alia contra ex Arithmetica in Geometriam transferuntur: quaedam verò perinde utrique scientiae conueniunt, ut quae ex vniuersa arte Mathematica in utranque harum conueniant. Nā & alterna ratio, & rationum conuersiones, compositiones, diuisiones hoc modo communia sunt utriusque. Quae autem sunt τῶ ἐπι συμμετρῶν, id est, de commensurabilibus, Arithmetica quidem primum cognoscit & contemplatur: secundo loco Geometria Arithmeticam imitata. Quare & commensurabiles magnitudines ille dicuntur, quae rationem inter se habent quam numerus ad numerum, per-

PRAEFATIO.

inde quasi commensuratio & σύμμετρον in numeris primum consistat (Ubi enim numerus, ibi & σύμμετρον cernitur: & ubi σύμμετρον, illic etiam numerus) sed quae triangulorum sunt & quadrangulorum, à Geometra primum considerantur: tum analogia quadam Arithmeticis eadem illa in numeris contemplatur. De Geometriae diuisione hoc adijciendum puto, quod Geometriae pars altera in planis figuris cernitur, quae solam latitudinem longitudini coniungunt: altera vero solidas contemplatur, quae ad duplex illud intervallum crassitudinem adsciscunt. Illam generali Geometriae nomine veteres appellarunt: hanc propriè Stereometriam dixerunt. Ita Geometriam cum Optica, & Stereometriam cum Mechanica non raro comparat Aristoteles. Sed illius cognitio huius inuentionem multis seculis antecessit, si modo Stereometriam ne Socratis quidem aetate ullam fuisse omnino verum est, quae admodum à Platone scriptum videtur. Ad Geometriae utilitatem accedo, quae quanquam suapte vi & dignitate ipsa per se nititur, nullius usus aut actionis ministerio mancipata (ut de Mathematicis omnibus scientiis concedit in Politico Socrates) si quid ex ea tamen utilitatis externa queritur, Dii boni quàm latos, quàm vberes, quàm varios fructus fundit? Nec verò audiendus est vel Aristippus vel Sophistarum alius, qui Mathematicorum artes idcirco repudiet, quòd ex fine nihil docere videntur, eiusque quod melius aut deterius

P R A E F A T I O

deterius nullam habeant rationem. Ut enim nihil cause dicas, cur sit melius trianguli, verbi gratia, tres angulos duobus esse rectis aequales: minime tamen fuerit consentaneum, Geometria cognitionem ut inutilem exagitare, criminari, explodere, quasi quae finem & bonum quod referatur, habeat nullum. Multas haud dubie solius contemplationis beneficio citra materiae contagionem adfert Geometria commoditates partim proprias, partim cum uniuerso genere communes. Cum enim Geometria, ut scripsit Plato, eius quod semper est cognitionem profiteatur, ad veritatem excitabit illa quidem animum, & ad rite philosophandum cuiusque mentem comparabit. Quinetiam ad disciplinas omnes facilius, perdiscendas, attigeris necne Geometriam, quanti referre censes? Nam ubi cum materia coniungitur, nonne prestantissimas procreat artes, Geodesiam, Mechaniam, Opiscam, quarum omnium, usu, mortalium vitam summis beneficiis complectitur? Etenim bellica instrumenta, urbiumque, propugnacula, quibus munita urbes hostium vim propulsarent, his adiutricibus fabricata est: montium ambitus & altitudines, locorumque situs nobis indicauit: dimetiendorum & mari & terra itinerum rationem praescripsit: trutinas & stateras, quibus exacta numerorum aequalitas in ciuitate retineatur, composuit: vniuersi ordinem simulachris expressit, multaque quae hominum fidem superarent, omnibus persuasit. Vbi que extant praecleara in eam rem

P R A E F A T I O.

testimonia. Illud memorabile, quod Archimedi rex Hiero tribuit. Nam extructo vasta molis navigio, quod Hiero Aegyptiorum regi Ptolemao mitteret, cum uniuersa Syracusanorum multitudo collectis simul viribus nauem trahere non posset effecissetq; Archimedes, ut solus Hiero illam subduceret, admiratus viri scientia rex ἀπὸ ταύτης, ἐφη, τῆς ἡμέρας περὶ πάν-
 τος ἀρχιμῆδ^{ος} λέγοντι πισευτέον. Quid? quod Archimedes idem, ut est apud Plutarchum, Hieroni scripsit datis viribus datum pondus moueri posse: fretusq; demonstrationis robore, illud sepe iactauit, si terram haberet alteram ubi pedem figeret, ad eam, nostram hanc se trans-
 mouere possi? Quid varia, αὐτοκράτωρ μηχανῶνq; genera ad usum necessarios comparata memorem? Innumerabilia profecto sunt illa, & admiratione dignissima quibus praeci homines incredibili quodam a philosophandum studio concitati, inopem mortalium vitam artis huius praesidio subleuarunt: tamen si memoria sit proditum, Platonem Eudoxo & Archyie vitio vertisse, quod Geometrica problemata ad sensilia & organica abducerent. Sic enim corrumpi ab illis & labefieri Geometria praestantiam, quae ab intelligibilibus & incorporeis rebus ad sensiles & corporeas prolaberetur. Quapropter ridicula idem scripsit Plato Geometricum esse vocabula, quae quasi ad opus & actionem spectent, ita sonare videntur. Quid enim est quadrare, si non opus facere? Quid addere,
 pro-

P R A E F A T I O.

producere, applicare? Multa quidem sunt eiusmodi nomina, quibus necessaria, & tanquam coacti Geometra utuntur, quippe cum alia desint in hoc genere commodiora. Sic ergo censuit Plato, sic Aristoteles sic denique philosophi omnes, Geometriam ipsam cognitionis gratia exercendam, nec ex aliquo usu externo sed ex rerum ^{vorum} intelligentia estimandam esse. Exposita brevius quam res tanta dici possit, utilitatis ratione, Geometria ortum, qui in hac rerum periodo ex historicorum monumentis nobis est cogniturus deinceps aperiamus. Geometria apud Aegyptios inuenta, (ne ab Adamo, Setho, Noah, quos cognitione rerum multiplici valuisse constat, eam repetamus) ex terrarum dimensione, ut verbi praeseferatur ratio, ortum habuisse dicitur: cum anniversaria Nili inundatione & incrementis limo obducti agrorum termini confunderentur. Geometriam enim, sicut & reliquas disciplinas, in usu quam in arte prius fuisse aiunt. Quod sane mirum videri non debet, ut & huius & aliarum scientiarum inuentio ab usu caperetur ac necessitate. Etenim tempus, rerum usus, ipsa necessitas ingenium excitat, et ignavia acuit. Deinde quicquid ortum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato & imperfecto processit ad perfectum. Sic artium & scientiarum principia experientiae beneficio collecta sunt: experientia vero a memoria fluxit, quae & ipsa a sensu primum manavit. Nem. quod scribit Aristoteles, Mathematicas artes,

P R A E F A T I O.

comparatis rebus omnibus ad vitam necessarijs, in Aegypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdotes omnium concessi in otio degerent: non negat ille adductos necessitate homines ad excogitandum, verbi gratia terra dimetienda rationem, quae theorematum deinde inuestigationi causam dederit: sed hoc confirmat, praecleara eiusmodi theorematum inuenta, quibus extructa Geometria disciplina constat, ad usus vitae necessarios ab illis non esse expetita. Itaque vetus ipsum Geometriae nomen ab illa terra partim de finiumque regundorum ratione postea recessit, & in certa quadam affectionum magnitudinis per se inhercium scientia proprie remansit. Quemadmodum igitur in mercium & contractuum gratiam supputandi ratio, quam secuta est accurata numerorum cognitio, a Phoenicibus initium duxit: ita etiam apud Aegyptios, ex ea quam commemorari causa oriū habuit Geometria. Hanc certe ut id obiter dicam, Thales in Graciam ex Aegypto primū transtulit: cui non paucae deinceps a Pythagora, Hippocrate, Chio, Platone, Archyta Tarentino, atq; compluribus, ad Euclidis tempora factae sunt rerum magnarum accessiones. Ceterum de Euclidis aetate id solum addam, quod a Proclo memoriae mandatum accepimus. Is enim commemoratis aliquot Platonis tum equalibus tum discipulis, subiicit, non multo aetate posteriorem illis fuisse Euclidem eum, qui Elementa conscripsit, & multa ab Eudoxo collecta, in ordinē luculentū

com-

P R A E F A T I O.

composuit, multaq, à Theeteto inchoata perfecit, quaeq, mollius ab alijs demonstrata fuerant, ad firmissimas & certissimas apodixes renouavit. Vixit autem, inquit ille, sub primo Ptolemaeo. Etenim ferunt Euclidam à Ptolemaeo quòdam interrogatum numqua esse via ad Geometriam magis compendiaría, quàm sit ista σοιχῆϊ ωσις respondisse, μὴ εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν ἐπὶ γεωμετρίας. Deinde subiungit, Euclidem natum quidem esse minorem Platone, maiorem verò Eratosthene & Archimede (hi enim aequales erant) cum Archimedes Euclidis mentionem faciat. Quòd si quis egregiam Euclidis laudem quam cum ex alijs descriptionibus accuratissimis, tum ex hac Geometrica σοιχῆϊωσὶ cōsequutus est in qua diuinus rerum ordo sapientissimis quibusque hominibus magna semper admirationi fuit, is Proclum studiòse legat, quò rei veritatē illustriorem reddat grauissimi testis auctoritas. Superest igitur ut finem videamus, quò Euclidis elementa referri, & cuius causa in id studium incumbere oporteat. Et quidem si res quae tractantur, consideres: in tota hac tractatione nihil aliud quærì dixeris, quàm ut κοσμικὰ quae vocantur σχήματα (fuit enim Euclides professione & institutio Platonici) Cubus, icosaedrum, Octaedrum, Pyramis & Dodecaedrum certa quadā suorum & inter se laterum, & ad sphaerae diametrum ratione eidem sphaera inscripta cōprehendantur. Huc enim pertinet Epigrammation illud vetus, quod in Geometrica Michaelis

P R A E F A T I O.

Πῶς ἐστι συνδεδεγμένον τὸ γράμμα.

Ἄλλοι δὲ πάλιν αὖ πάλιν, πῶς αὖτε ὁ ἄλλος
ἔχει,

πῶς αὖτε ὁ ἄλλος ἔχει, πάλιν δὲ αὖτε ἔχει
δαξέν,

Εὐχλόως ἐπὶ τοῖσι καλῶς περικαλλῶς ἔχει.

Quod si discantis institutionem spectes, illud
certè fuerit propositum, ut huiusmodi elemento-
rum cognitione informatus discantis animus, ad
quamlibet non modo Geometria, sed & aliarum
Mathematicarum partium tractationem idoneus
paratusq; accedat. Nam tametsi institutionem
hanc solus sibi Geometria vendicare videtur, &
tanquam in possessionem suam venerit, alios ex-
cludere posse: inde tamen per multa suo quodam
modo iure decerpit Arithmetici, pleraque
Musicus, non pauca detrahit Astrologus, Op-
ticus, Logisticus, Mechanicus, itemq; ceteri;
nec ullus est denique artifex praeclarus, qui in
huiusmodi possessionis societatem cupide non offerat,
partemq; sibi concedi postulet. Hinc σοιχέωσις
absolutum operi nomen, & σοιχέωσις dictum Eu-
clides. Sed quid longius pronus hor? Nam quod ad
hanc rem attinet, tam copiose & erudite scripsit
(ut alia complura) eo ipso, quod dixi, loco P.
Montaurem, ut nihil desiderio loci reliquerit.
Quae verò ad dicendum nobis erant proposita,
hactenus pro ingenij nostri tenuitate omnia
mihi perfecisse videor. Nam tametsi &
haec eadem & alia pleraque multo for-
tè praecliora ab hominibus doctissimis,
quò

PRAEFATIO.

qui tūc acumine ingenij, tūc admirabili quodam lepore dicendi semper floruerunt grauius, splendidius, uberius tractari posse scio: tamen experiri libuit. numquid etiam nobis diuino sit concessum munere, quod rudes in hac philosophia parte discipulos adiuuare aut certe excitare queat. Huc accessit quod ista recens elementorum editio, in qua nihil non parum fuisset studij, aliquid à nobis efflagitare videbatur, quod eius commendationem adaugeret. Cum enim vir doctissimus Io Magnienus Mathematicarum artium in hac Parrhisiorum Academia professor verè regius, nostrum hunc typographum in excudendis Mathematicorum libris diligentissimum, ad hanc Elementorum editionem saepe & multum esset adhortatus, eiusque impulsu permulta sibi iam comparasset typographus ad hanc rem necessaria, citò interuenit, malum Ioannis Magnieni mors insperata, quæ tam graue inflixit Academiae vulnus, cui ne post multos quidem annorum circuitus cicatrix obduci vlla posse videatur. Quamobrem amisso instituti huius operis duce, typographus, qui nec sumptus antea factos sibi perire, nec studiosos, quibus id muneris erat pollicitus, sua spe cadere vellet, ad me venit, & impensè rogauit, ut meam proposita editioni operam & studium nauarem, quod cum denegaret occupatio nostra, iuberet officij ratio, feci equidem rogatus, ut quæ subobscurè vel parum commode in sermonem Latinum è Græco translata

vi-

PRAEFATIO.

videbantur clariore, aptiore & fideliore interpretatione nostra (quod cuiusq; pace dictum volo) lucem acciperent. Id quod in omnibus fere libris posterioribus tute primo obtutu perspicias. Nam in sex prioribus nō tantum temporis quantum in ceteris ponere nobis: licuit decimi autem interpretatio, quae melior nulla potuit adferri, P. Montauco solida debetur. Atq; ut ad perspicuitatem facilitatemque nihil tibi deesse queraris, adscripta sunt propositionibus singulis vel lineares figurae, vel punctorum tanquam unitatum notulae, quae Theonis apodixin illustrēt: illae quidem magnitudinum, haec autem numerorum indices subscriptis etiam ciphRARUM ut vocant, characteribus, qui propositum quemvis numerum exprimant. ob eamq; causam eiusmodi unitatum notulae, quae pro numeri amplitudine maius paginae spatium occuparent, pauciores sepius depictae sunt aut in lineas etiam commutatae. Nam literarum ut a, b, c characteres non modo numeris & numerorum partibus nominādis sunt accommodati, sed etiam generales esse numerorum, ut magnitudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper quibusdam locis non paucis Theonis scholia, siue maius lemmae, quae quidem longe plura accessissent, si plus otij & temporis vacui nobis fuisset relictū, quod huic studio impartiremus. Hanc igitur operam boni consule, & quae obuia erunt impressionis vitia, candidè emenda. Vale. Lutetiae 4. Idus April. 1557.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

PRIMVM.

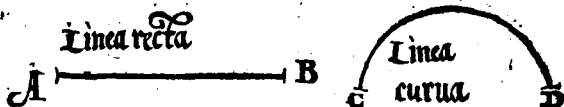
DEFINITIONES.

¹
Punctum est, cuius pars nulla est. Punctum

Τημύον

²
Linea verò, longitudo latitudinis expers.

Υπεργραμμή

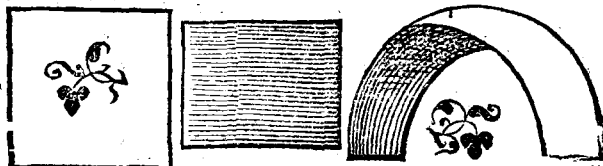

³
Lineæ autem termini, sunt puncta.

⁴
Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacet puncta.

⁵
Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.

Επιφάνεια

⁶ Superficies

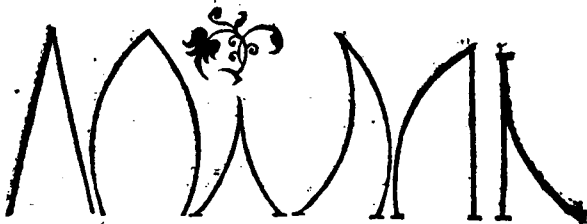
6

Superficiei extrema, sunt lineæ.

ἡ ὁμαλὴ

7

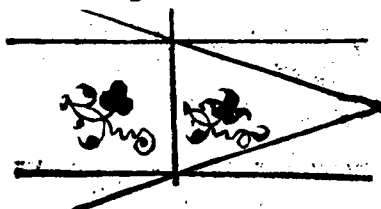
Plana superficies est, quæ ex æquo suas interiacet lineas.

• ὁμαλὴ

8

Planus angulus est duarum linearum, in plano se mutuò tangentium, & non in directum

iacetium, alterius ad alteram inclinatio.

9.

Cum autem quæ angulum continet lineæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10

Cum verò recta linea super rectam consistens lineam, eos qui sunt deinceps angulos æquales, inter se fecerit: rectus est uterque æqua-

LIBER 1.

qualium angulorū: & quæ insistit recta lineæ, perpendicularis vocatur ei, cui insistit.

Ὁ οὐκ ἔστι καὶ
θερμ.

11

Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12

Acutus verò, qui minor est recto.

13

Terminus est, quod alicuius extremū est.

ὁρῶ.

14

Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur.

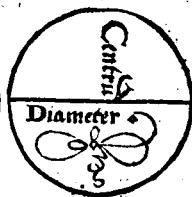
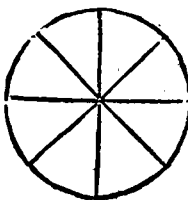
ὁρῶ.

15

Circulus est figura plana sub vna lineâ comprehensa, quæ peripheria appellatur: ad quâ ab vno puncto eorum, quæ intra figuram sunt

ὁρῶ.

sunt po-
sita, ca-
dentes
omnes
rectæ li-
neæ in-
ter se
sunt æquales.

16

κέντρον

Hoc verò punctum, centrum circuli ap-
pellatur.

17

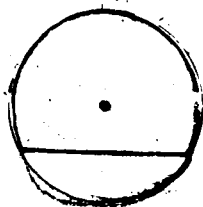
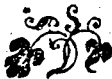
διαμέτρος

Diameter autem circuli, est recta quædam
linea per cætrum ducta, & ex vtraque par-
te in circuli peripheriam terminata, quæ
circulum bifariam secat.

18

ἡμικύκλιος

Semicirculus est figura, quæ cõtinetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli
peripheria aufertur.

19

κέρκυρα
ἡμικύκλιος

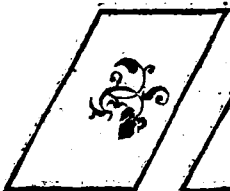
Segmentum circuli, est figura, quæ sub re-
cta linea & circuli peripheria continetur.

20 Recti

20

Rectilineæ figuræ, sunt quæ sub rectis lineis continentur.

*Χρηστέον
ἐν ἑκάστη*

21

Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

ἑξήκοντα

22

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

ἑξήκοντα

23

Multilateræ verò, quæ sub pluribus quàm quatuor rectis lineis comprehenduntur.

ἑξήκοντα

24

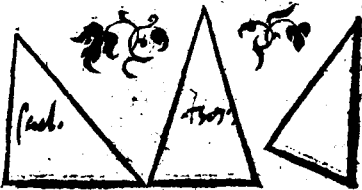
Trilaterarum porro figurarum, æquilaterum est triangulum, quod tria latera habet æqualia.

ἑξήκοντα
ἑξήκοντα

25

Isoceles autem est quod duo tantum æqualia habet latera.

ἑξήκοντα

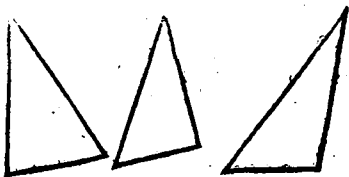
C

26. Sc.

26

Scalenu

Scalenu
verò, est
qđ tria in
equalia ha
bet latera

27

Ad hæc etiam, trilatararum figurarum, re

Ad hæc etiam, trilatararum figurarum, re
ctangulum quidem triangulum est, quod
rectum angulum habet.

28

Amblygonium autem, quod obtusum an-
gulum habet.

29

Oxygonium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30

Quadrilaterarum autem figurarum, qua-
dratū
quidē
est qđ
& æ-
quila-
terū
& re-
ctangulum est.

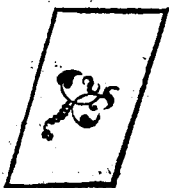

31

Altera parte longior figura est, quæ rectā-
gula quidem, at æquilatera non est.

32 Rhom-

³²
Rhō-
bus au-
tem,
quia-
quila-
terum
& 4e-
ctangulum est.

³³
Rhomboides verò, quæ aduersa & latera
 & angulos habens inter se æqualia, neque
 æquilatera est, neque rectangula.

ρῶμβοειδής

³⁴
 Præter
 has au
 tem re
 liquæ
 qua-
 drila-
 teræ figuræ, trapezia appellantur.

τραπεζίαι.

³⁵
Parallæla rectæ lineæ sunt
quæ, cum in eodem sint pla-
no, & ex vtraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuò incidunt.

παραλλήλαι.

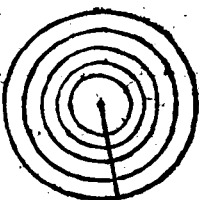
Postulata.

^I
 Postuletur, vt à quouis puncto in quoduis
 C 2 puncto

8 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
punctum, rectam lineam ducere concedatur.

²
Et rectam lineam terminatam in continuum recta producere.

³
In quouis centro & intervallo circulum describere.

Communes notiones.

^{1.}
Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

²
Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

³
Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ relinquuntur sunt æqualia.

⁴
Et si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia.

⁵
Et si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia.

⁶
Quæ eiusdem duplicia sunt, inter se sunt æqualia.

Et
Hæc Verba. Propria sunt præpos. ut:
LEMMA. casus. Corollarium,
Insi

7
Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

8
Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt æqualia.

9
Totum est sua parte maius.

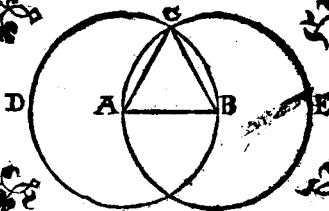
10
Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

11
Et si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos ad easdēque partes angulos duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, ubi sunt anguli duobus rectis minores.

12
Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problema I. Propositio I.

Super
data
recta
linea
terminata,
triangulū

æquilaterum constituere

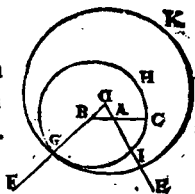
Propria

Edati
Propria
Consequ.

Hic 18.
Problematis cuiusq.
Propria
Propositio.
Expositio
3. & 4. terminat.
4. & 5. instructio.
6. & 7. demonstratio.
8. Conclusio.

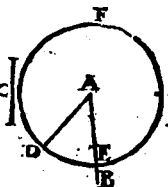
Problema 2. Pro-
positio 2.

Ad datum punctum, da-
tæ rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere.

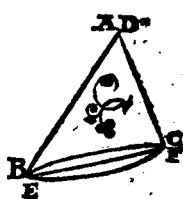
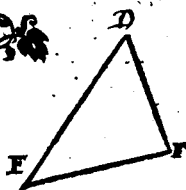
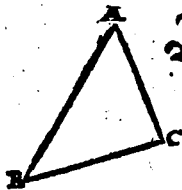
Problema 3. Pro-
positio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iøre æqualé minori re-
ctam lineam detrahare.

Theorema primum. Propositio 4.

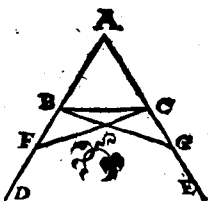
Si duo triângula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habeant, vtrunque vtriq; , ha-
beant verò & angulum angulo æqualé sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basi
basi æqualem habebunt, eritq; triângulum
triângulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erût, vterque vtrique, sub
quibus æqualia latera subtenduntur.

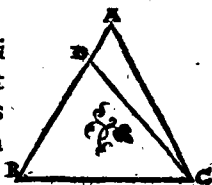
Theore-

Theorema 2. Pro-
positio 5.

Isoscelium triangulorū
qui ad basim sunt angu-
li, inter se sunt æquales;
& si vltcrius productæ
sint æquales illæ rectæ li-
neæ, qui sub basi sunt anguli, inter se æqua-
les erunt.

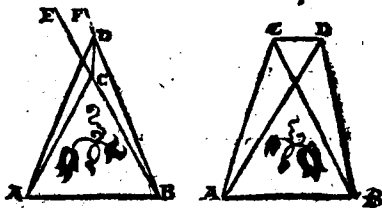
Theorema 3. Pro-
positio 6.

Si trianguli duo anguli
æquales inter se fuerint
& sub æqualibus angulis
subtensa latera æqualia
inter se erunt.

Theorema 4. Propositio 7.

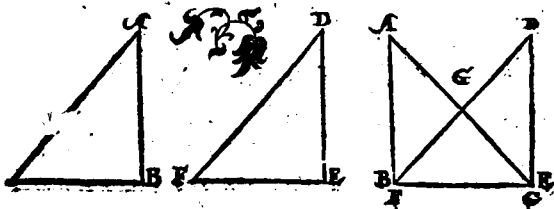
Super eadē rectā lineā, duabus eisdem re-
ctis lineis alię duę rectę lineę æquales, vtra-
que vtrique, nō constituentur, ad aliud at-
que a-
liud
pun-
ctū, ad
easde
partes
easde

que terminos cum duabus initio ductis re-
ctis lineis habentes.

Theorema 5. Propositio 8.

Si duo triagula duo latera habuerint duobus lateribus, vtrunque vtriq; æqualia: habuerint verò & ~~basim~~ basi æqualē: angulū quoque sub æqualibus rectis lineis cōtēntum angulo æqualem habebunt.

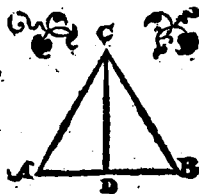
Problema 4. Propositio 9.

Datum angulum rectiligneum bifariam secare,

Problema 5. Propositio 10.

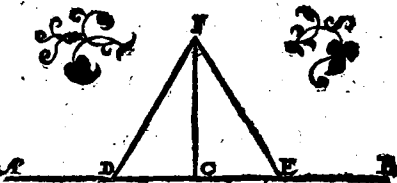
Datam rectam lineā finitam bifariam secare.

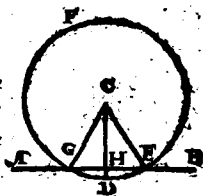
Proble-

Problema 6. Propositio II.

Data
recta
linea,
à pun-
cto in
ea da-
to, re-
ctam lineam ad angulos rectos excitare.

Problema 7. Pro-
positio 12.

Super datam rectā lineā
infinitam, à dato puncto
quod in ea non est, per-
pendicularē rectam
deducere.

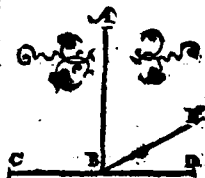
Theorema 6. Propo-
sitio 13.

Cum recta linea super
rectā consistens lineā an-
gulos facit, aut duos re-
ctos, aut duobus rectis æquales efficit.

Theorema 7. Propo-
sitio 14.

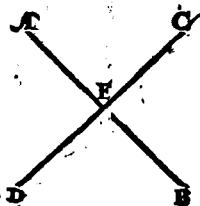
Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius
C 5 punctum

punctū, duę rectę lineę
nō ad easdem partes du
ctę, eos qui sunt deinceps
angulos duobus re
ctis æquales fecerint, in
directum erunt inter se
ipsę rectę lineę.

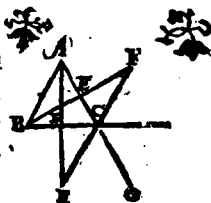
Theorema 8. Pro
positio 15.

Si duę rectę lineę se mu
tuo secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, æ
quales inter se efficient.

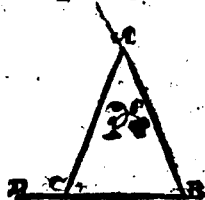
Theorema 9. Pro
positio 16.

Cuiuscunque trianguli
vno latere producto, ex
ternus angulus utroque
interno & opposito ma
ior est.

Theorema 10. Pro
positio 17.

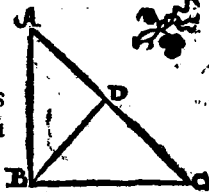
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re
ctis sunt minores omni
fariam sumpti.

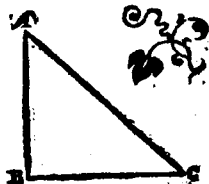
Theore-

Theorema 11. Pro-
positio 18.

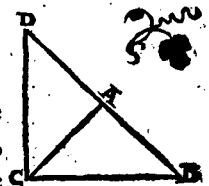
Omnis trianguli maius
latus maiorem angulū
subtendit.

Theorema 12. Pro-
positio 19.

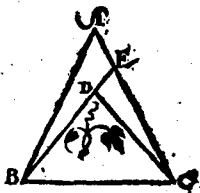
Omnis trianguli maior
angulus, maiori lateri
subtenditur.

Theorema 13. Pro-
positio 20.

Omnis triāguli duo late-
ra reliquo sunt maiora,
quomodocūq; afsūpta.

Theorema 14. Pro-
positio 21.

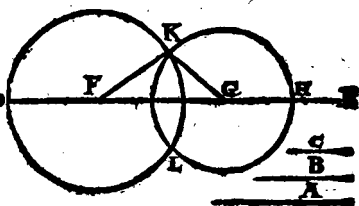
Si super triāguli vno la-
tere, ab extremitatibus
duæ rectę lineę, interius
cōstitutę fuerint, he cō-
stitutę reliquis triāguli
duobus lateribus minores quidem erunt,
maiorem verò angulum continebunt.

Pro-

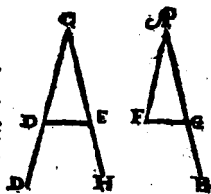
Ex tribus
 rectis line
 is quæ sūt
 tribus da
 tis rectis li
 neis æqua
 les, trian

gulum constituere. Oportet autem duas
 reliqua esse maiores omnifariam sumptas:
 quoniā vniuscuiusq; trianguli duo latera
 omnifariam sumpta reliquo sunt maiora.

Problema 9. Pro
 positio 23.

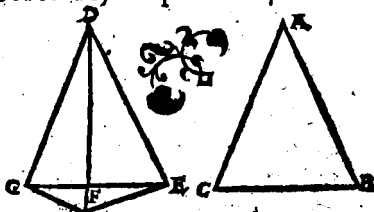
Ad datam rectam lineā
 datumq; in ea punctum
 dato angulo rectilineo q
 qualem angulum recti
 lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo
 triāgula
 duo la
 tera duo
 bus late
 ribus æ
 qualia

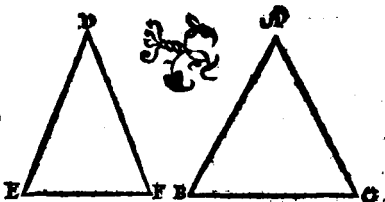
habuerint, vtrūq; vtrūq; angulū verò angulo

lo maiorem sub æqualibus rectis lineis contentum:& basi basi maiorem habebunt.

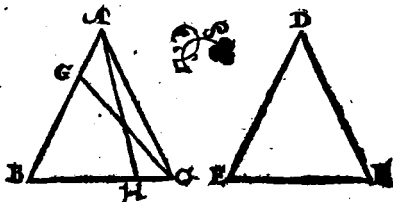
Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habuerint, vtrunque vtriq; basin vero basi maiore:& angulum sub æqualibus rectis lineis contentum angulo maiore habebunt.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, vtrūque vtriq; vnumq; latus vni lateri æquale, siue quod æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æqualium angulorū subtenditur:& reliqua latera reliquis lateribus æqualia vtrūq; vtriq; & reliquum angulū reliquo angulo æqualem habebunt.

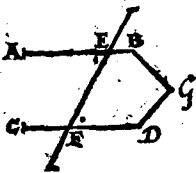

Theore-

Theorema 18. Pro-

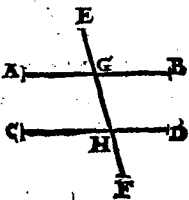
positio 27.

Si in duas rectas lineas recta incidens linea alternatim angulos æquales inter se fecerit: parallelæ erunt inter se illæ rectæ lineæ.

Theorema 19. Propositio 28.

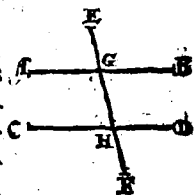
Si in duas rectas lineas recta incidens linea externum angulū interno, & opposito, & ad easdem partes æqualē fecerit, aut internos & ad easdē partes duobus rectis æquales: parallelæ erunt inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-

positio 29.

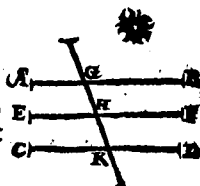
In parallelas rectas lineas recta incidens linea: & alternatim angulos inter se æquales efficit & externum interno & opposito & ad easdem partes æqualē, & internos & ad easdem partes duobus rectis æquales facit.

Theore-

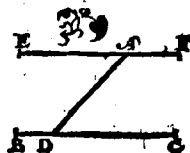
Theorema 21. Pro-
positio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ,
parallelæ, & inter se sunt
parallelæ.

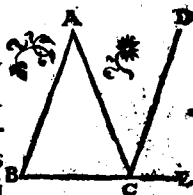
Problema 10. Pro-
positio 31.

A dato puncto datæ re-
ctæ lineæ parallelam re-
ctam lineam ducere.

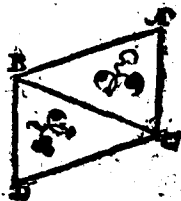
Theorema 22. Pro-
positio 32.

Cuiuscunque trianguli v-
no latere vterius produ-
cto: externus angulus duo-
bus internis & oppositis
est æqualis. Et trianguli
tres interni anguli duobus sunt rectis æ-
quales.

Theorema 23. Pro-
positio 33.

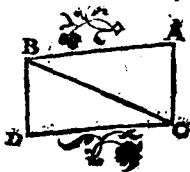
Rectæ lineæ quæ æquales
& parallelas lineas ad
partes easdem coniun-
gunt, & ipsæ æquales &
parallelæ sunt.

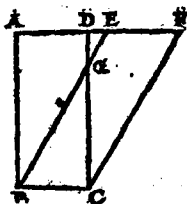
Theore-

Theorema 24. Pro-
positio 34.

Parallelogrammorum spa-
tiorum æqualia sunt in-
ter se, quæ ex aduerso &
latera & anguli: atque il-
la bifariâ secatur diameter,

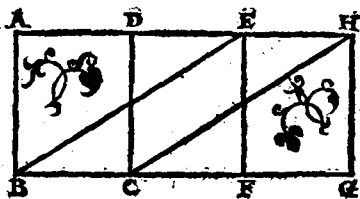
Theorema 25. Pro-
positio 35.

Parallelogramma super
eadem basi, & in eisdem
parallelis constituta, inter
se sunt æqualia.

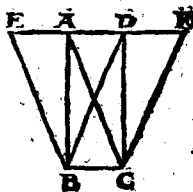

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelograma super æqualibus basibus &
in eis-
dem pa-
ralle-
lis co-
stituta
inter
se sunt
æqua-
lia.

Theorema 27. Pro-
positio 37.

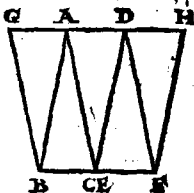
Triangula super eadē basi
constituta, & in eisdē paral-
lelis, inter se sunt equalia.

Theore-

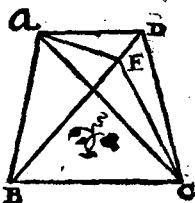
Theorema 28. Propositio 38.

Triangula super æqualibus basibus cõstituta & in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

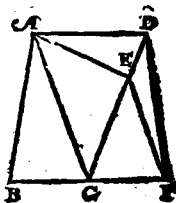
Theorema 29. Propositio 39.

Triangula æqualia super eadem basi, & ad easdem partes cõstituta, & in eisdem sunt parallelis.

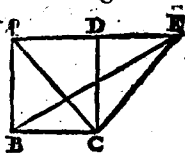
Theorema 30. Propositio 40.

Triangula æqualia super æqualibus basibus, & ad easdem partes cõstituta, & in eisdem sunt parallelis.

Theorema 31. Propositio 41.

Si parallelogrammum cum triangulo eandem basin habuerit, non eisdemq; fuerit parallelis, duplum erit parallelogrammum ipsius trianguli:

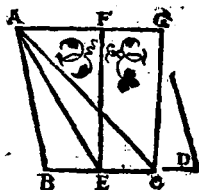

D

Proble.

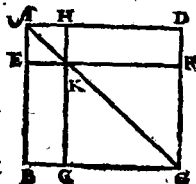
Problema 11. Pro-
positio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammū con-
stituere in dato angulo
rectilineo.

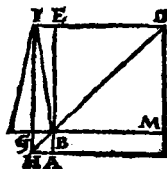
Theorema 32. Pro-
positio 43.

In omni parallelogram-
mo, complementa eorū
quę circa diāmetrū sunt
parallelogrammorum,
inter se sunt æqualia.

Problema 12. Pro-
positio 44.

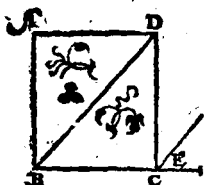
Ad datam rectam lineā,
dato triangulo æquale
parallelogrammum ap-
plicare in dato angulo
rectilineo.

Problema 13. Propo-
positio 45.

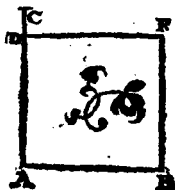
Dato rectilineo æquale parallelogrammū
consti-

constituere in dato angulo rectilineo.

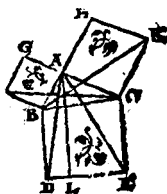
Problema 14. Pro-
positio 46.

A data recta linea qua-
dratum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

In rectangulis triángulis, quadratum quod
à latere rectum angulū
subtendēte describitur,
æquale est eis, quæ à late-
ribus rectum angulum
continentibus describū-
tur, quadratis.

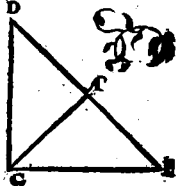
Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab vno latere triā-
guli

D 2

guli

guli describitur, æquale
 sit eis quæ à reliquis triā-
 guli lateribus describū-
 tur, quadratis : angulus
 comprehensus sub reli-
 quis duobus trianguli la-
 teribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I.

EVCLI-

EVCLIDIS²⁵

ELEMENTVM

SECYNDVM.

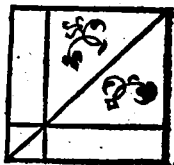
DEFINITIONES.

I

OMne parallelogrammum rectangulum contineri dicitur sub rectis duabus lineis, quæ rectum comprehendunt angulum.

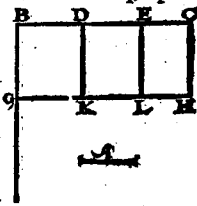
2

In omni parallelogrammo spatio, vnumquodlibet eorū, quæ circa diametrum illius sunt parallelogrammorum, cū duobus complementis, Gnomon vocetur.

Theorema I. Propositio I.

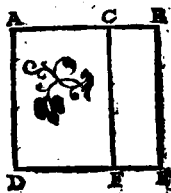
Si fuerint duæ rectæ lineæ, seceturq; ipsarū altera in quocunque segmenta: rectangulum comprehensum sub illis duabus rectis lineis, æquale est eis rectangulis, quæ sub infecta & quolibet segmentorum comprehenduntur.

D 3 Theo-

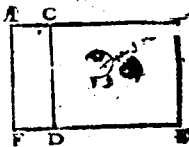
Theorema 2. Propositio 2.

Si recta linea secta sit ut-
cunque, rectangula quæ sub
tota & quolibet segmen-
torum comprehenduntur
æqualia sunt ei, quod à to-
ta fit, quadrato.

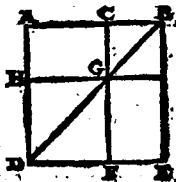

Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secta sit ut-
cunque, rectangu-
lum sub tota & vno segmētorum compre-
hensum, æquale est & illi
quod sub segmentis cō-
prehenditur rectangulo,
& illi, quod à prædicto
segmento describitur,
quadrato.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

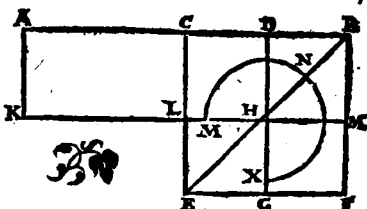
Si recta linea secta sit ut-
cunque: quadratū quod
à tota describitur, æquale
est & illis quæ à segmētis
describuntur quadratis, &
ei quod bis sub segmentis comprehenditur
rectangulo.

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis

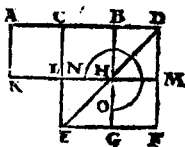
mentis to-
tus com-
prehensū,
vnā cum
quadrato
quod ab
interme-

dia sectionum, æquale est ei quod à dimidia describitur, quadrato.

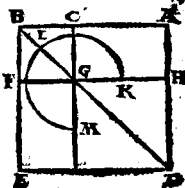
Theorema 6. Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta quædam linea in rectum adijciatur, rectangulum comprehensum sub tota cum adiecta, & adiecta simul cum quadrato à dimidia, æquale est quadrato à linea, quæ tū ex dimidia, tum ex adiecta componitur, tanquam ab vna descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

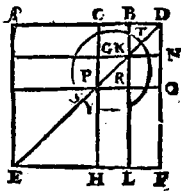
Si recta linea secetur vtcunque: quod à tota, quodque ab vno segmentorum, vtraque simul quadrata, æqualia sunt & illi quod bis sub tota & dicto segmento comprehenditur, rectangulo, & illi quod à reliquo segmento fit, quadrato.

D 4 Theo-

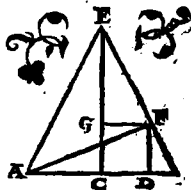
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur utcumque rectangulum quater comprehensum sub tota & vno segmentorum, cum eo quod à reliquo segmento fit, quadrato, æquale est ei quod à tota & dicto segmento, tanquam ab vna linea describitur, quadrato.

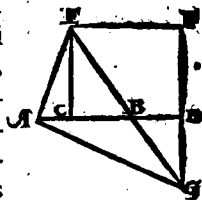
Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia: quadrata quæ ab inæqualibus totius segmentis fiunt, duplicia sunt & eius quod à dimidia, & eius quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

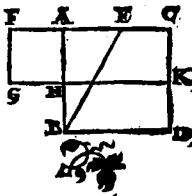
Si recta linea secetur bifariam, adijciatur autem ei in rectum quæpiam recta linea: quod à tota cum adiuncta, & quod ab adiuncta, utraq; simul quadrata, duplicia sunt, & eius quod à dimidia, & eius quod à cõposita ex dimi-

dimidia & adiuncta, tâquam ab vna descrip-
tum sit, quadratorum.

Problemæ I. Pro-
positio II.

Datam rectam lineâ se-
care, vt comprehensum
sub tota & altero segmē-
torum rectangulum, æ-
quale sit ei quod à reli-
quo segmento sit, qua-
drato.

Theorema II. Propo-
sitio IZ.

In amblygonijs triangulis, quadratū quod
fit à latere angulum obtusum subtendēte,
maius est quadratis, quæ fiunt à lateribus
obtusum angulum comprehendētibz,
pro quantitate rectanguli bis comprehēsi
& ab vno lateri, quæ sunt
circa obtusum angulū, in
quod cum protractum
fuerit, cadit perpendicu-
laris, & ab assumpta exte-
rius linea sub perpendi-
culari prope angulū ob-
tusum.

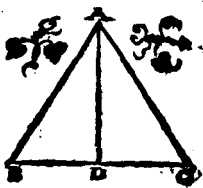

D ;

Theore-

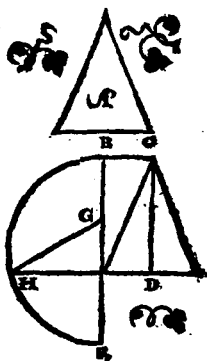
Theorema 12. Propositio 13.

In oxygonijs triangulis, quadratū à latere
angulum acutum subtendente, minus est
quadratis quæ fiunt à lateribus acutū an-
gulum cōprehendentibus, pro quantitate
rectanguli bis comprehensū, & ab vno late-
rum, quæ sunt cīq̃a acu-
tū angulum, in quod
perpēdicularis cadit, &
ab assumpta interius li-
nea sub perpendiculari
prope acutū angulum.

Problema 2. Pro-
positio 14.

Dato rectilineo æquale
quadratū constituere.

ELEMENTI LI FINIS.

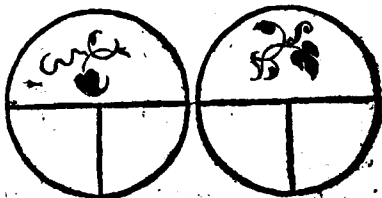
EVCLI-

EVCLIDIS⁹¹ ELEMENTVM TERTIVM.

DEFINITIONES.

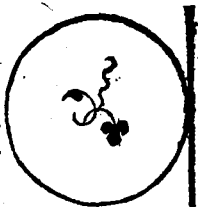
1

Aequales circuli sunt, quorū diametri sūt
æquales
vel quo
rū quæ
ex cen-
tris rec-
tæ lineæ
sunt æ-
quales.

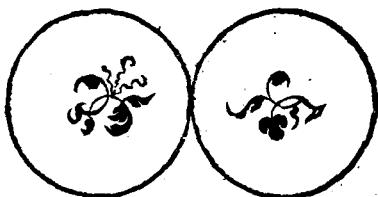
2

Recta linea circulū tan-
gere dicitur, quæ cū
circulum tangat, si pro-
ducatur, circulum non
secat.

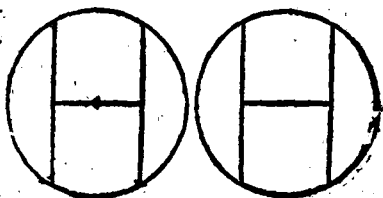

3 Cir-

3
Circuli
sefe mu-
tuò tã-
gere di-
cũtur :
qui sefe
mutuo
tangentes, sefe mutuò non secant.

4
In circulo æqualiter distare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares, quæ
à cẽtro in ipsas ducuntur, sunt æquales. Lõ-
gius au-
tem ab-
esse illa
dicitur
In quã
maior p-
pẽdicu-
laris cadit.

5
Segmentũ circuli est, fi-
gura quæ sub recta linea
& circuli peripheria com-
prehenditur.

6
Segmenti autẽ angulus est, qui sub recta li-
nea

nea & circuli peripheria comprehenditur.

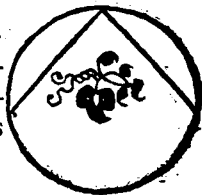
7

In segmento autem angulus est, cum in segmenti peripheria sumptum fuerit quodpiam punctum, & ab illo in terminos rectæ eius lineæ, quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8

Cum verò comprehendentes angulum rectæ lineæ aliquā assumunt peripheriam, illi angulus insistere dicitur.

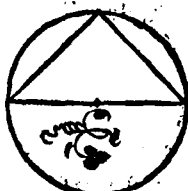
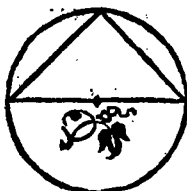
Sector autem circuli est cum ad ipsius circuli centrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nimirum figura, & à rectis lineis angulū continetibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10

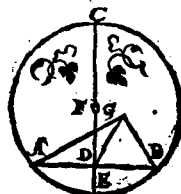
Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capiūt
ēquales
aut in q̄
b^o angu
li inter
se sunt
ēquales

Problema 1. Pro-
positio 1.

Dati circuli cētrum re-
perire.

Theorema 1. Propo-
sitio 2.

Si in circuli peripheria duo
quælibet pūcta accepta fue-
rint, recta linea quæ ad ipsa
pūcta adiūgitur, intra cir-
culum cadet.

Theorema 2. Propositio 3.

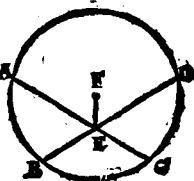
Si in circulo recta quædam linea per cen-
trum extensā quandam
non per centrum exten-
sam bifariam secet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit. Et si ad angulos re-
ctos eam secet, bifariam
quòque eam secabit.

Theore-

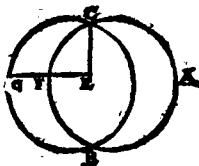
Theorema 3. Propositio 4.

Si in circulo duę rectę lineę sese mutuò secant non per centrum extēsę sese mutuò bifariam nõ secabunt.

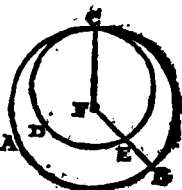
Theorema 4. Propositio 5.

Si duo circuli sese mutuò secant, non erit illorum idem centrum.

Theorema 5. Propositio 6.

Si duo circuli sese mutuò interiùs tangant, eorum non erit idem centrum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur punctum, quod circuli cętrum non sit, ab eoque pũcto in circulũ quędam rectę lineę cadant: maxima quidem erit ea in qua centrũ, minima verò reliquę: aliarum verò propinquior illi quę per centrũ du-

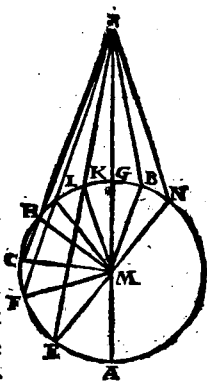

citur

36 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 citur, remotiore semper maior est. Duæ au-
 tem solum rectæ lineæ æquales ab eodem
 puncto in circulum cadūt ad vtrāsque par-
 tes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

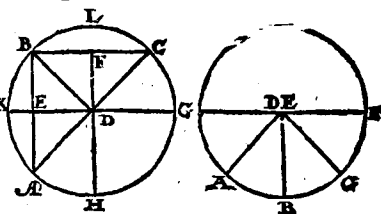
Si extra circulum sumatur punctū quod-
 piam, ab eoque puncto ad circulum dedu-
 cantur rectæ quædam lineæ, quarum vna
 quidem per centrum protédatur, reliquæ
 verò vt libet: in cauam peripheriam cadē-
 tium rectarum linearum maxima quidem
 est illa, quæ per centrum ducitur: aliarum
 autem propinquior ei,
 quæ per centrum tran-
 sit, remotiore semper
 maior est: in cōuexam
 verò peripheriā cadē-
 tium rectarum linearum
 minima quidē est illa,
 quæ inter punctum &
 diametrum interponi-
 tur: aliarum autem, ea
 quæ propinquior est
 minimæ, remotiore
 semper minor est. Duæ
 autem tantum rectæ lineæ æquales ab eo
 puncto in ipsum circulum cadūt, ad vtrās-
 que partes minimæ.

Theore-

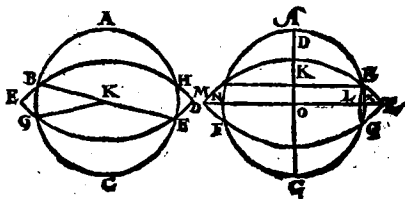
Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit pūctum aliquod, & ab eo pūcto ad circulum cadant plures quā duę rectę lineę, æ-K- quales, acceptū pūctū centrum ipsius est circuli.

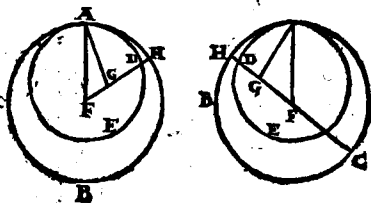
Theorema 9. Propositio 10.

Circulus circulum in pluribus quā duobus pūctis non fecat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo circuli sese intus cōtingāt, atque accepta

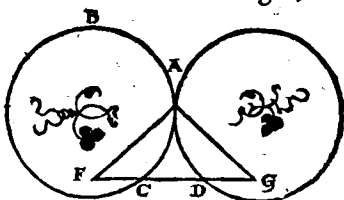
E

fuerint

fuerint eorum centra, ad eorum cētra adiuncta recta linea & producta in cōtactum circulorum cadet.

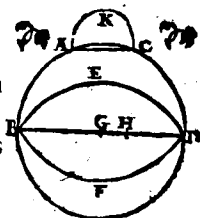
Theorema 11. Propositio 12.

Si duo circuli sese exterius cōtingāt, linea recta q̄ ad cētra eorū ad iūgitur, p cōtactū illū trāsibit.

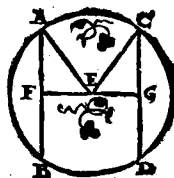
Theorema 12. Propositio 13.

Circulus circulum non tangit in pluribus punctis, quā vno, siue intus siue extra tangat.

Theorema 13. Propositio 14.

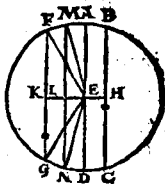
In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, æquales sunt inter se.

Theore-

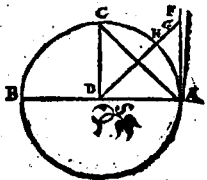
Theorema 14. Propositio 15.

In circulo maxima quidem linea est diameter: aliarum autem propinquior centro, remotiore semper maior.

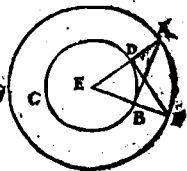
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusq; circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsū circulum cadet, & in locum inter ipsam rectam lineam & peripheriam comprehensum, altera recta linea non cadet. Et semicirculi quidem angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquus autem minor;

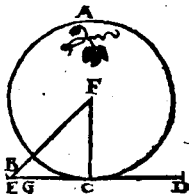
Problema 2. Propositio 17.

A dato puncto rectam lineam ducere, quæ datum tangat circulum.

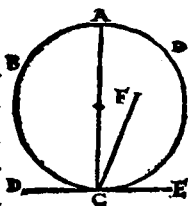

Theorema 16. Pro-
positio 18.

Sicirculum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad cōtactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quæ adiūcta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

Theorema 17. Pro-
positio 19.

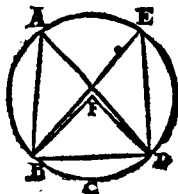
Sicirculum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsi tā-
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

Theorema 18. Propo-
sitiō 20.

In circulo angulus ad cē-
trum duplex est anguli
ad peripheriam, cū fue-
rit eadē peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

In circulo, qui in eodem
segmēto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theore-

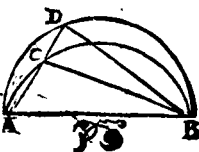
Theorema 20. Propositio 22.

Quadrilaterorum in circulis descriptorum anguli qui ex aduerso, duobus rectis sunt æquales.

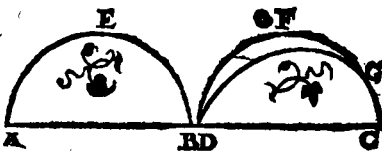
Theorema 21. Propositio 23.

Super eadem recta linea duo segmenta circularum similia & inæqualia non constituuntur ad easdem partes.

Theorema 22. Propositio 24.

Super e qualib rectis lineis similia circulo rum segmenta sunt inter se æqualia.

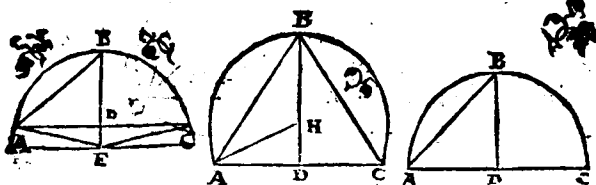

Problema 3. Propositio 25.

Circuli segmento dato, describere circulum

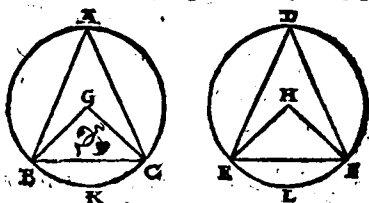
E 3

cuius

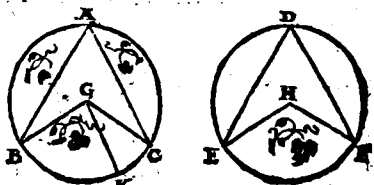
Theorema 22. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli æqua-
lib. pe-
riphe-
rijs in-
sistūt
siue
ad cē-
tra, si-
ue ad peripherias constituti insistant.

Theorema 24. Propositio 27.

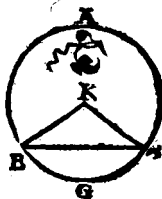
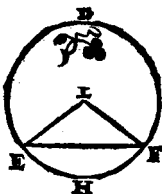
In æqualibus circulis, anguli qui æqualib.
peri-
pherijs
insistūt
sunt in-
ter se æ-
quales
siue ad
cētra, siue ad peripherias cōstituti insistant.

Theore-

Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineæ
 æquales
 peri-
 pherias
 auferūt
 maiorē
 quidē
 maiori,
 minorem autem minori.

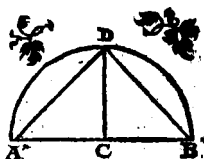

Theorema 26. Propositio 29.

In æqua-
 lib^o cir-
 culis, æ-
 quales
 periphe-
 rias æ-
 quales
 rectæ lineæ subtendunt.

Problema 4. Propo-
 sitio 30.

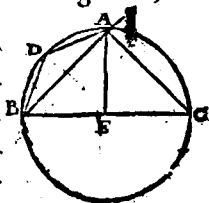
Datam peripheriam bi-
 fariam secare.

Theorema 27. Propo-
 sitio 31.

In circulo angulus qui in semicirculo, re-
 ctus

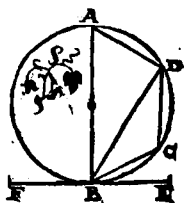
E 4

ctus est: qui autem in maiore segmento, minor recto: qui verò in minore segmento, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidē maiori est, minoris autē segmenti angulus, minor est recto.

Theorema 28. Propositio 32.

Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à contactu autē producat quædam recta linea circulum secans: anguli quos ad contingentem facit, æquales sunt ijs qui in alternis circuli segmentis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.

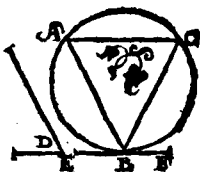
Super data recta linea describere segmentum circuli quod capiat angulum æquale dato angulo rectilineo.

Proble-

Problema 6. Propositio 34.

A dato circulo segmentum abscindere capiens angulum æqualem dato angulo rectilineo.

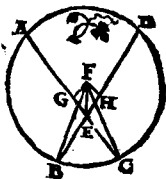
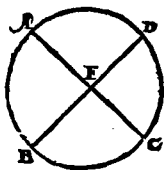

Theorema 29. Propositio 35.

Si in circulo duæ rectæ lineæ sese mutuò secuerint, rectangulum comprehensum sub segmētis vni⁹,

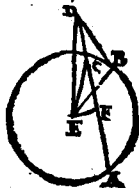
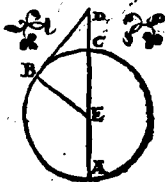
æquale est ei, quod sub segmētis al

terius comprehenditur, rectangulo.

Theorema 30. Propositio 36.

Si extra circulū sumatur pūctū ali quod, ab eo-

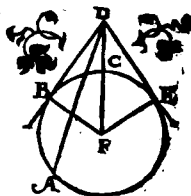
que in circulū cadant duæ rectæ lineæ, quarum altera quidem circulum secet, altera

46 EVCLID. ELEMEN. GEOM.

Verò tangat: quod sub tota secante & exteriorius inter punctum & cōuexam peripheriam assumpta comprehenditur rectangulum, æquale erit ei, quod à tangente describitur, quadrato.

Theorema 31. Propositio 37.

Si extra circulū sumatur punctū aliquod, ab eoq; puncto in circulum cadant duæ rectæ lineæ, quas una altera circulum secet, altera in eum incidat, sit autē quod sub tota secante & exteriorius inter punctū & cōuexam peripheriam assumpta, comprehenditur rectangulum, æquale ei, quod ab incidēte describitur quadrato: incidens ipsa circulum tanget.

ELEMENTI III FINIS.

EVCLI.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

QVARTVM.

DEFINITIONES.

1

Figura rectilinea in figura rectilinea inscribi dicitur, cū singuli eius figuræ quæ inscribitur, anguli singula latera eius, in qua inscribitur, tangunt.

2

Similiter & figura circum figurā describi dicitur, quum singula eius quæ circūscribitur, latera singulos eius figure angulos tetigerint, circum quam illā describitur.

3

Figura rectilinea in circulo inscribi dicitur, quū singuli eius figuræ quæ inscribitur, anguli

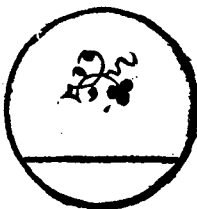
48 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

⁴
Figura verò rectilinea circa circulū describi dicitur, quū singula latera eius, quæ circum scribitur, circuli peripheriā tangunt.

⁵
Similiter & circulus in figura rectilinea inscribi dicitur, quum circuli peripheria singula latera tãgit ei⁹ figuræ, cui inscribitur.

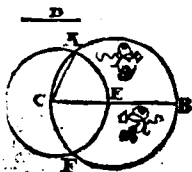
⁶
Circulus autem circum figurā describi dicitur, quū circuli peripheria singulos tãgit eius figuræ, quam circumscribit, angulos.

⁷
Recta linea in circulo accommodari seu coaptari dicitur, quum eius extrema in circuli peripheria fuerint.

Problema I. Pro-
positio I.

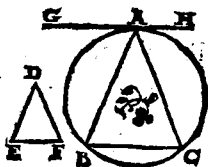
In dato circulo, rectam lineam accommodare æqualem datæ rectæ lineæ quæ circuli diametro nō sit maior.

Proble-

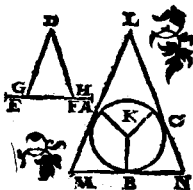
Problema 2. Propositio 2.

In dato circulo, triangulū describere dato triangulo æquiangulum.

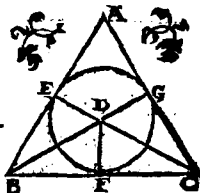
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulū triangulū describere dato triangulo æquiangulū.

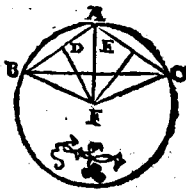
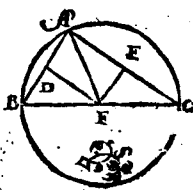
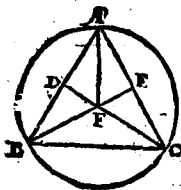
Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circulum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

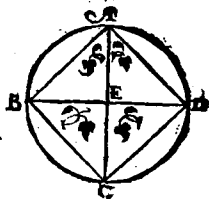
Circa datum triangulum, circulum describere.

Pro-

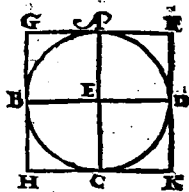
Problema 6. Propositio 6.

In dato circulo quadratum describere.

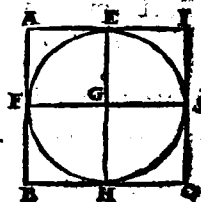

Problema 7. Propositio 7.

Circa datum circulum, quadratum describere.

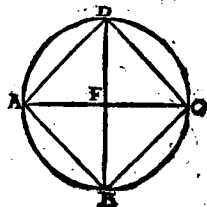

Problema 8. Propositio 8.
In dato quadrato circulum inscribere.

Problema 9. Propositio 9.

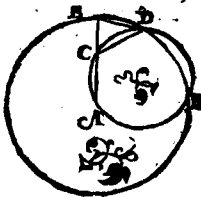
Circa datum quadratū, circulum describere.

Proble-

Problema 10. Propositio 10.

Isoceles triangulum cōstituire; quod habeat vtrunque eorum, qui ad basin sunt, angulorum, duplum reliqui.

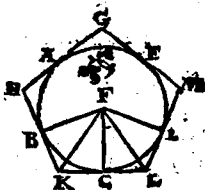
Theorema 11. Propositio 11.

In dato circulo, pentagonū æquilaterū & æquiangulum inscribere.

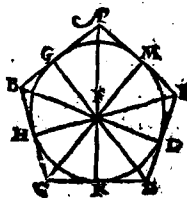
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum æquilaterum & æquiangulū describere.

Problema 13. Propositio 13.

In dato pētagono æquilatero & æquiāgulo, circulum inscribere.

Proble

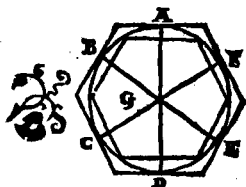
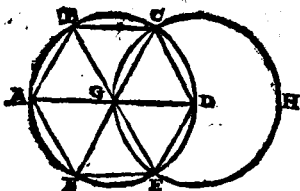
Problema 14. Propositio 14.

Circa datū pentagonū, æquilaterum & æquiangulum, circulum describere.

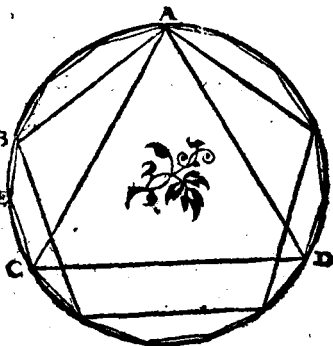
Problema 15. Propositio 15.

In dato circulo hexagonum & æquilaterū & æquiangulum inscribere.

Propositio 16. Theorema 16.

In dato circulo quindecagonum & æquilaterū & æquiangulum describere.

EVCLIDIS³ ELEMENTVM QVINTVM.

DEFINITIONES.

¹
PARS est magnitudo magnitudinis minor maioris, quàm minor metitur maiorem.

²
Multiplex autem est maior minoris, cùm minor metitur maiorem.

³
Ratio, est duarum magnitudinum eiusdẽ generis mutua quædam secundum quantitatem habitudo.

⁴
Proportio verò, est rationum similitudo.

⁵
Rationẽ habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutuo superare.

⁶
In eadem ratione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartã: cùm primæ & tertiæ æquẽ multiplicia, à secundæ & quartæ æquẽ multiplicibus,

F qualif-

qualiscunq; sit hæc multiplicatio, vtrunq;
ab vtroque: vel vnà deficiunt, vel vnà equa
lia sunt, vel vnà excedūt, si ea sumatur quæ
inter se respondent.

7

Eandem autem habētes rationem magni-
tudines, proportionales vocentur.

8

Cū verò æquè multiplicium, multiplex
primæ magnitudines excefferit multiplicē
secūdæ, at multiplex tertiæ non excefferit
multiplicem quartæ: tunc prima ad secun-
dam, maiorem rationem habere dicetur,
quàm tertia ad quartam.

9

Proportio autē in tribus terminis paucissi-
mis consistit.

10

Cū autem tres magnitudines proportio-
nales fuerint, prima ad tertiam, duplicatā
rationē habere dicitur eius, quam habet ad
secundam. At cū quatuor magnitudines
proportionales fuerint, prima ad quartā,
triplicatam rationem habere dicitur eius
quam habet ad secundam: & semper deinceps
vno amplius, quandiu proportio exti-
terit.

11

Homologe, seu similes ratione magnitudi-
nes dicuntur, antecedentes quidē antece-
denti-

dentibus,consequētes verò cōsequētibus.

12

Alternatio ratio, est sumptio antecēdis cōparati ad antecedentem, & cōsequētis ad consequentem.

13

Inuersa ratio, est sumptio cōsequētis, ceu antecedentis, ad antecedentē velut ad cōsequentem.

14

Compositio rationis, est sumptio antecēdis cū consequente ceu vnius, ad ipsum consequentem.

15

Diuisio rationis, est sumptio excessus quo consequentem superat antecēdis ad ipsum consequentem.

16

Conuersio rationis, est sumptio antecēdis ad excessum, quo superat antecēdis ipsum consequentem.

17

Ex æqualitate ratio est, si plures duab^{us} sint magnitudines, & his alię multitudine pares quæ binæ sumantur, & in eadem ratione: quū vt in primis magnitudinibus prima ad vltimam, sic & in secundis magnitudinibus prima ad vltimā sese habuerit, vel aliter, sumptio extremorū per subductionem mediorum.

Ordinata proportio est, cū fuerit quem admodum antecedens ad consequentem, ita antecedens ad consequentem : fuerit etiam vt consequēs ad aliud quidpiam, ita consequens ad aliud quidpiam.

Perturbata autē proportio est, tribus positis magnitudinibus, & alijs quæ sint his multitudine pares, cū vt in primis quidē magnitudinibus se habet antecedēs ad cōsequentem, ita in secūdis magnitudinibus antecedens ad consequentem: vt autem in primis magnitudinibus consequens ad aliud quidpiam, sic in secundis magnitudinibus aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema 1. Propositio 1.

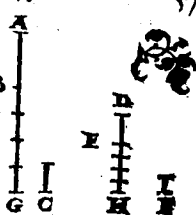
Si sint quotcūque magnitudines quotcunque magnitudinum æqualium numero singulę singularum æquē multiplices, quā multiplex est vnus vna magnitudo, tam multiplices erunt, & omnes omnium.

Theorema 2. Propositio 2.

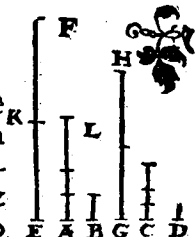
Si prima secundæ æquē fuerit multiplex, atque

atque tertia quartæ, fuerit autē & quinta secūde æquē multiplex, atque sexta quartæ: erit & cōposita prima cū quinta, secūda æquē multiplex atque tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Propositio 3.

Si sit prima secūda æquē multiplex atque tertia quartæ, sumatur autē æquē multiplices primæ & tertiæ erit & ex æquo sumptarum vtraque vtriusque æquē multiplex, altera quidem secundæ, altera autē quartæ.

Theorema 4. Propositio 4.

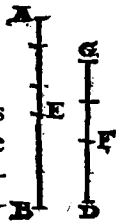
Si prima ad secundam, eandē habuerit rationem, & tertia ad quartam: etiam æquē multiplices primæ & tertiæ, ad æquē multiplices secundæ & quartæ iuxta quāvis multiplicationē, eandem habebunt rationem, si prout inter se

58 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
respondent, ita sumptæ fuerint.

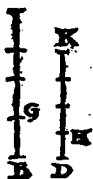
Theorema 5. Propo-
sitio 5.

Si magnitudo magnitudinis
æquè fuerit multiplex, atque
ablata ablata: etiam reliqua re-
liqua ita multiplex erit, vt to-
ta totius.

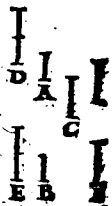
Theorema 6. Propo-
sitio 6.

Si duæ magnitudines, duarum
magnitudinum sint æquè mul-
tiplices, & detractæ quædam sint
earundem æquè multiplices: & reliquæ
eisdem aut æquales sunt, aut æquè ipsarum
multiplices.

Theorema 7. Propo-
sitio 7.

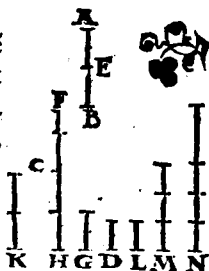
Æquales ad eandem, eadē
habent rationem: & eadē ad
æquales.

Theorema 8. Propo-
sitio 8.

Inæqualium magnitudinū maior, ad ean-
dem

dem maiorem rationē
habet, quā minor: &
eadem ad minorem: ma
iorem rationem habet,
quā ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habet rationem,
æquales sūt inter se: & ad quas
eadem, eandem habet ratio-
nem, ex quoque sunt inter se
æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinē, ratio-
nem habentium, quæ maiorem
rationē habet, illa maior est, ad
quam autem eadem maiorem ra-
tionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt
eandem rationes,
& inter se sunt
eandem.

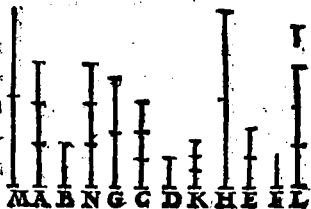
Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quocunque proportionales, quemadmodum se habuerit vna antecedentium ad vnā consequentiū, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundam, eandē habuerit rationem, quam tertia ad quartā, tertia verò ad quartam, maiorem rationem habuerit, quam quinta ad sextam, prima quoque ad secundam maiorem rationem habebit, quam quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

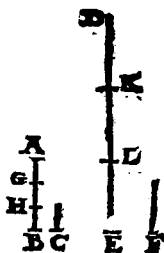
Si prima ad secundam eandem habuerit rationē, quam tertia ad quartam, prima verò quam tertia maior fuerit: erit & secunda maior quam quarta. Quod si prima fuerit æqualis tertiæ, erit

& secunda æqualis quartæ: si verò minor,
& minor erit.

Theorema 15. Pro-
positio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadē sunt
ratione, si prout sibi mu-
tuo respondent, ita su-
mantur.

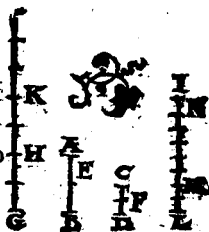
Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint,
& vicissim proportiona-
les erunt.

Theorema 17. Propo-
sitio 17.

Si compositz magnitudi-
nes proportionales fue-
rint hæ quoq; diuisæ pro-
portionales erunt.

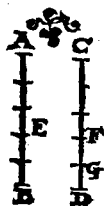

E ;

Theorema

Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuise magnitudines sint pro-
portionales, hæ quoque compo-
sitæ proportionales erunt.

Theorema 19. Pro-
positio 19.

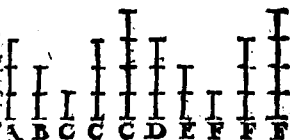
Si quemadmodum totum ad to-
tum, ita ablatum se habuerit ad
ablatum : & reliquum ad reli-
quum, vt totum ad totum se ha-
bebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero, quæ binæ & in eadem ratione
sumatur, ex æ-

quo autē prima
quàm tertia ma-
ior fuerit: erit &
quarta, quàm sexta
maior. Quod si
prima tertiæ fuerit æqualis, erit & quarta
æqualis sextæ: sin illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theore-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & alię ipsis æqua-
les numero quę binę & in eadem ratione

sumatur, fuerit-

que perturbata

earum proportio

ex æquo, autem

prima quam ter-

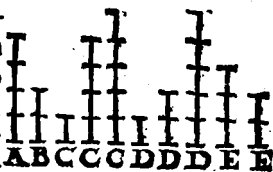
tia maior fuerit

erit & quarta

quã sexta maior: quod si prima tertię fue-

rit æqualis, erit & quarta æqualis sextę: sin

illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Propositio 22.

Si sint quot-

cunq; magni-

tudines, & a-

lię ipsis æqua-

les numero,

quę binę in

eadem ratione

sumantur, et

& ex æquali-

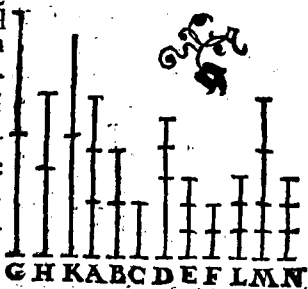
tate in eadem ratione erunt.

Theorema 23. Propositio 23.

Si sint tres magnitudines, alięq; ipsis æqua-
les

les numero, q
binæ in eadem
ratione sumā-
tur, fuerit autē
perturbata ea-
rū proportio:
etiā ex æquali-
te in eadem ra-
tione erunt.

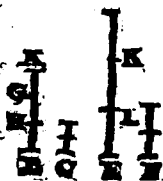

Theorema 24. Propo-
sitiō 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationē, quam tertia
ad quartam, habuerit autem & B
quinta ad secundam eandē ra-
tionem, quā sexta ad quartam:
etiā cōposita prima cū quin-
ta ad secundam eandē habebit
rationem, quā tertia cum sexta ad quartā.

Theorema 25. Propo-
sitiō 25.

Si quatuor magnitudine
proportionales fuerint, m-
xima & minima reliqui-
duabus maiores erunt.

63

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SEXTVM.

DEFINITIONES.

1

Similes figurę rectilineę sunt, quę & angulos singulos singulis æquales habēt, atque etiam latera, quę circum angulos æquales, proportionalia.

2

Reciproę autem figurę sunt, cū in vtrāque figura antecedentes & consequētes rationum termini fuerint.

3

Secundum extremam & mediam rationē recta linea secta esse dicitur, cū vt tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

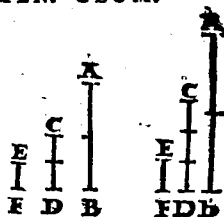
4

Altitudo cuiusque figurę, est linea perpendicularis à vertice ad basin deducta.

; Ra.

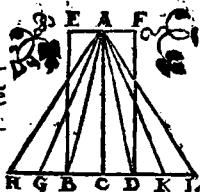
5

Ratio ex rationibus cō
poni dicitur, cū ratio-
num quantitates inter
se multiplicatæ aliquā
effecerint rationem.

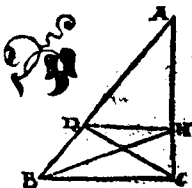
Theorema 1. Propo-
sitiō 1.

Triangula & parallelo-
gramma, quorum eadē
fuerit altitudo, ita se ha-
bent inter se vt bases.

Theorema 2. Propositio 2.

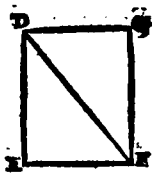
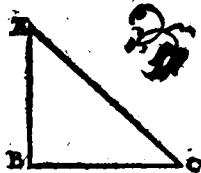
Si ad vnum trianguli latus parallela ducta
fuerit recta quædam linea: hæc proportio-
naliter secabit, ipsius
trianguli latera. Et si triā-
guli latera proportiona-
liter secta fuerint: quæ
ad sectiones adiuncta fue-
rit recta linea, erit ad re-
liquum ipsius trianguli
latus parallela.

Theorema 3. Propositio 3.

Si trianguli angulus bifariā sectus sit, secās
autem angulum recta linea secuerit & ba-
sim: basis segmenta eandem habebunt ra-
tionem,

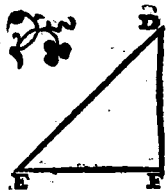
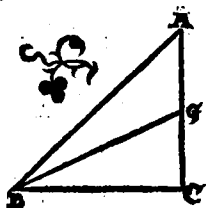
triangu-
la, æqua-
lesq; ha-
bebunt
angulos
sub qui-
bus ho-

mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angulo æqualem, circū autem alios angulos latera proportionalia habeant, reliquorum verò simul v-
trunq; aut mi-
norem
aut non
minore

recto: æquiangula erunt triangula, & æqua-
les habebunt eos angulos, circum quos p-
portionalia sunt latera.

Theorema 8. Propositio 8.

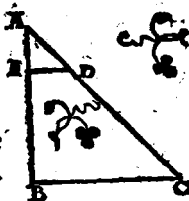
Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit, quæ ad perpendi-
cularem triangula, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

Proble-

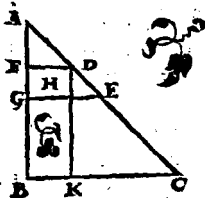
Problema 1. Propositio 9.

A data recta linea imperatam partem auferre.

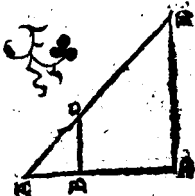
Problema 2. Propositio 10.

Datam rectam lineam in sectam similiter secare, vt data altera recta secta fuerit.

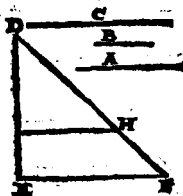
Problema 3. Propositio 11.

Duabus datis rectis lineis, tertiam proportionalem adinuenire.

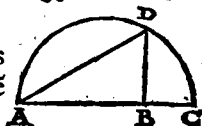
Problema 4. Propositio 12.

Tribus datis rectis lineis, quartam proportionalem adinuenire.

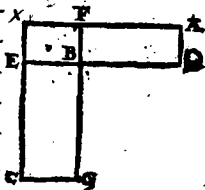
Problema 5. Propositio 13.

Duab⁹ datis rectis lineis
mediam proportionalē
adinuēnire.

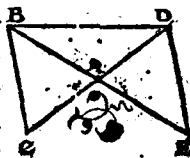
Theorema 9. Propositio 14.

Aequalium, & vnū vni æqualem habentiū
angulum parallelogrammorum recipro-
ca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los; & quorū parallelo-
grammorum vnū angu-
lum vni angulo æqua-
lem habentiū recipro-
ca sunt latera, quæ cir-
cum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theorema 10. Propositio 15.

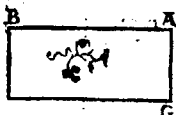
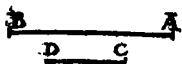
Aequalium, & vnū angulum vni æqualem
habentiū triangulorum reciproca sunt late-
ra, quæ circum æquales
angulos: & quorū trian-
gulorum vnum angulum
vni æqualem habentium
reciproca sunt latera, q̄
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theo-

Theorema II. Propositio 16.

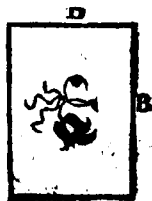
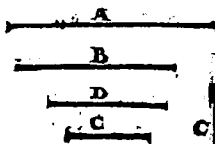
Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulū, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectángulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs cōtinetur rectángulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

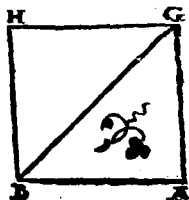
Si tres rectæ lineæ sint proportionales, qd sub extremis comprehenditur rectangulū æquale est ei, quod à media describitur quadrato: & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei quod à media describitur quadrato, illæ tres rectæ lineæ proportionales erunt.

G 2 Pro

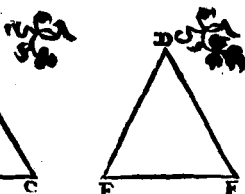
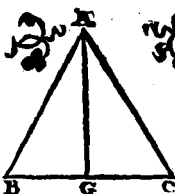
Problema 6. Propositio 18.

A data re-
cta linea.
dato recti
lineo simi
le simili-
terq; po-
situm re-
ctilineum describere.

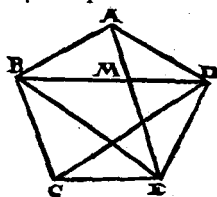
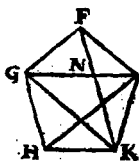

Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triangula
inter se
sunt in du-
plicata
ratioe la-
terum ho-
mologoru.

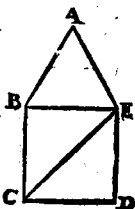

Similia
polygona in si-
milia tri-
angula
diuidun-
tur, & nu-
mero æ-
qualia,
& homo-
loga to-
tis. Et po-

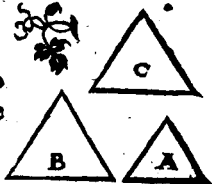
C

lygonadu
plicatam
habent eā
inter se ra-
tionē, quā
latus ho-
mologum
ad homologum latus.

Theorema 15. Pro-
positio 21.

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

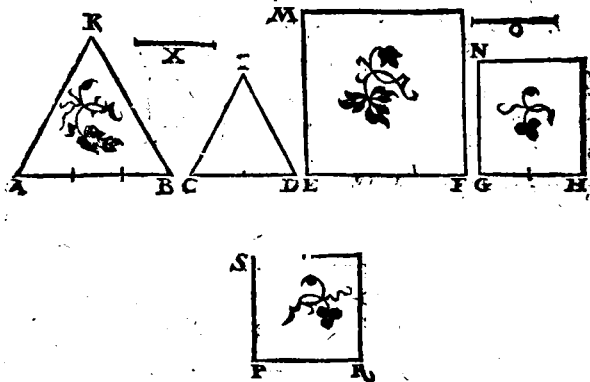
Theorema 16. Pro-
positio 22.

Si quatuor rectę lineę proportionales fue-
rint: & ab eis rectilinea similia similiterq;
descripta proportionalia erūt. Et si à rectis
lineis similia similiterq; descripta rectili-
nea proportionalia fuerint, ipsę etiam re-

G 3

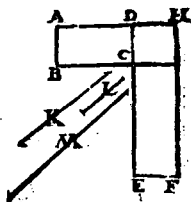
atq;

74 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 Etæ lineæ proportionales erunt.

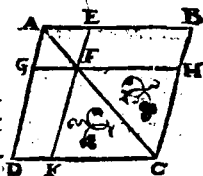
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se rationē habent eam, quæ ex lateribus componitur.

Theorema 18. Propositio 24.

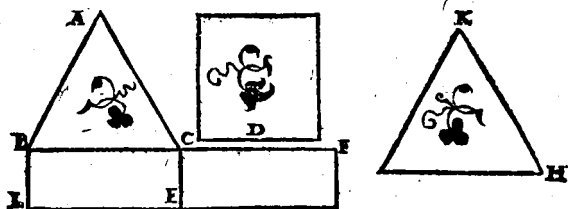
In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogrāma, & toti & inter se sunt similia.

Proble-

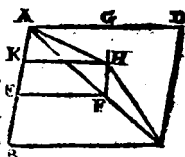
Problema 7. Propositio 25.

Dato rectilineo simile, & alteri dato equale idem constituere.

Theorema 19. Propositio 26.

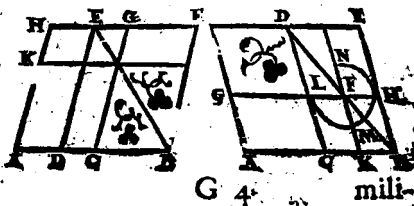
Si à parallelogramo parallelogrammū ablatū sit, & simile toti & similiter positum communē cum eo habens angulum, hoc circum eandem cum toto diametrum consistit.

Theorema 20. Propositio 27.

Omniū parallelogramorum secundum eandem rectam lineam applicatorū deficienti-

umq;
figu-
ris pa-
ralle-
logra-
mis si

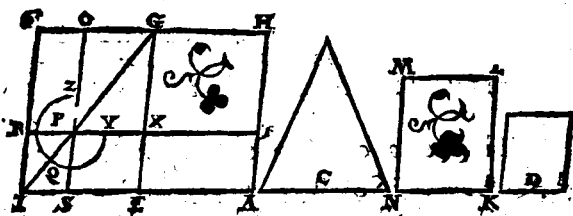
G 4.

mili-

76 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 milibus similiterque positis ei, quod à di-
 midia describitur, maximum, id est, quod
 ad dimidiam applicatur parallelogram-
 mum simile existens defectui.

Problema 8. Propositio 28.

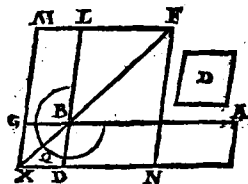
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare de-
 ficiens figura parallelogramma, quæ simi-
 lis sit alteri rectilineo dato. Oportet autē
 datum rectilineum, cui æquale applican-
 dum est, non maius esse eo quod ad dimi-
 diam applicatur, cū similes sint defectus
 & eius quod à dimidia describitur, & eius
 cui simile deesse debet.

Problema 9. Propo-
 sitio 29.

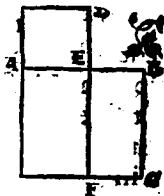
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare, exce-
 des figura parallelogramma, quæ similis sit
 paral-

parallelogrammo alteri dato.

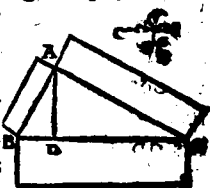
Problema 10. Propositio 30.

Propositam rectam lineam terminatam, extremam ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31.

In rectangulis triángulis, figura quævis à latere rectum angulum subtendente descripta equalis est figuris, quæ prior illi similes & similiter positæ à lateribus rectum angulum continentibus describuntur.

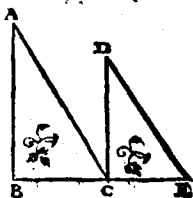
Theorema 22. Propositio 32.

Si duo triángula, quæ duo latera duobus lateribus proportionalia habeant, secundum

G 5

vnum

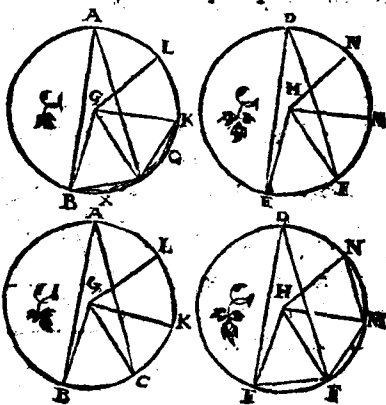
vnum angulū compo-
 sita fuerint, ita vt homo-
 loga eorum latera sint
 etiam parallela, tū reli-
 qua illorum triangulo-
 rum latera in rectam li-
 nearum collocata reperi-
 entur.

Theorema 23. Propositio 33.

Inæqualibus circulis anguli eandē habent
 rationem cū ipsis peripherijs in quibus in-
 sistūt, siue ad cētra, siue ad peripherias cō-
 stituti,

illis in
 sistant
 peri-
 phe-
 rijs In
 super
 verò &
 secto-
 res q̄p
 pequi
 ad cē-
 tra cō-
 sistūt.

79

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1

Vnitas, est secundum quam entium quodque dicitur vnum.

2

Numerus autem, ex vnitatibus composita multitudo.

3

Pars, est numerus numeri minor maioris, cum minor metitur maiorem.

4

Partes autem, cum non metitur.

5

Multiplex verò, maior minoris, cum maiorem metitur minor.

6

Par numerus est, qui bifariam diuiditur.

7

Impar verò, qui bifariam non diuiditur: vel, qui vnitate differt à pari.

8

Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

9 Pari

9

Pariter autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

10

Impariter verò impar numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus, est quem vnitas sola metitur.

12

Primi inter se numeri sunt, quos sola vnitas mensura communis metitur.

13

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14

Compositi autē inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

15

Numerus numerum multiplicare dicitur, cū toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in illo multiplicante vnitates, & procreatus fuerit aliquis.

16

Cū autē duo numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciūt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illi latera dicētur.

17 Cū

17

Cùm verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quempia faciunt, qui procreatus erit solidus appellabitur, qui autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius latera dicentur.

18

Quadratus numerus est, qui equaliter æqualis: vel, qui à duobus equalibus numeris continetur.

19

Cubus verò, qui equaliter æqualis equaliter: vel, qui à tribus equalibus numeris continetur.

20

Numeri proportionales sunt, cùm primus secundi, & tertius quarti æque multiplex est, vel eadem pars, vel eadem partes.

21

Similes plani & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

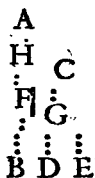
22

Perfectus numerus est, qui suis ipsius partibus est æqualis.

Theorema I. Propositio I.

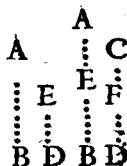
Duobus numeris inæqualibus propositis,

tis, si detrahatur semper minor
de maiore, alterna, quadam de-
tractione, neque reliquus vn-
quam metiatur præcedentem
quoad assumpta sit vnitas: qui
principio propositi sunt, nume-
ri primi inter se erunt.

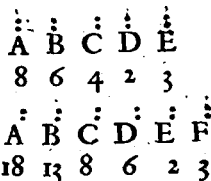
Problema 1. Pro-
positio 2.

Duobus numeris datis non
primis inter se, maximā eo-
rum communem mensuram
reperire.

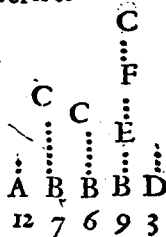
Problema 2. Propo-
sitiō 3.

Tribus numeris da-
tis non primis inter
se, maximam eorum
communem mensuram reperire.

Theorema 2. Pro-
positio 4.

Omnis numerus, cuiusq;
numeri minor maioris
aut pars est, aut partes.

Theore-

Theorema 3. Propositio 5.

Si numerus numeri pars fuerit, & alter alterius eadē pars & simul vterque vtriusque simul eadem pars erit, quæ vnus est vnus.

C		F
G		H
B		C
D		8
6	12	4

Theor. 4. Propo. 6.

Si numerus sit numeri partes, & alter alterius eēdem partes, & simul vterque vtriusque simul eadē partes erunt, quæ sunt vnus vnus.

E		H
C		D
A		F
6	9	8
12		12

Theorema 5. Propositio 7.

Si numerus numeri eadē sit pars quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eadē pars erit, quæ totus est totius,

B		C
E		Q
A		D
6	16	16

Theorema 6. Propositio 8.

Si numerus numeri eadē sint partes quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eēdem partes erunt, quæ sunt totus totius.

B		F
E		C
L		
A		

Theo-

G..M.K..N.H.

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeri pars	C		F
fit, & alter alterius eadem			
pars, & vicissim quæ pars	G		H
est vel partes primus ter-			
tij, eadē pars erit vel eadē A	B	D	E
partes, & secundus quarti. 4	8	5	10

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par		E	
tes sint, & alter alterius			
eadē partes, etiam vicif-	H		
sim quæ sunt partes aut	G	H	
pars primus tertij, eadē			
partes erunt vel pars & A	C	D	F
secundus quarti. 4	6	10	18

Theorema 9. Pro-
positio 11.

Si quemadmodum se habet totus	B	D
ad totum, ita detractus ad detra-		
ctum, & reliquus ad reliquum ita	E	F
habebit ut totus ad totum.		
	A	C
	6	8

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque nume-	:	:	:	:
ri proportionales, quem-	A	B	C	D
admodum se habet vnus	9	6	3	2
antecedentium ad vnum sequerium, ita se				
habe-				

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint	:	:	:	:
proportionales, & vicif-	A	B	C	D
sim proportionales erunt.	12	4	9	3

Theorema 12. Propositio 14.

Si sint quotcunque	:	:	:	:	:	:
numeri, & alij illis	A	B	C	D	E	F
æquales multitudi-	12	6	3	8	4	2

ne, qui bini sumantur & in eadem ratione: etiam ex æqualitate in eadem ratione erunt.

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quē-				
piā metiatur, al ter verò	C			F
numerus alium quendā	H			L
numerū æquē metiatur,	G			K
& vicissim vnitas tertium	A	B		E
numerū æquē metietur,	1	3		6
atque secundis quartum.			D	

Theorema 14. Propositio 16.

Si duo numeri mu-	:	:	:	:	:
tuò sese multiplicā	E	A	B	C	D
tes faciant aliquos	1	2	4	8	8

qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales erunt.

H

Theo-

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans faciat aliquos, qui ex illis procreati erunt, $\begin{matrix} \dot{I} & \dot{A} & \dot{B} & \dot{C} & \dot{D} & \dot{E} \\ 1 & 3 & 4 & 5 & 12 & 15 \end{matrix}$ eandem rationem habebunt, quam multiplicati.

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum quempiam multiplicantes faciant aliquos, geniti ex illis eandem habebunt rationem, quam qui illum multiplicarunt. $\begin{matrix} \dot{A} & \dot{B} & \dot{C} & \dot{D} & \dot{E} \\ 4 & 5 & 3 & 12 & 15 \end{matrix}$

Theorema 17. Propositio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, qui ex primo & quarto fit, equalis erit ei qui ex secundo & tertio: & si qui ex primo & quarto fit numerus æqualis sit ei qui ex secundo & tertio, illi quatuor numeri proportionales erunt. $\begin{matrix} \dot{A} & \dot{B} & \dot{C} & \dot{D} & \dot{E} & \dot{F} & \dot{G} \\ 6 & 4 & 3 & 2 & 12 & 12 & 18 \end{matrix}$

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales, qui ab extremis continetur, equalis est ei qui a medio

dio efficitur. Et si qui ab extre-
 tremis cōtinetur æqualis sit A B C
 ei qui à medio describitur, il 9 6 4.
 li tres nūmeri proportiona-
 les erunt. D
 6

Theorema 19. Propo-
 sitio 21.

Minimi numeri omniū,
 quieandem cū eis ratio-
 nem habēt, æqualiter me D L
 tiūtur numeros eandem G H
 rationem habētes, maior
 quidē maiorem, minor
 verò minorem. C E A B
 4 3 8 6

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri & alij multitudine illis
 æquales, qui bini sumantur & in eadem ra-
 tione, sit autem perturbata eorū propor-
 tio, etiam ex æ- : : : : :
 qualitate in ea A B C D E F
 dem ratione e- 6 4 3 12 8 6
 runt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omniū
 eandem cum eis ra- : : : : :
 tionem habentium. A B E C D
 3 6 2 4 3
 H 2 Theo-

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni- : : : : :
um eandem cum eis ra A B C D E
tionem habentiũ, pri- 8 6 4 3 2,
mi sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint primi inter se, qui alter
utrum illorum metitur : : : :
numerus, is ad reliquũ A B C D
primus erit. 6 7 3 4

Theorema 24. Propositio 26.

Si duo numeri ad quẽ :
piam numerũ primi 3
sint, ad eundẽ primus B
is quoque futurus est, : : : :
qui ab illis productus A C D E F
fuerit. 5 5 5 3 2

Theorema 25. Propo-
sio 27.

Si duo numeri primi sint in- : : :
ter se, q ab vno eorũ gignitur A C D
ad reliquum primus erit. 7 6 3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numeros ambo ad
vtrunque primi sint, : : : : :
& qui ex eis gignen- A B E C D F
tur, primi inter se- 3 5 15 2 4 8
sunt, Theore-

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multiplicās vterq; seipsum procreet aliquē, qui ex ijs producti fuerint, primi inter se erūt. Quod si numeri initio propositi multiplicātes eos qui producti sunt, effecerint aliquos, hi quoq; inter se primi erūt, & circa extremos idē hoc : : : : :
semper eueniet. A C E B D F
3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam simul vterq; ad vtrunq; illorū primus erit. Et si simul vterq; ad vnum aliquem eorū primus sit, etiam qui initio positi sunt numeri, : : :
primi inter se erunt. A B D

7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum quem non metitur, primus est. : : :
A B C
7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicātes faciant aliquem, hūc aut ab illis productum metiatur primus quidam numerus, is alterum etiā metitur eorum qui initio positi erant. : : : : :
A B C D E
2 6 12 3 4

H 3

Theo-

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum nume- : : :
rum aliquis primus metietur. A B C
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : :
aut eum aliquis primus metitur. A A
3 6 3

Problema 3. Proposi-
tio 35.

Numeris datis quotcunque , reperire mi-
nimos omnium qui eandem cum illis ra-
tionem habeant.

:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
A	B	C	D	E	F	G	H	K	I	M
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3

	:	:	:	:	:
	B	C	D	E	F
Problema 4. Pro-	:	:	:	:	:
positio 36.	A	C	D	E	F
	7	12	8	4	5

	:	:	:	:	:	
Duobus numeris	A	E	C	D	G	H
dati reperire	:	:	:	:	:	:
quem illi minimū	F	9	12	9	2	3
metiantur nume-	6					
rum.						

Theo-

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerū
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

A	B	E	C
2	3	6	12

Problema 5. Pro-
positio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerū
illi metiantur.

A	B	C	D	E	F
3	4	6	12	8	
A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	24	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognomi-
nem.

A	B	C	D
12	4	13	1

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quâlibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

A	B	C	D
8	4	2	1

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cū
fit, datas habeat par-
tes.

A	B	C	G	H
2	3	4	12	10

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcūq; numeri deinceps propor-
tionales, quorum extremi sint inter se, pri-
mi, mini- : : : : : : :
mi sunt A B C D E F G H
omnium 8 12 18 27 6 8 12 18
eandem cum eis rationem habentium.

Problema 1. Propositio 1.

Numeros reperire deinceps propor-
tionales minimos, quotcūq; iusserit quispiam
indata ratione.

$\begin{matrix} \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ \text{A} & \text{B} & \text{C} & \text{D} & \text{E} & \text{F} & \text{G} & \text{H} & \text{K} \\ 3 & 4 & 9 & 12 & 16 & 27 & 36 & 49 & 64 \end{matrix}$

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ.

Si sint quotcūq; numeri deinceps propor-
tionales minimi habentium eandem cum
eis rationem, illorum extremi sunt inter
se primi.

$\begin{matrix} \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ \text{A} & \text{B} & \text{C} & \text{D} & \text{E} & \text{F} & \text{G} & \text{H} & \text{K} & \text{L} & \text{M} & \text{N} & \text{O} \\ 27 & 16 & 49 & 64 & 81 & 4 & 9 & 12 & 16 & 27 & 36 & 48 & 64 \end{matrix}$

Pro-

Theorema 5. Pro-
positio 7.

Si sint quotcunque nume-
ri deinceps proportiona-
les, primus autem extre-
mum metiatur, is etiam se-
cundum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Pro-
positio 8.

Si inter duos numeros medij continua p-
portionne incidant numeri, quot inter eos
medij continua proportionne incidunt nu-
meri, tot & inter alios eandem cum illis ha-
bentes rationem medij continua propor-
tione incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	
A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sint inter se primi, & inter
eos medij cōtinua proportionne incidāt nu-
meri, quot inter illos medij continua pro-
portionne incidunt numeri, tot idē & inter
ytrunque eorum ac vnitatē deinceps me-
dij continua proportionne incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	B
27	27	9	36	3	36	1	12	48	4	48	16	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatē continuē
proportionales incidāt numeri quot inter
vtrunq; ipforum & vnitatē deinceps me-
dij continua

proportione	A					
incidunt nu-	27	E	36	H	48	G
meri, totidē		9	D	12	F	16
& inter illos			3	C	4	
medij conti-						
nua propor-						
tionē incident.						

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorū numerorum vnus
medius proportionalis est numer⁹: & qua-
dratus ad quadra-
tum duplicatam A C E D B
habet lateris ad la- 9 3 12 4 16
tus rationem.

Theorema 10. Propositio 12.

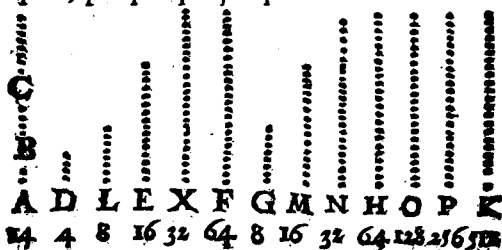
Duorum cuborum numerorū duo medij
proportionales sunt numeri : & cubus ad
cubum triplicatam habet lateris ad latus
rationem.

A	H	K	B	C	D	E	F	G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theo-

Theorema 11. Proposition 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales, & multiplicans quisque seipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erunt: & si numeri primum positi, ex suo in procreatos ductu faciant aliquos, ipsi quoque proportionales erunt.

Theorema 12. Proposition 14.

Si quadratus numerus quadratum numerum metiatur, & latus unius metietur latus alterius. Et si unius quadrati latus metiatur latus alterius, & quadratus quadratum metietur.

Theorema 13. Proposition 15.

Si cubus numerus cubum numerum metiatur, & latus unius metietur alterius latus. Et si latus unius cubi latus alterius metiatur, tum

tum cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	97
A	H	K	B	C	D	E	F	G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 16.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus unius metietur alterius latus.

Et si latus unius quadrati non metiatur latus alterius,

neque quadratus quadratum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non metiatur, neque latus unius latus alterius metietur.

Et si latus cubi alicuius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

⋮	⋮	⋮	⋮
A	B	C	D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum unus medius

proportionalis est numerus, & planus

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	G	B	C	D	E	F
12	18	27	2	6	3	9

ad planum duplicatam habet literis homologi

58 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
logiadatus homologum rationem.

Theorema 17. Propositio 19.

Inter duos similes numeros solidos, duo
medij proportionales incidunt numeri
& solidus ad similem solidum triplicatam
rationem habet lateris homologum ad latus
homologum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L		
8	12	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9		

Theorema 18. Propo-
fitio 20.

Si inter duos numeros vn^{us} medius ppor-
tionalis incidat
num^{er}us, similes
plani erunt illi
numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F	G
18	24	33	3	4	6	8

Theorema 19. Proposi-
tio 21.

Si inter duos numeros duo medij propor-
tionales incidant numeri, similes solidi
sunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit quadratus, & tertius quadratus erit.

$$\begin{array}{ccc} \vdots & \vdots & \vdots \\ A & B & D \\ 9 & 15 & 25 \end{array}$$

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit cubus, & quartus cubus erit.

$$\begin{array}{cccc} \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ A & B & C & D \\ 8 & 12 & 18 & 27 \end{array}$$

Theorema 22. Propositio 24.

† Si duo numeri rationem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, primus autem sit quadratus, & secundus quadratus erit.

$$\begin{array}{ccccccc} \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ A & & B & C & & D & \\ 4 & 6 & 9 & 16 & 24 & 36 & \end{array}$$

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo rationem inter se habeant, quam cubus numerus ad cubum numerum, primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

$$\begin{array}{ccccccc} \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ A & E & F & B & C & & D \\ 8 & 12 & 18 & 27 & 64 & 95 & 140 & 216 \end{array}$$

Theo-

Theorema 24. Pro-
positio 26.

Similes plani numeri rationem inter se ha-
bent, quam quadratus
numerus ad quadratum
numerus.

18	24	32	9	12	16
----	----	----	---	----	----

Theorema 25. Pro-
positio 27.

Similes solidi numeri rationem habet in-
ter se, quam cubus numerus ad cubum nu-
merum.

16	24	26	54	8	12	18	27
----	----	----	----	---	----	----	----

ELEMENTI VIII. FINIS.

EVCLID.

101 EVCLIDIS ELEMENTVM NONVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese multiplicantes quendā procreent, productus quadratus erit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	B	D		C
4	6	9	16	24	36

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes quadratum faciant, illi similes sunt plani.

:	:	:	:	:	:
A		B	D		C
4	6		9	18	36

Theorema 3. Propositio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicans procreet ali-
quē, productus cubus erit.

•	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
uni	D	D	A		B
tas	3	4	8	16	32
					64

I

Theo-

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū	:	:	:	:
numerum multiplicans A	B	D	C	
quendam procreet, pro-	8	27	64	216
creatus cubus erit.				

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quendam mul-				
tiplicans cubum pro-	:	:	:	:
creet, & multiplica-	A	B	D	D
tus cubus erit.	27	64	729	17 28

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum	:	:	:
multiplicans cubum	A	B	C
procreet, & ipse cu-	27	729	19683
buserit.			

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quēdam numerū					
multiplicans quem-	:	:	:	:	:
piam procreet, pro-	A	B	C	D	E
ductus solidus erit.	6	8	48	2	3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitate quotlibet numeri deinceps p
 portionales sint, tertius abvnitate quadra-
 tus est, & vnū intermittentes omnes: quar-
 tus autē cubus, & duobus intermissis om-
 nes:

hibus vnum intermittētibus. Quod si qui
vnitatem sequitur, cubus non sit, neque al-
lius vllus cubus erit, demptis quarto ab v-
nitate ac omnibus duos intermittenti-
bus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si ab vnitatem numeri quotlibet deinceps
proportionales sint, minor maiorem me-
tur per quempiam
eorum qui in pro-
portionalibus sunt
numeris.

A	D	C	D	E
1	2	4	8	16

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab vnitatem quotlibet numeri sint, propor-
tionales, quot primorum numerorum vlti-
mum metiuntur, totidem & cum qui vni-
tati proximus est, metientur.

Vni- tas.	A	B	C	D	E	H	G	F
4	16	64	256	2	8	32	128	

Theorema 13. Pro- positio 13.

Si ab vnitatem sint quocunq; numeri deinceps
proportionales, primus autem sit qui v-
nitatem sequitur, maximū nullus alius me-
tie-

tietur, ijs exceptis qui in proportionalibus sunt numeris.

• Vine
125

Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiatur, nullus alius numerus primus illum metietur, ijs exceptis qui primò metiuntur.

A	B	C	D	E	F
42	2	3	6		

Group	Number of Subjects
A	42
B	2
C	3
D	6
E	1
F	1

Theorema 15. Propositio 15.

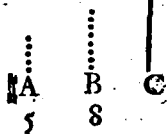
Si tres numeri
deinceps pro-
portionalisint
minimi, eadē
cum ipsis habē-
tium rationē,
duo quilibet
compositi ad
tertium primi
erunt.

A	C	B	A	C	B	D
9	16	12	9	16	12	3

I 3 Theo

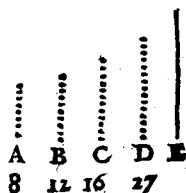
Theorema 16. Propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi, non se habebit quē
admodum primus ad secū
dum, ita secundus ad quē
piam alium.

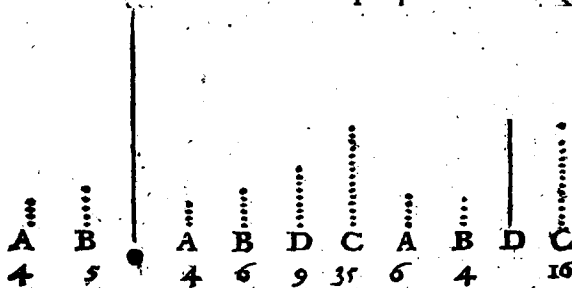
Theorema 17. Propositio 17.

Si sint quotlibet numeri
deinceps pportionales,
quorum extremi sint in
ter se primi, non erit quē
admodum primus ad se
cundum, ita vltimus ad
quempiam alium.

Theorema 18. Propositio 18.

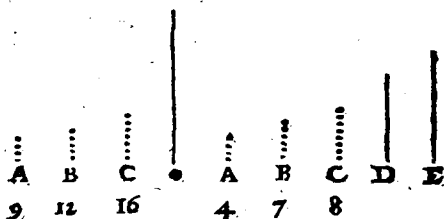
Duob⁹ numeris datis, cōsiderare possit ne
tertius illis inueniri proportionalis.

Theore-

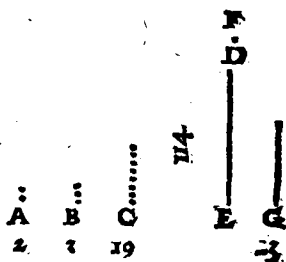
Theorema 19. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare possit-
ne quartus illis reperiri proportionalis.

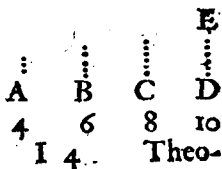
Theorema 20. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt qua-
cūque propo-
sita multitudine
primorum nu-
merorum.

Theorema 21. Propositio 21.

Si pares numeri quot
libet compositi sint,
totus est par.

Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quot
libet compositi sint, sit
autem par illorum mul-
tudo, totus par erit.

A	B	C	D	E
5	9	7	5	

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quot
cunque compositi sint, sit
autem impar illorum mul-
tudo, & totus impar
erit.

A	B	C	E
5	7	8	1

Theorema 24. Propo-
sio 24.

Si de pari numero par detra-
ctus sit, & reliquus par erit.

A	C
6	4

Theorema 25. Propo-
sio 25.

Si de pari numero impar de-
tractus sit, & reliquus impar
erit.

A	C	D
8	1	4

Theorema 26. Propositio 26.

Si de impari numero impar
detrahitur sit, & reliquus par
erit.

A	C	D
4	6	1

Theorema 27. Propositio 27.

Si ab impari numero par abla-
tus sit, reliquus impar erit.

A	D	C
1	4	4

Theorema 28. Propositio 28.

Si impar numerus parem A
multiplicās, procreet quē-
piam, procreatus par erit.

B	C
3	12

Theorema 29. Propositio 29.

Si impar numerus imparē nu-
merum multiplicans quem-
dam procreet, procreatus im-
par erit.

A	B	C
3	5	15

Theorema 30. Propositio 30.

Si impar numerus parē nu-
merum metiatur, & illius
dimidium metietur.

A	C	B
3	6	18

Theorema 31. Propositio 31.

Si impar numerus ad nu-
merum quempiā primus
sit, & ad illius duplum pri-
mus erit.

A	B	C	D
7	8	16	

I 5

Theo.

Theorema 32. Pro-
positio 32.

Numerorum, quia	Vni	:	...	...	...
binario dupli sunt,	tas.	A	B	C	D
vnusquisq; pariter		2	4	8	16
par est tantum.					

Theorema 33. Pro-
positio 33.

Si numerus dimidiū impar habeat,
pariter impar est tantum.

...

A

20

Theorema 34. Propo-
sitio 34.

Si par numerus nec sit dupl^a a bina-
rio, nec dimidium impar habeat, pa-
riter par est, & pariter impar.

...

A

20

Theorema 35. Propo-
sitio 35.

Si sint quotlibet numeri
deinceps proportionales,
detrahatur autē de secūdo
& vltimo æquales ipsi pri-
mo, erit quemadmodū se-
cūdi excessus ad primū, ita
vltimi excessus ad omnes
qui vltimum antecedunt.

F

...

4

...

K

...

4

...

C

...

4

...

G

...

4

...

D

...

4

...

B

...

4

...

D

...

16

...

E

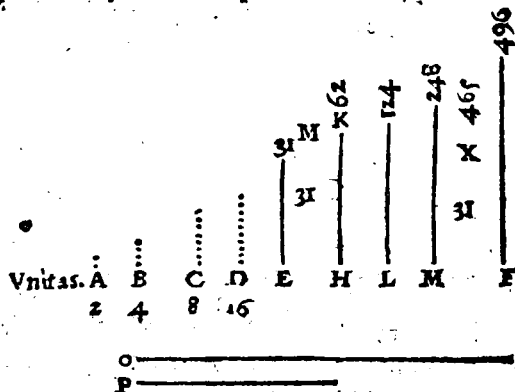
...

16

Theo-

Theorema 36. Propositio 36.

Si ab vnitate numeri quotlibet deinceps
 expositi sunt in duplici proportionē quo-
 ad totus compositus primus factus sit, isq;
 totus in vltimum multiplicatus quempiā
 procreet, procreatus perfectus erit.

ELEMENTI IX. FINIS.

EVCLE

¹⁷²
EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM.
DEFINITIONES.

¹
Commenfurabiles magnitudines dicuntur illæ, quas eadem mensura metietur.

²
Incommenfurabiles verò magnitudines dicuntur hæ, quarum nullam mensuram communem contingit reperiri.

³
Lineæ rectæ potentia cōmenfurabiles sūt, quarum quadrata vna eadem superficies siue area metitur.

⁴
Incommenfurabiles verò lineæ sunt, quarum quadrata, quæ metiatur area cōmunis, reperiri nulla potest.

⁵
Hæc cum ita sint, ostendi potest quòd quacunque linea recta nobis proponatur, existunt etiā aliæ lineæ innumerabiles eisdem cōmenfurabiles, aliæ item incommenfurabiles, hæ quidem longitudine & poten-

potentia: illæ verò potentia tantum. Voce-
tur igitur linea recta, quantacumq; propo-
natur, ῥητῆ, id est rationalis.

6

Lineæ quoq; illi ῥητῆ commensurabiles si-
ue longitudine & potentia, siue potentia
tantum, vocentur & ipsæ ῥηταί, id est ratio-
nales.

7

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles
illi τῆ ῥητῆ, id est primo loco rationali, vocē-
tur ἀλόγοι, id est irrationales.

8

Et quadratum quod à linea proposita de-
scribitur, quam ῥητὴν vocari volumus, vocē-
tur ῥητόν.

9

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocē-
tur ῥηταί.

10

Quæ verò sunt illi quadrato ῥητῶ scilicet in-
commensurabilia, vocentur ἀλόγα, id est
furda.

II

Et lineæ quæ illa incommensurabilia de-
scribunt, vocentur ἀλόγοι. Et quidem si illa
incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa
eorū latera vocabūtur ἀλόγοι lineæ. quod
si quadrata quidem non fuerint, verū aliæ
quæpiā superficies siue figuræ rectilineæ,
tunc

tunc verò lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur *ἀλογοί*.

Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio, & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio, idque semper fiat: relinquetur quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinibus propositis inæqualibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione neque residuum unquam metietur id quod ante se metiebatur, incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

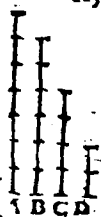
Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Proble-

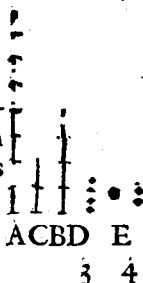
Problema 2. Propositio 4.

Tribus magnitudinibus cōmensurabilibus datis, maximam ipsarū communē mensuram reperire.

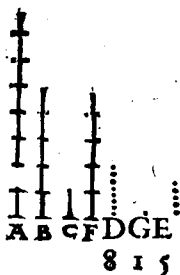
Theorema 3. Propositio 5.

Cōmensurabiles magnitudines inter se proportionē eam habent, quam habet numerus ad numerum.

Theorema 4. Propositio 6.

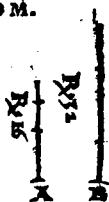
Si duæ magnitudines proportionē eam habent inter se quam numerus ad numerum, cōmensurabiles sunt illæ magnitudines.

Theo-

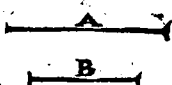
Theorema 5. Propositio 7.

Incommensurabiles magnitudines inter se proportionem non habēt, quam numerus ad numerum.

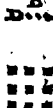
Theorema 6. Propositio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem nō habēt quam numerus ad numerum, incommensurabiles illæ sunt magnitudines.

Theorema 7. Propositio 9.

Quadrata, quæ describuntur à rectis lineis lōgitudine cōmensurabilibus, inter se proportionem habent quā numerus quadratus ad alium numerum quadratū. Et quadrata habentia proportionē inter se quā quadratus numerus ad numerum quadratū, habent quoque latera lōgitudine commēsurabilia. Quadrata verò quæ

quæ describuntur à lineis longitudine in-
còmensurabilibus, proportionē nō habēt
inter se, quam quadratus numerus ad nu-
merum alium quadratum. Et quadrata nō
habentia proportionem inter se quam nu-
merus quadratus ad numerum quadratū,
neque latera habebunt longitudine com-
mensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint propor-
tionales, prima verò secunda fuerit còmen-
surabilis, tertia quoque quartæ commensurabilis
erit. quòd si prima secū-
dæ fuerit incommensura-
bilis, tertia quoq; quar-
tæ incommensurabilis
erit.

Problema 3. Propo-
sitio 11.

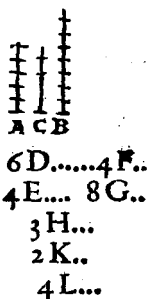
Propositæ lineæ rectæ (quam $\rho\lambda\psi$ vocari
diximus) reperire duas lineas rectas incò-
mensurabiles, hanc quidem
longitudinē tantum, illam ve-
rò non longitudinē tantum;
sed etiam potentia incommē-
surabilem.

K

Theor

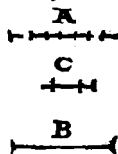
Theorema 9. Pro-
positio 12.

Magnitudines quæ ei-
dē magnitudini sunt cō-
mensurabiles, inter se
quoque sunt commen-
surabiles.

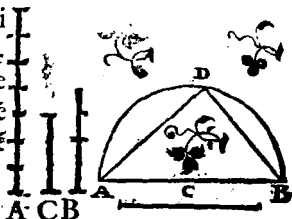
Theorema 10. Propositio 3.

Si ex duabus magnitudinib⁹
hæc quidem cōmensurabilis
sit tertię magnitudini, illa ve-
rò eidem incommensurabi-
lis, incōmensurabiles sunt il-
læ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

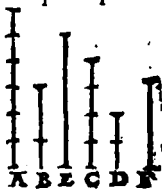
Si duarum magnitudinum commensura-
biliū altera fuerit incōmensurabilis ma-
gnitudini alteri
cuiuspiam tertiæ.
reliqua quoque
magnitudo eidē
tertiæ incommē-
surabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

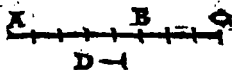
Si quatuor rectæ proportionales fuerint,
possit

possit autem prima plusquā secunda tāto quantum est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine: tertia quoq; poterit plusquā quarta tanto quantum est quadratū lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit plusquā secunda quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquā quarta quadrato lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

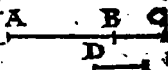
Theorema 13. Propositio 16.

Si duæ magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo cōposita singulis partibus commensurabilis erit, quod si tota magnitudo cōposita alterutri parti commensurabilis fuerit, illæ duæ quoque partes commensurabiles erunt.

Theorema 14. Propositio 17.

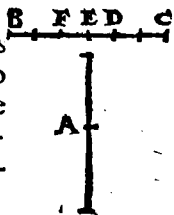
Si duæ magnitudines incommensurabiles cōponantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illæ quoque primæ magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

K 2 Theo-

Theorema 15. Propositio 18.

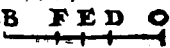
Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore, æquale parallelogrammū applicetur secundū maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrāmi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammū sui applicatione diuidat lineā illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illā maior linea tanto plus potest quā minor, quantū est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quòd si maior plus possit quā minor, tanto quantū est quadratum lineæ sibi cōmensurabilis longitudine, & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrāmum applicetur secundum maiore, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrāmi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi, parallelogrammum sui applicatione diuidit maiore in partes inter se longitudine commensurabiles.

Theorema 16. Propositio 19.

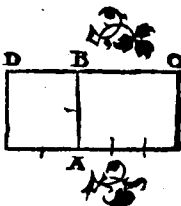
Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æquale

le parallelogrammorum secundum lineā maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammū præterea sui applicatione diuidat lineā in partes inter se longitudine incommensurabiles, maior illa linea tantò plus potest quàm minor, quantum est quadratum lineæ sibi maiori incommensurabilis longitudine. Quòd si maior linea tantò plus possit quàm minor, quantum est quadratum lineæ incommensurabilis sibi longitudine: & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammū applicetur secundum maiorem, ex qua tantū excur-

Theorema 17. Propositionio 20.

Superficies rectangula contēta ex lineis rectis rationalib' longitudine commensurabilibus se-

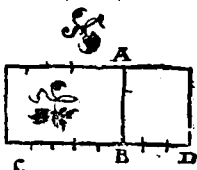
K 3

cundum

122 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 cundum vnum aliquem modū ex antedi-
 ctis, rationalis est.

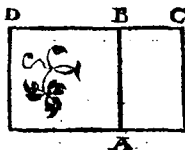
Theorema 18. Propositio 21.

Si rationale secundū li-
 neam rationalem appli-
 cetur, habebit alterū la-
 tus lineā rationalem &
 cōmensurabilem longi-
 tudine lineæ cui ratio-
 nale parallelogrammū
 applicatur.

Theorema 19. Propositio 22.

Superficies rectangula cōtenta duabus li-
 neis rectis rationalibus
 potentia tantum cōmē-
 surabilibus, irrationalis
 est. Linea autem quæ il-
 lam superficiem potest,
 irrationalis & ipsa est:
 vocetur verò medialis.

Theorema 20. Propositio 23.

Quadrati lineæ medialis applicati secun-

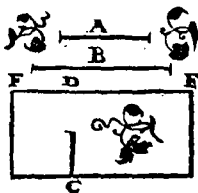

dum

dum lineam rationalem, alterum latus est
linea rationalis, & incómensurabilis lógi-
tudine lineæ secundum quam applicatur.

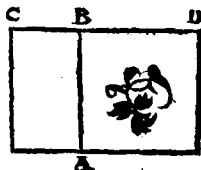
Theorema 21. Pro-
positio 24.

Linea recta mediali cõ-
mésurabilis, est ipsa quo-
que medialis.

Theorema 22. Pro-
positio 25.

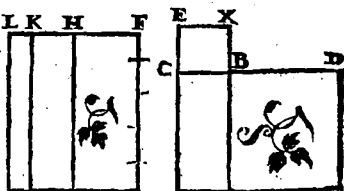
Parallelogrammũ rectũ
gulum cõtentum ex li-
neis medialibus longi-
tudine cõmensurabili-
bus, mediale est.

Theorema 23. Pro-
positio 26.

Parallelogrammum rectangulum cõpre-
hensum

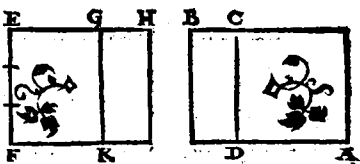
duabus li-
neis me-
dialibus
potentia
tātũ cõ-
mensura-
bilib⁹, vel

N M G
rationale est, vel mediale.

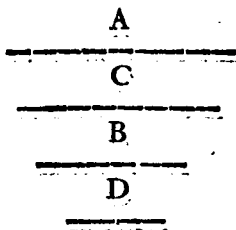
124 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
Theorema 24. Propositio 27.

Mediale
nō est ma-
ius quā
mediale
superficie
rationali.

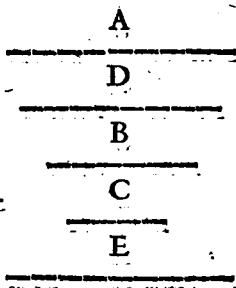
Proble. 4. Pro-
positio 28.

Mediales lineas inue-
nire potentia tantū
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.

Problema 5. Pro-
positio 29.

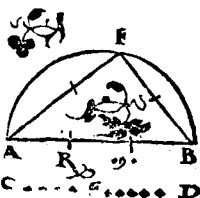
Mediales lineas inue-
nire potentia tantū
commensurabiles me-
diale comprehenden-
dentes.

Pro-

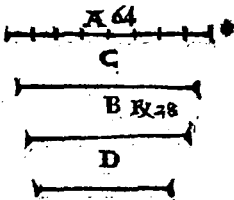
Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales
potétia tantum commē-
surabiles huiusmodi, vt
maior ex illis possit plus
quàm minor quadrato li-
neæ sibi commensurabi-
lis longitudine.

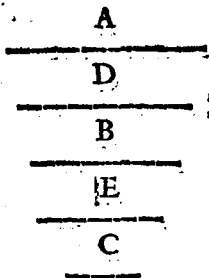

Problema 7. Propositio 31.

Reperire duas lineas mediales potentia tã-
tum commensurabiles
rationalem superficiẽ
cõtinentes, tales inquã
vt maior possit plus
quàm minor quadrato
lineæ sibi commẽsurabi-
lis longitudine.

Problema 8. Propo-
fitio 32.

Reperire duas lineas
mediales potentia tan-
tum commensurabiles
medialem superficiẽ
continentes, huiusmo-
di vt maior plus possit
quàm minor quadrato
lineæ sibi commensu-
rabilis longitudine.

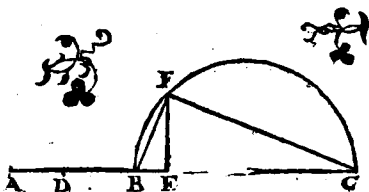

K 5

Pro-

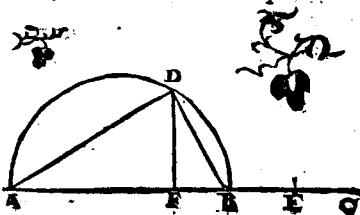
Problema 9. Propositio 33.

Reperire duas rectas potétia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita faciant superficiem rationalem, parallelogramum vero ex ipsis contentum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

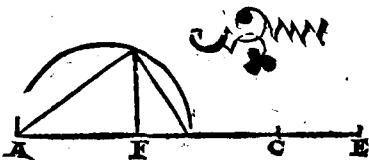
Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles, conficientes compositum ex ipsarum quadratis mediale, parallelogramum vero ex ipsis contentum rationale.

Problema 11. Propositio 35.

Reperire duas lineas rectas potentia incommensurabiles, conficientes id quod ex ipsarum quadratis componitur mediale, simul quo

que parallelogrammū ex ipsis contētum,
 mediale, quod præterea parallelogramū
 fit in-
 cōmen-
 surabi-
 le cō-
 posito
 ex qua
 dratis
 ipsarum.

PRINCIPIVM SENARIO- rum per compositionem.

Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potētia tantū commē-
 surabiles cōponantur, tota linea erit irra-
 tionalis. Vocetur autem Bi-

nomium.

Theorema 26. Propositio 37.

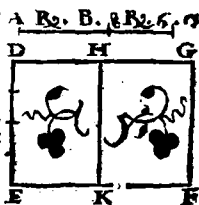
Si duæ mediales potentia tantū cōmen-
 surabiles rationale continentes cōponan-
 tur, tota linea
 est irrationalis, vocetur autem Bimediale prius.

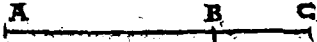
Theo-

Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales potetia tantum cõmensurabiles mediale continentes cõponatur, tota linea est irrationalis, vocetur autẽ Bimediale secundum.

Theorema 28. Propositio 39.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles cõponantur, conficientes compositum ex quadratis ipsarũ rationale, parallelogrammum verò ex ipsis contentũ mediale, tota linea recta est irrationalis. Vocetur autẽ linea maior.

Theorema 29. Propositio 40.

Si duæ rectæ potentia incõmensurabiles componantur, conficientes compositũ ex ipsarũ quadratis mediale, id verò q̃ fit ex ipsis, rationale, tota linea est irrationalis.

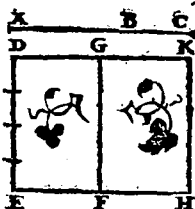
Vocetur au

 tem potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles componantur, conficientes cõpositum ex quadratis ipsarum mediale, & quod cõtinetur

netur ex ipsis, mediale,
& præterea incómensu-
rabile cōposito ex qua-
dratis ipsarū, totalinea
est irrationalis. Vocetur
autem potens duo me-
dialia.

Theorema 31. Propositio 42.

Binomium in vnico tantū pūcto diuidi-
tur in sua nomi-
na, id est in li-
neas ex quibus componitur.

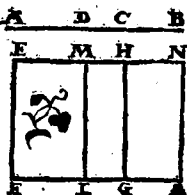
Theorema 32. Propositio 43.

Bimediale prius in vnico tantū puncto di-
uiditur in sua.
nomina.

Problema 33. Propo-
sitio 44.

Bimediale secundum in
vnico tantū puncto di-
uiditur in sua nomina.

Problema 34. Proposi-
tio 45.

Linea maior in vnico tantū in pūcto diui-
ditur
in sua
nomina.

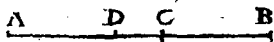
Theo-

Theorema 35. Propositio 46.

Linea potēs rationale & mediale in vnico tantū

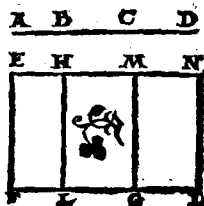
pūcto

diuiditur in sua nomina.

Theorema 36. Propositio 47.

Linea potēs duo media
lia in vnico tantū pū-
cto diuiditur in sua no-
mina.

DEFINITIONES

secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diui-
so in sua nomina, cuius binomij maius no-
men, id est, maior portio possit plusquam
minus nomen quadrato lineæ sibi, maiori
inquam nomini, commensurabilis longi-
tudine.

1

Si quidē maius nomen fuerit cōmensura-
bile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur tota linea Binomium primum.

2

Si verò minus nomen, id est minor portio
Binomij, fuerit cōmensurabile lōgitudi-
ne

ne propositæ lineæ rationali, vocetur tota linea Binomium secundum.

3

Si verò neutrum nomen fuerit commensurable longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur Binomium tertium.

Rursus si maius nomen possit plusquàm minus nomen quadrato lineæ sibi incommensurabilis longitudine.

4

Si quidem maius nomen est commensurable longitudine propositæ lineæ rationali, vocetur tota linea Binomium quartum.

5

Si verò minus nomen fuerit commensurable longitudine lineæ rationali, vocetur Binomium quintum.

6

Si verò neutrum nomen fuerit longitudine commensurable lineæ rationali, vocetur illa Binomium sextum.

D

Proble. 12. Propositio 48.

E 16 F 12 G

H

Reperire Binomium primum.

12 4
A.....C....B
16

Proble-

Problema 13. Pro-
positio 49.

9 3
A.....C...B

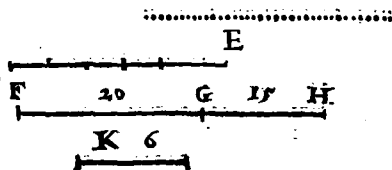
Reperire Binomium se-
cundum.

Problema 14. Pro-
positio 50.

15 5
A.....C....
20
D

Reperi-
re Bino-
mium
tertiu.

Problema 15. Pro-
positio 51.

10 6
A.....C....B

Reperire Binomium
quartum.

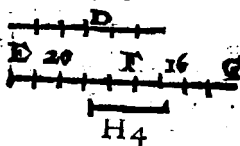

Proble-

Problema 16. Propositio 52.

A.....C.....
16 4
20

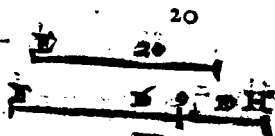
Reperire Binomium quintum.

Probl. 17. Propositio 53.

A.....C.....B
10 6
16
D.....
20

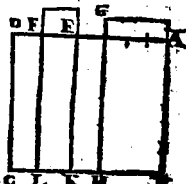
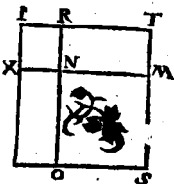
Reperire Binomium sextum.

Theorema 37. Propositio 54.

Si superficies contēta fuerit ex rationali & Bino-

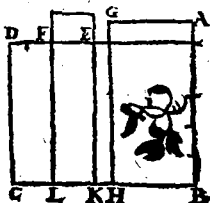
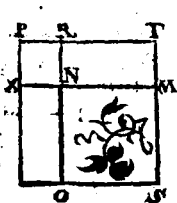
mio primo, lineaque illa superficiem potest, est irrationalis, quæ Binomium vocatur.

L Theore-

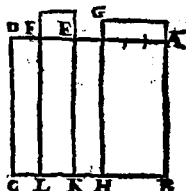
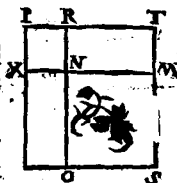
Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies cõtenta fuerit ex linea rationali & Binomio secundo, linea potens illã superficiẽ est irrationalis, quẽ Bimediale primum vocatur.

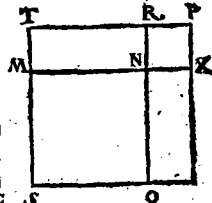
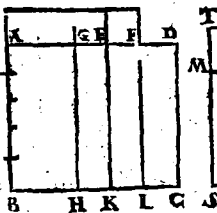
Theorema 39. Propositio 56.

Si superficies cõtineatur ex rationali & Binomio tertio, lineã quã illa superficies empo- test, est irrationalis quã dicitur Bimediale secundũ.

Theorema 40. Propositio 57.

Si superficies cõtineatur ex rationali & Bino-

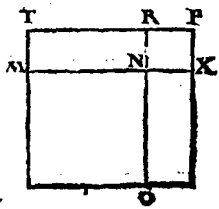
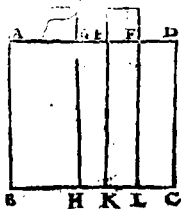

mio

in quarto, linea potens superficiem illā,
est irrationalis, quæ dicitur maior.

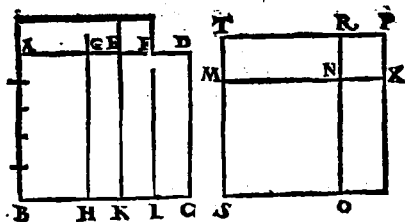
Theorema 41. Pro-
positio 58.

Si superficies cõtineatur ex rationali & Bi-
nomio quinto, linea quæ illam superficiẽ
potest est ir-
ratio-
nalis,
quæ di-
citur
potẽs
ratio-
nale & mediale.

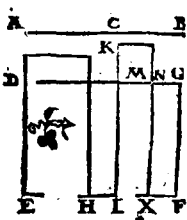
Theorema 42. Pro-
positio 59.

Si superficies contineatur ex rationa-
li & Binomio sexto, linea quæ illam super-
ficiem potest est irrationalis, quæ dicitur
L 2 potens:

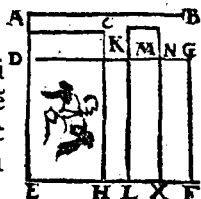
Theorema 43. Pro-
positio 60.

Quadratum Binomij se-
cundum lineam rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus Binomium
primum.

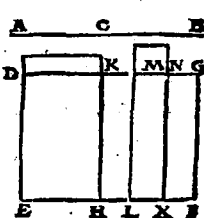
Theorema 44. Pro-
positio 61.

Quadratum Bimedialis pri-
mi secundum rationale
lineam applicatum, facit
alterum latus Binomium
secundum.

Theorema 45. Pro-
positio 62.

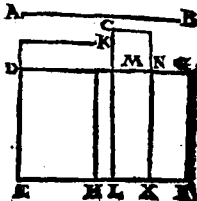
Quadratum Bimedialis se-
cundi secundum rationale
applicatum, facit alterum
latus Binominum tertium.

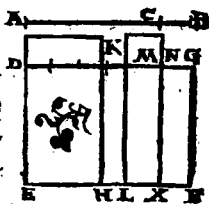
Theo-

Theorema 46. Pro-
positio 63.

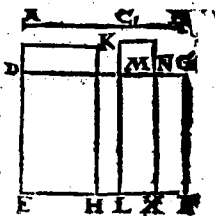
Quadratum lineæ maioris secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quartum.

Theorema 47. Pro-
positio 64.

Quadratum lineæ potentis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quintum.

Theorema 48. Pro-
positio 65.

Quadratum lineæ potentis duo medialia secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum.

Theorema 49. Propositio 66.

Linea longitudine commensurabilis Binomio est & ipsa Binomium eiusdem ordinis.

Theorema 50. Propositio 67.

Linea longitudine com- A E B
 mensurabilis alteri bime-
 dialium, est & ipsa bime-
 dialis etiam eiusdem ordinis. B F D

Theorema 51. Propositio 68.

Linea commensurabilis C F D
 lineæ maiori, est & ip-
 sa maior.

Theorema 52. Propositio 69.

Linea commensurabilis lineæ potenti ratio-
 nale & mediale, est & A E B
 ipsa linea potens ratio-
 nale & mediale. C F D

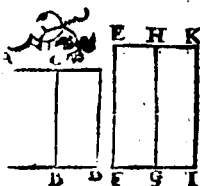
Theorema 53. Propositio 70.

Linea commensurabi-
 lis lineæ potenti duo A E B
 medialia, est & ipsa li-
 nea potens duo medi-
 alia. C F D

Theorema 54. Pro-
 positio 71.

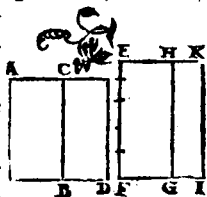
Si duæ superficies rationalis & medialis si-
 mul componantur, linea quæ totâ su perfi-
 ciem

ciem compositā potest,
est vna ex quatuor irra-
tionalibus, vel ea quæ di-
citur Binomium, vel bi-
mediale primum, vel li-
nea maior, vel linea po-
tēs rationale & mediale.

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies me-
diales incōmensurabi-
les simul componātur,
fiunt reliquæ duæ lineæ
irracionales, vel bimē-
diale secundum, vel li-
nea potēs duo medialia

SCHOLIUM.

*Binomium & ceteræ consequentes lineæ irrationa-
les, neque sunt eadem cum linea mediali, neque ipsa
inter se.*

*Nam quadratum lineæ medialis applicatum secun-
dum lineam rationalem, facit alterum latus lineam
rationalem, & longitudine incommensurabilem li-
nea secundum quam applicatur, hoc est, lineæ ratio-
nali, per 23.*

*Quadratum verò Binomij secundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus Binomium primum,
per 60.*

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomiū secundum, per 61.

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomiū tertium, per 62.

Quadratum verò linea maioris secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomiū quartum, per 63.

Quadratum verò linea potētis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterū latus Binomium quintum, per 64.

Quadratum verò linea potentis duo medialia secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum, per 65.

Cum igitur dicta latera, quæ latitudines vocantur, differant & à prima latitudine, quoniam est rationalis, cum inter se quoque differant, eo quia sunt Binomia diuersorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irracionales, differentes esse inter se.

SECUN.

SECUNDVS ORDO AL- terius sermonis, qui est de de- tractione.

Principium senariorum per detractionē.

Theorema 56. Propo- sitio 73.

Si de linea rationali detrahatur rationalis
potentia tantum commensurabilis ipsi to-
ti, residua est irratio- A C B
tionalis, vocetur autē ——— | ———
Residuum.

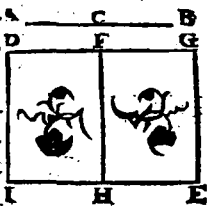
Theorema 57. Propo- sitio 74.

Si de linea mediali detrahatur medialis
potentia tantum commensurabilis toti lineæ,
quæ verò detracta est cū tota contineat su-
perficiem rationalem, residua est irratio-
nalis. Vocetur au- A C B
tem Residuū me- ——— | ———
diale primum.

Theorema 58. Propo- sitio 75.

Si de linea mediali detrahatur medialis
L, S ——— | poten-

rentia tantum commen-
surabilis toti, quæ verò
detracta est, cum tota cõ-
tineat superficiẽ media-
le, reliqua est irrationalis.
Vocetur autem Resi-
duũ mediale secundum

Theorema 57. Propo-
sitio 76.

Si de linea recta detrahatur recta potẽtia
incommensurabilis toti, compositum au-
tem ex quadratis totius lineæ & lineæ de-
tractæ sit rationale, parallelogrammũ ve-
rò ex ijsdem contentum sit mediale, reli-
qua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea mi-
nor.

Theorema 58. Propo-
sitio 77.

Si de linea recta detrahatur recta poten-
tia

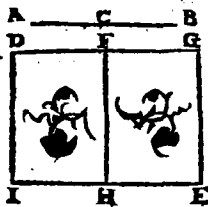
ria incommensurabilis toti lineæ, compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex eisdem contentum sit rationale, reliqua linea est irrationalis. Vocetur autem linea faciens cum superficie rationali totam superficiem medialem.

A C B

Theorema 59. Propositio 78.

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti lineæ, compositum autem ex quadratis totius & lineæ detractæ sit mediale, parallelogrammum verò bis ex iisdem sit etiam mediale: præterea sint quadrata ipsarum incommensurabilia parallelogrammo bis ex iisdem contento, reliqua linea est irrationalis. Vocetur autem linea faciens cum superficie

fície mediali
totam super-
ficiem medi-
alem.

Theorema 60. Propositio 79.

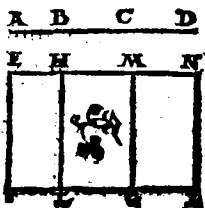
Residuo vnica tantum linea recta cōiungi-
tur rationalis, po- A B C D
tentia tantum com- ——— | — | ———
mensurabilis toti lineæ,

Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediali primo vnica tātum linea
coniungitur medialis, potentia tantum cō
mensurabilis toti, ip- A B C D
sa cum tota continēs ——— | — | ———
rationale.

Theorema 62. Pro-
positio 81.

Residuo mediali secun-
do vnica tantum cōiun-
gitur medialis, potentia
tantum commensurabilia
toti ipsa cum tota conti-
nens mediale.

Theorema 63. Propositio 82.

Lineæ minori vnica tantum recta cōiungi-
tur

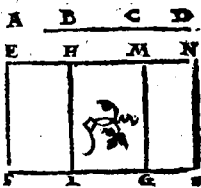
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id $A \quad B \quad C \quad D$
 verò parallelogram- $\text{---} | \text{---} | \text{---}$
 mum, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit $A \quad B \quad C \quad D$
 bis ex ipsis, rationale. $\text{---} | \text{---} | \text{---}$

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediali superficie facienti totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea potentia toti incommensurabilis, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum mediale, id verò quod fit $A \quad B \quad C \quad D$
 bis ex ipsis etiam mediale, & prætereà faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurabile ei quod fit bis ex ipsis.

Proposita linea rationali & residuo.

I

Si quidem tota, nempe composita ex ipso residuo & linea illi coniuncta, plus potest quam coniuncta, quadrato lineæ sibi commensurabilis longitudine, fueritq; tota longitudine commensurabilis lineæ propositæ rationali, residuū ipsum vocetur Residuum primum.

2

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, ipsa autem tota plus possit quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, residuum vocetur Residuum secundū.

3

Si verò neutra linearū fuerit longitudine commensurabilis rationali, possit autem ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, vocetur Residuum tertium.

Rursus si tota possit plus quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis.

4

Et quidem si tota fuerit longitudine com-
men-

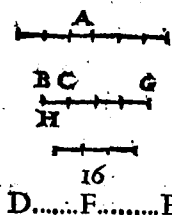
inmensurabilis ipsi rationali, vocetur Residuum quartum.

Si verò coniuncta fuerit lōgitudine comensurabilis rationali, & tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi lōgitudine incōmensurabilis, vocetur Residuum quintum.

Si verò neutra linearum fuerit cōmensurabilis lōgitudine ipsi rationali, fueritque tota potentior quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi lōgitudine incommensurabilis, vocetur Residuum sextum.

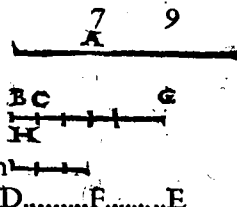
Problema 18. Propositio 85.

Reperire primum Residuum.

Problema 19. Propositio 86.

Reperire secundum Residuum.

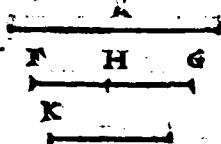
Proble-

E.....

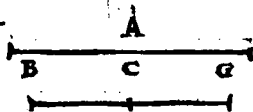
Problema 20. Propositio 87. 12
B.....D.....C

9 7

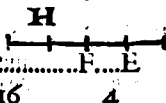
Reperire tertium Residuum.

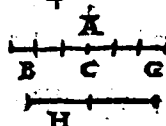
Probl. 21. Propositio 88.

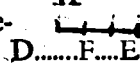
Reperire quartum Residuum. 16
D.....F.....E

Problema 22. Propositio 89.

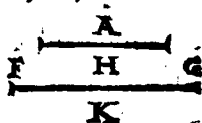

Reperire quintum Residuum.

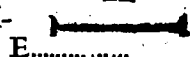

25 7

Problema 23. Propositio 90.

Reperire sextum Residuum.

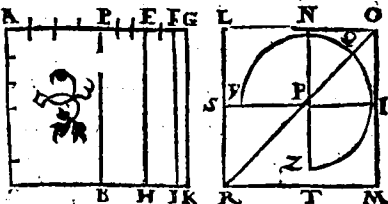

15

Theo-B.....D.....C

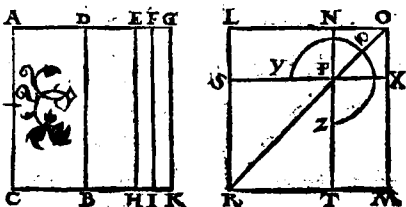
Theorema 66. Propositio 91.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali
& resi-
duo
primo
linea,
quæ il-
lâ sup-
ficie m
potest, est residuum.

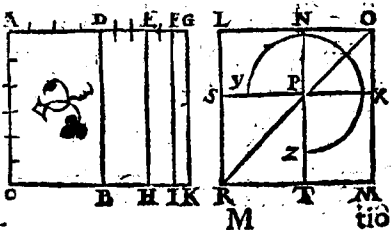
Theorema 67. Propositio 92.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali
& resi-
duo
secũ-
do, li-
nea q̃
illam
supfi-
cie potest, est residuum mediale primum:

Theorema 68. Propositio 93.

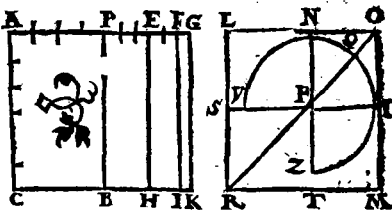
Si sup-
ficies cõt-
ineatur ex
linea ra-
tionali
& resi-
duo ter-

tio, linea quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum.

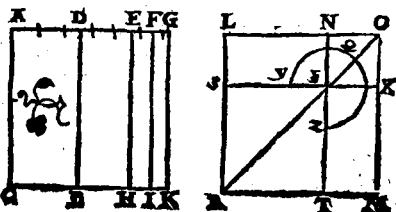
Theorema 69. Propositio 94.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali & residuo quarto, linea quæ illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 70. Propositio 95.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali & residuo quinto, linea quæ illam superficiem potest, est ea quæ dicitur cum rationali superficie facta ciens totam medialem.

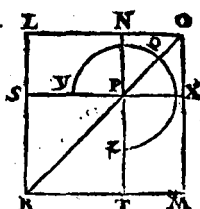

Theorema 71. Propositio 96.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali &

& residuo sexto, linea quæ illam superficiẽ

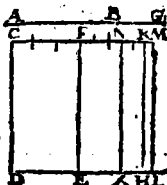
põr,
est ea
quẽdi
citur
faciẽs
cum
me-
diali

superficie totam medialem.

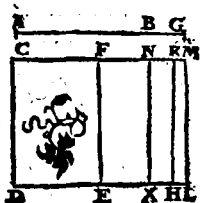
Theorema 72. Pro-
positio 97.

Quadratum residui secun-
dum lineam rationalem ap-
plicatum, facit alterum lat^{us}
residuũ primum.

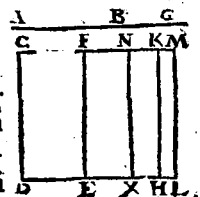
Theorema 73. Pro-
positio 98.

Quadratum residui me-
dialis primi secundũ ra-
tionalem applicatũ, fa-
cit alterũ latus residuũ
secundum.

Theorema 74. Pro-
positio 99.

Quadratũ residui me-
dialis secũdi secundum
rationale applicatũ, fa-
cit alterũ latus residuũ
tertium.

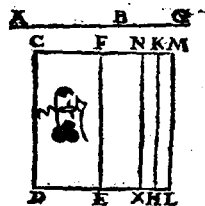
M

5

Theo.

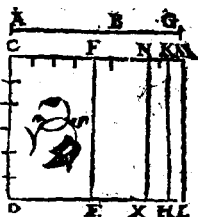
Theorema 75. Propositio 100.

Quadratum lineæ minoris secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quartum.

Theorema 76. Propositio 101.

Quadratum lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quintum.

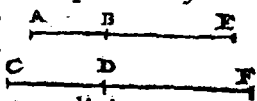
Theorema 77. Propositio 102.

Quadratum lineæ cum mediali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum.

Theorema 78. Propositio 103.

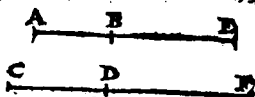
Linea residuo commensurabilis logarithmice, est & ipsa residuum, & eiusdem ordinis.

Theorema 79. Propositio 104.

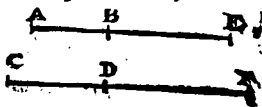
Linea commensurabilis residuo mediali, est &

& ipsa residuū me-
diale, & eiusdē or-
dinis.

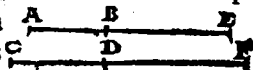
Theorema 80. Propositio 105.

Linea commēsurabilis lineæ minori,
est & ipsa linea mi-
nor.

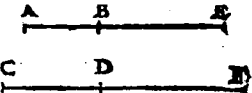
Theorema 81. Propositio 106.

Linea commensurabilis lineæ cū rationa-
li superficie facienti totā mediale, est & ip-
sa linea cum rationa
li superficie faciens
totā medialem.

Theorema 82. Propositio 107.

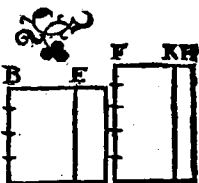
Linea commēsurabilis lineæ cū medialī
superficie facienti
totā medialem,
est & ipsa cum me-

diali superficie faciens totā medialem.

Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis, linea quæ reli-
quā superficiem potest,
est alterutra ex duabus
irrationalibus, aut resi-
duū, aut linea minor.

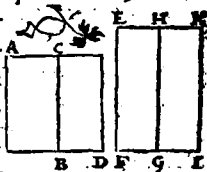

M 3

Theo-

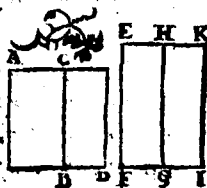
Theorema 84. Propositio 109.

Si de superficie mediali detrahatur superficies rationalis, reliquæ duæ irrationales fiunt, aut residuum mediale primum aut cum rationali superficie faciens totam medialem.

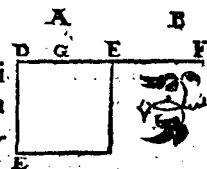
Theorema 85. Propositio 110.

Si de superficie mediali detrahatur superficies medialis quæ sit incommensurabilis toti, reliquæ duæ fiunt irrationales, aut residuum mediale secundum, aut cum mediali superficie faciens totam medialem.

Theorema 86. Propositio 111.

Linea quæ Residuum dicitur, non est eadem cum ea quæ dicitur Binomium.

SCHO.

SCHOLIVM.

Linea qua Residuum dicitur, & cetera quinque eā consequentes irrationales, neque linea medialis neque sibi ipsa inter se sunt eadem. Nam quadratum lineæ medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus, rationalem lineam longitudine incommensurabilem ei, secundum quam applicatur, per 23.

Quadratum verò residui secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum primum, per 97.

Quadratum verò residui medialis primi, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum secundum, per 98.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit alterum latus residuum tertium, per 99.

Quadratum verò lineæ minoris, facit alterum latus residuum quartum, per 100.

Quadratum verò lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latus residuum quintum, per 101.

Quadratum verò lineæ cum mediali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum, per 102.

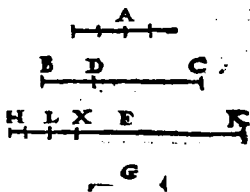
Cum igitur dicta latera, quæ sunt latitudines cuiusque parallelogrammi unicuique quadrato æqualis & secundum rationalem applicati, differant & à primo latere, & ipsa inter se (nam à primo differunt: quoniam sunt res-

dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque lineas irracionales inter se differentes esse . Et quoniam demonstratum est , Residuum non esse idem quod Binomium , quadrata autem residui & quinque linearum irrationalium illud consequentium , secundum rationalem applicata , faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis cuius sunt & residua , quorum quadrata applicantur rationali similiter & quadrata Binomij & quinque linearum irrationalium illud consequentium , secundum rationalem applicata , faciunt altera latera ex Binomij eiusdem ordinis , cuius sunt & Binomia , quorum quadrata applicantur rationali . Ergo lineae irracionales quae consequuntur Binomium , & quae consequuntur residuum , sunt inter se differentes . Quare dicta lineae omnes irracionales sunt numero 13.

1 Medialis.	primum.
2 Binomium.	10 Residuum mediale secundum.
3 Bimediale primum.	
4 Bimediale secundum.	11 Minor.
5 Maior.	12 Faciens cum rationali superficie totam medialem.
6 Potens rationale & mediale.	
7 Potens duo medialis.	13 Faciens cum mediali superficie totam medialem.
8 Residuum.	
9 Residuum mediale	

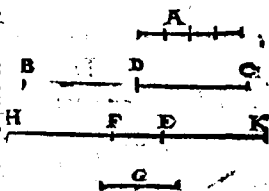
Theorema 87. Propositio 112.

Quadratū lineæ rationalis secundum Binomiū applicatū, facit alterū latus residuū, cuius nomina sunt cōmensurabilia Binomij nominibus, & in eadē proportionē præterea id quod fit Residuum, eundem ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.

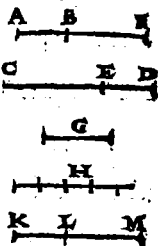
Quadratū lineæ rationalis secundum residuum applicatū, facit alterum latus Binomium, cuius nomina sunt cōmensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē præterea id quod fit Binomiū, est eiusdem ordinis, cuius & Residuum.

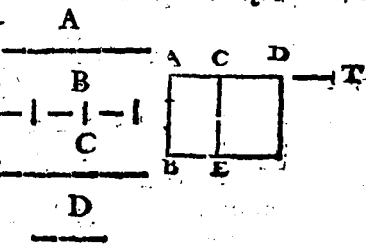
Theorema 89. Propositio 114.

Si parallelogrammū contineatur ex residuo
M ; duo

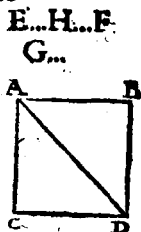
duo & Binomio, cuius nomina sunt cōmensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē, lineā quæ illam superficiem potest, est rationalis.

Theorema 90. Propositio 115.
Ex lineā mediali nascūtur lineę irrationales innumerabiles, quarum nulla unquam eadem sit.

Propositio 116.
Propositū nobis esto demonstrare in figuris quadratis diametrū esse longitudine incōmensurabilem ipsi lateri.

152

EVCLIDIS

ELEMENTVM

VNDECIMVM, ET

SOLIDORVM

primum.

DEFINITIONES.

1

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet,

2

Solidi autem extremum est superficies.

3

Linea recta est ad planum recta, cum ad rectas oēs lineas, à quibus illa tangitur, quæque in proposito sunt plano, rectos angulos efficit.

4

Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ cōmuni planorum sectioni ad rectos angulos in vno planorum ducuntur, alteri plano ad rectos sunt angulos.

5

Rectæ lineæ ad planū inclinatio, acutus est angulus, ipsa insistente linea & adiuncta altera comprehesus, cum à sublimi recte illius lineæ termino deducta fuerit ppendicularis,

160 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
laris, atq; à puncto quod perpendicularis
in ipso plano fecerit, ad propositę illius li-
neę extremum, quod in eodē est plano,
altera recta linea fuerit adiuncta.

6

Plani ad planū inclinatio, acutus est angu-
lus rectis lineis contentus, quę in utroque
planorum ad idem cōmunis sectionis pū-
ctū ductę, rectos ipsi sectioni angulos effi-
ciunt.

7

Planum similiter inclinatum esse ad pla-
num, atq; alterum ad alterum dicitur, cū
dicti inclinationum anguli inter se sunt ē-
quales.

8

Parallela plana, sunt quę eodem non inci-
dunt, nec concurrunt.

9

Similes figurę solidę, sunt quę similibus
planis, multitudine æqualibus cōtinētur.

10

Aequales & similes figurę solidę sunt, quę
similibus planis, multitudine & magnitu-
dine æqualibus continentur.

11

Solidus angulus, est plurium quàm duarū
linearum, quę se mutuò contingant, nec
in eadem sint superficie, ad omnes lineas
inclinatio.

Aliter.

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quā duobus planis angulis in eodem non cōsistentibus plano, sed ad vnū punctū collectis, continetur.

12

Pyramis, est figura solida quæ planis cōtinetur, ab vno plano ad vnum punctū collecta.

13

Prisma, figura est solida quæ planis cōtinetur, quorum aduersa duo sunt & æqualia & similia & parallela, alia verò parallelogramma.

14

Sphæra est figura, quæ cōuerso circum quiescentem diametrum semicirculo cōtinetur, cum in eundem rursus locū restitutus fuerit, vnde moueri cœperat.

15

Axis autem sphæræ, est quiescēs illa linea circum quam semicirculus conuertitur.

16

Centrum verò Sphæræ est idē, quod & semicirculi.

17

Diameter autem Sphæræ, est recta quædā linea per centrum ducta, & vtrinque à sphæræ superficie terminata.

Conu

18

Conus est figura, quæ conuerso circûquiescens alterum latus eorum quæ rectû angulum continent, orthogonio triangulo continetur, cum in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri cœperat. Atq; si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectû angulum conuertitur, rectangulus erit **C**onus: si minor, amblygonius: si verò maior, oxygonius.

19

Axis autem **C**oni, est quiescens illa linea, circum quam triangulum vertitur.

20

Basis verò **C**oni, circulus est, qui à circûducta linea recta describitur.

21

Cylindrus figura est, quæ conuerso circûquiescens alterum latus eorum quæ rectû angulum continet, parallelogrammo orthogonio comprehenditur, cum in eundem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammum, vnde moueri cœperat.

22

Axis autem **C**ylindri, est quiescens illa recta linea, circû quam parallelogrammum vertitur.

23

Bases verò cylindri, sunt circuli à duobus
ad-

aduersus lateribus quæ circumaguntur,
descripti.

24

Similes coni & cylindri, sunt quorū & axes & basiū diametri proportionales sunt.

25

Cubus est figura solida, quæ sex quadratis æqualibus continetur.

26

Tetraedum est figura, quæ triāgulis quatuor æqualibus & æquilateris continetur.

27

Octaedrū figura est solida, quæ octo triāgulis æqualibus & æquilateris cōtinetur.

28

Dedecædrum figura est solida, quæ duodecim pentagonis æqualibus, æquilateris, & æquiangulis continetur.

29

Eicosaedrum figura est solida, quæ triāgulis viginti æqualibus & æquilateris continetur.

Theorema I. Propositio I.

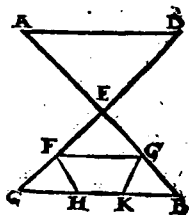
Quædā rectæ lineæ pars in subiecto quidem nō est plano, quædā verò in sublimi.

Theo-

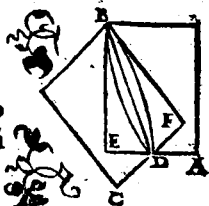
Theorema 2. Propositio 2.

Si duę rectę lineę se mutuò secēt, in vno sūt plano: atque triangulum omne in vno est plano:

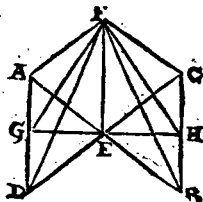
Theorema 3. Propositio 3.

Si duo plana se mutuò secent, communis eorū sectio est recta linea.

Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea rectis duabus lineis se mutuò secantibus, in cōmuni sectione ad rectos angulos insitat illa ducto etiam per ipsas plano ad angulos rectos erit:

Theorema 5. Propositio 5.

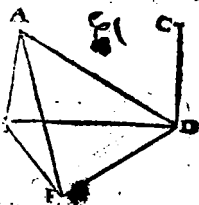
Si recta linea rectis tribus lineis se mutuò tangentibus, in communi sectione ad rectos angulos insitat, illę tres rectę in vno sunt plano:

Theo-

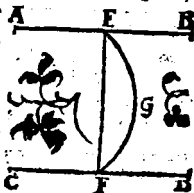
Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidẽ plano ad rectos sint angulos, parallelæ erũt illæ rectæ lineæ.

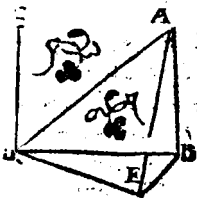
Theorema 7. Propositio 7.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, in quarũ vtraque sumpta sint quælibet pũcta, illa lineæ quæ ad hæc puncta adiungitur, in eodem est cũ parallelis plano.

Theorema 8. Propositio 8.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, quarum altera ad rectos cuidam plano fit angulos, & reliqua eidẽ plano ad rectos angulos erit.

Theorema 9. Propositio 9.

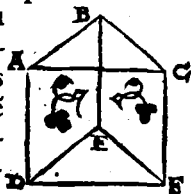
Quæ eidem rectæ lineæ sunt parallelæ, sed nõ in eodem cũ illa plano, hæc quoque sunt inter se parallelæ.

Theo-

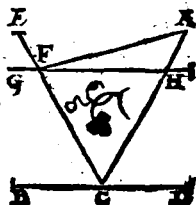
Theorema 10. Propositio 10.

Si duę rectę lineę se mutuò tangētes ad duas rectas se mutuò tangētes sint parallelę, non autē in eodem plano, illę angulos æquales comprehendent.

Proble. 1. Propositio 11.

A dato sublimi puncto, in subiectum planū perpendicularem rectā lineam ducere.

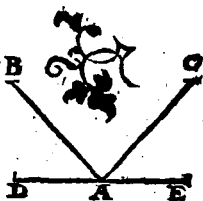
Problema 2. Propositio 12.

Dato plano, à puncto quod in illo datum est, ad rectos angulos rectam lineam excitare.

Theorema 11. Propositio 13.

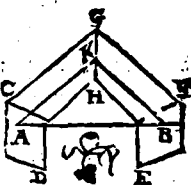
Dato plano, à puncto quod in illo datum est, duę rectę lineę ad rectos angulos non excitabuntur ad easdem partes.

Theo-

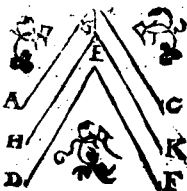
Theorema 12. Propositio 14.

Ad quæ plana, eadem recta linea recta est, illa sunt parallela.

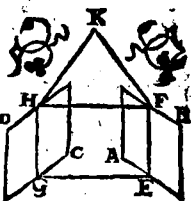
Theorema 13. Propositio 15.

Si duæ rectæ lineæ se mutuò tangentes ad duas rectas se mutuò tangentes sint parallelæ, non in eodem consistentes plano, parallela sunt quæ per illas ducuntur plana.

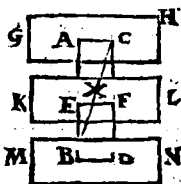
Theorema 14. Propositio 16.

Si duo plana parallela plano quopiam secètur, communes illorum sectiones sunt parallelæ.

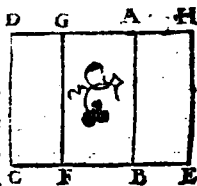
Theorema 15. Propositio 17.

Si duæ rectæ lineæ parallelis planis secètur, in easdem rationes secabuntur.

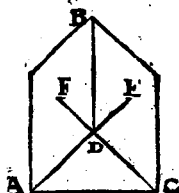
Theorema 16. Propositio 18.

Si recta. linea plano cuiuspiam ad rectos sit angulos, illa etiam omnia que per ipsam plana, ad rectos eidem plano angulos erunt.

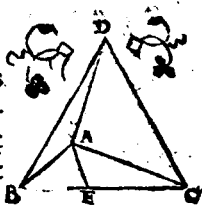
Theorema 17. Propositio 19.

Si duo plana se mutuò secantia plano cuidã ad rectos sint angulos, cõmunis etiam illorum sectio ad rectos eidẽ plano angulos erit.

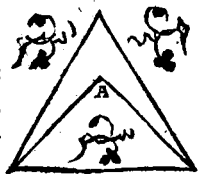
Theorema 18. Propositio 20.

Si angulus solidus planis tribus angulis contineatur, ex his duo quilibet vtut assumpti tertio sunt maiores.

Theorema 19. Propositio 21.

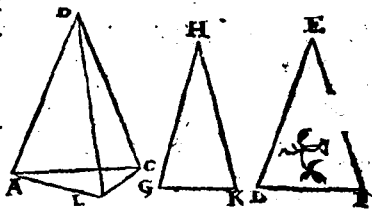
Solidus omnis angulus minoribus continetur, quàm rectis quatuor angulis planis.

Theo-

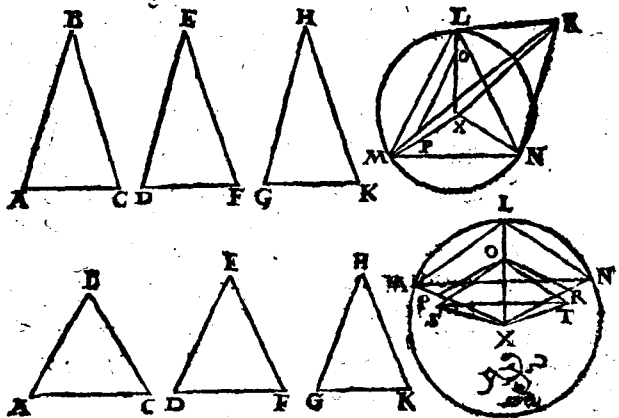
Theorema 20. Propositio 22.

Si plani tres anguli equalibus rectis cōtino-
antur lineis, quorū duo vt libet assumpti,
tertio sint maiores, triangulum constitui
potest ex
lineis æ-
quales,
illas re-
ctas con-
iungēti-
bus.

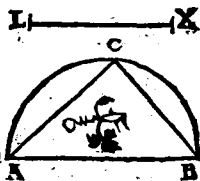

Problema 3. Propositio 23.

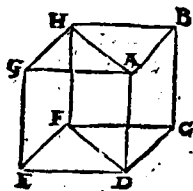
Ex planis tribus angulis, quorū duo vt li-
bet assumpti tertio sint maiores, solidū an-
gulum constituere. Decet autem illos tres
angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propositio 24.

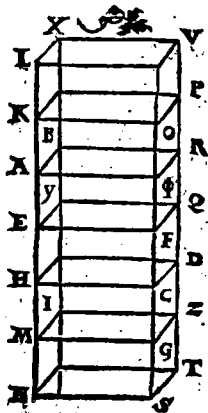

Si solidum parallelis planis contineatur, aduersa illius plana & æqualia sunt & parallelogramma.

Theorema 22. Propositio 25.

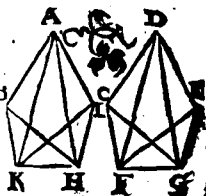
Si solidum parallelis planis contentum plano secetur aduersis planis parallelo, erit quæadmodum basis ad basim, ita solidum ad solidum.

Proble-

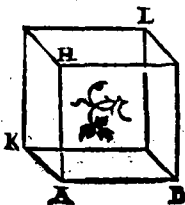
Problema 4. Pro-
positio 26.

Ad datam rectam lineā
eiusque punctū, angu-
lum solidum constitu-
ere solido angulo dato
æqualem.

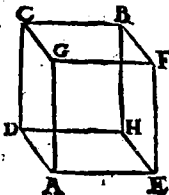
Problema 5, Propositio 27.

A data recta, dato solido parallelis planis
comprehensio simile & similiter positum
solidū
paralle-
lis pla-
nis con-
tētum
descri-
bere.

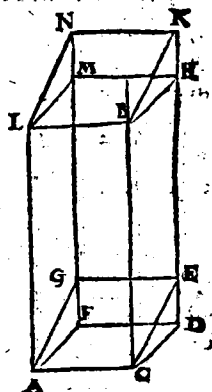
Theorema 23. Propositio 28.

Si solidū parallelis planis comprehensum,
ducto per aduersorum planorum diaga-
nios pla-
no se-
ctū sit,
illud so-
lidū ab
hoc pla-
no bifa-
riam secabitur.

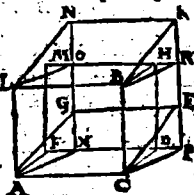

Theorema 34. Pro-
positio 29.

Solida parallelis planis
comprehēsa, quę super
eandē basim, & in ea-
dē sunt altitudine, quo-
rum insistentes linę in
ijsdem collocantur re-
ctis lineis, illa sūt inter
se æqualia.

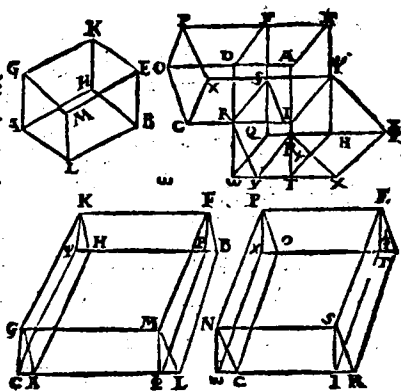
Theorema 25. Pro-
positio 30.

Solida parallelis planis circumscrip-
ta, quę super eandē basim & in
eadē sunt altitudine, quo-
rum insistentes linę nō
in ijsdem reperiuntur re-
ctis lineis, illa sunt inter
se æqualia.

Theorema 26. Pro-
positio 31.

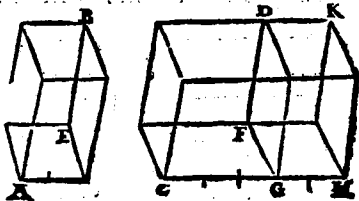
Solida parallelis planis circumscrip-
ta, quę in

in eadē
sunt al-
titudi-
ne, æ-
qualia
sunt in
ter se.

Theorema 27. Pro-
positio 32.

Solida parallelis planis circumscripta quæ
eiusdem
sunt alti-
tudinis,
eam ha-
bēt inter
se ratio-
nē, quam
bases.

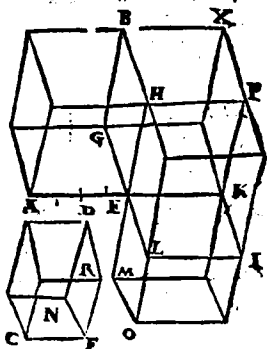
Theor. 28. Pro-

positio 33.

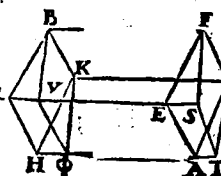
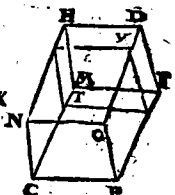
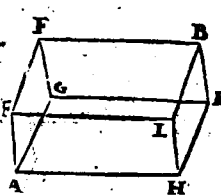
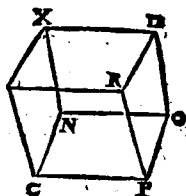
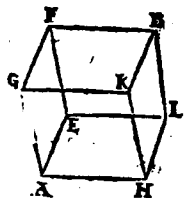
Similia solida pa-
rallelis planis cir-
cumscripita habēt
inter se rationē
homologorum
laterum triplica-
tam.

Theor. 29. Pro-

positio 34.

Aequa-
lium so-
lidorū
paralle-
lis pla-
nis cōtē-
torum
bases cū
altitudi-
nibus re-
ci procā-
tur. Et
solida
paralle-
lis pla-
nis cōtē-
ta, quo-
rū bases
cum alti-
tudi-

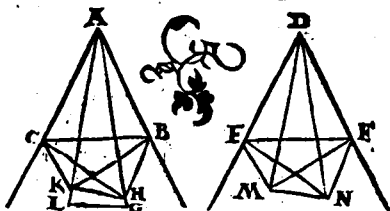
nibus reciprocantur, illa sunt æqualia.

Theorema 30. Propositio 35.

Si duò plani sint anguli æquales, quorù verticibus sublimes rectæ lineæ insistant, quæ cum lineis primò positis angulos cõtineant æquales, vtrunq; vtriq; in sublimibus autem lineis quælibet sumpta sint pũcta, & ab his ad plana in quibus consistunt anguli primũ positi, ductæ sint perpendicularares, ab earũ verò punctis, quæ in planis signata fuerint, ad angulos primũ positos ad

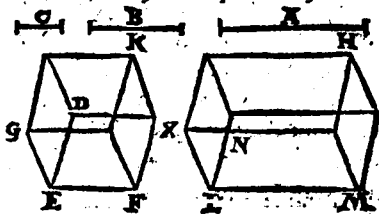
iũctæ
sint
rectæ
lineæ,
hæ cũ
subli-

mibus æquales angulos comprehendunt,

Theorema 31. Propositio 36.

Si re-
ctæ
tres
lineæ
sint
pro-
por-
tionales, quod

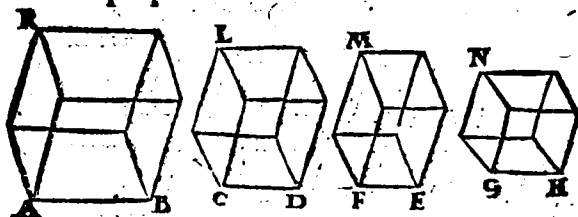

ex

Ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis comprehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed antedicto æquiangulum.

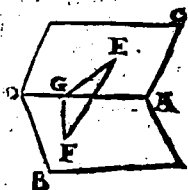
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 33. Propositio 38.

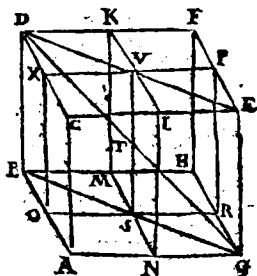
Si planum ad planum rectum sit, & à quodam puncto eorū quæ in vno sunt planorū perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in cōmunē cadet planorū sectionē.

Theo-

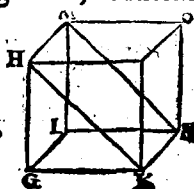
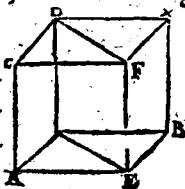
Theorema 34. Propositio 39.

Si in solido parallelis planis circumscripto, aduersorum planorum lateribus bifaria sectis, educta sint per sectiones plana, communis illa planorum sectio & solidi parallelis plani circumscripti diameter, se mutuo bifariam secant.

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorum hoc quidem basim habeat parallelogrammum, illud verò triangulum, sit autem parallelogrammum trianguli duplum, illa prismata erunt æqualia.

ELEMENTI XI. FINIS.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

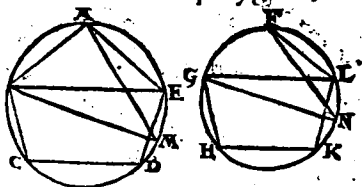
DVODECIMVM.

ET SOLIDORVM

secundum.

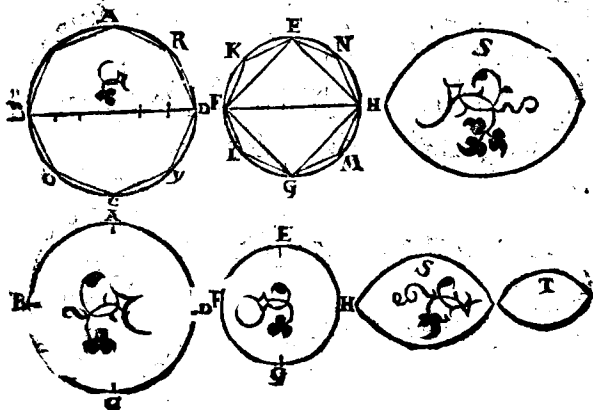
Theorema 1. Propositio 1.

Similia, quæ sunt in circulis polygona, rationē habēt inter se, quam descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

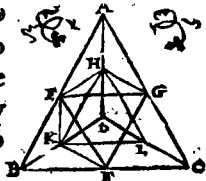
Circuli eam inter se rationē habent, quam

descripta à diametris quadrata.

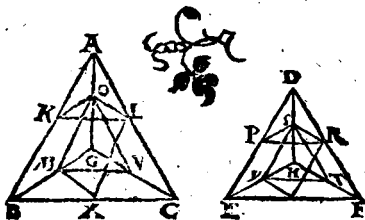
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramis trigonâ habens basim, in duas diuiditur pyramidas non tantû æquales & similes inter se, sed toti etiâ pyramidi similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata æqualia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiorâ.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonas habeant bases, sit aut illarum vtraque diuisa & in duas pyramidas inter se æquales toti; similes, & in duo prismata æqualia, ac eodẽ modo diuidatur vtraq; pyramidû quæ ex superiore diuisione natæ sunt, idque perpetuò fiat: quemadmodû se habet vnus pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in vna pyra-

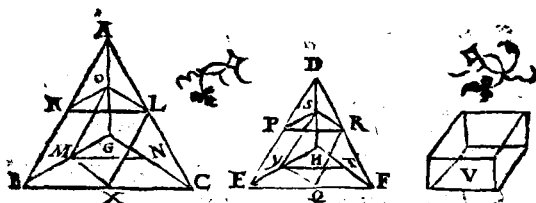

mide

inde prismata, ad omnia quæ in altera pyramide, prismata multitudine æqualia.

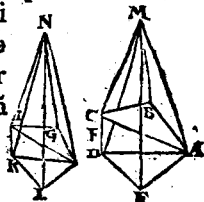
Theorema 5. Propositio 5.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum triagonæ sunt bases, eam inter se rationem habent, quàm ipsæ bases.

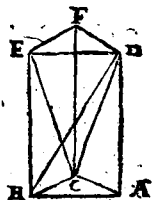
Theorema 6. Propositio 6.

Pyramides eiusdem altitudinis, quarum polygonæ sunt bases, eam inter se rationem habent, quàm ipsæ bases.

Theorema 7. Propositio 7.

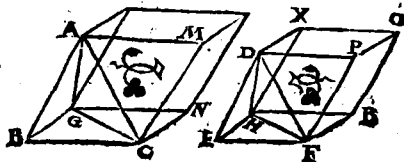
Omne prisma trigonæ habes basim, diuiditur in tres pyramides inter se æquales, quarum triagonæ sunt bases.

Theo-

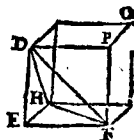
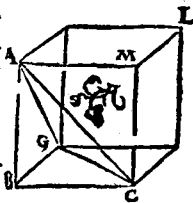
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides qui trigonas habent bases, in tripli-
cata sūt ho-
molo-
gorū
laterū
ratioe.

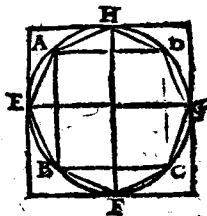
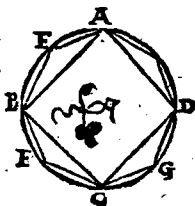
Theorema 9. Propositio 9.

Aequaliū pyramidum & trigonas bases ha-
bentium reciprocantur bases cum altitudi-
nibus. Et quarū pyramidum trigonas ba-
ses haben-
tium reci-
procātur
bases cū
altitudi-
nibus, il-
læ sunt
æquales.

Theorema 10. Propositio 10.

Om-
nis cō
n^o ter-
tia
pars
est cy-
lindri
eandē

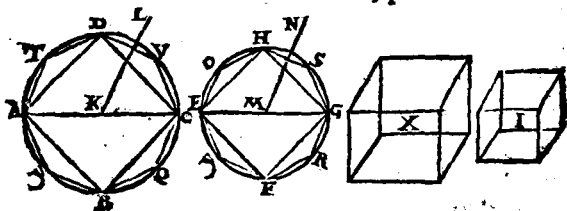

O cum

182 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cum ipso cono basim habentis, & altitudi-
nem æqualem.

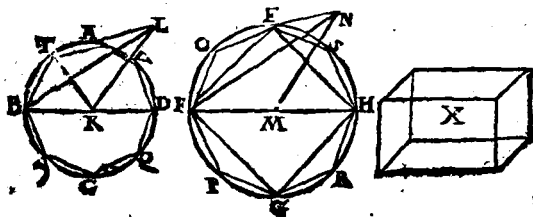
Theorema II. Pro-
positio II.

Coni & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se rationem habent, quam bases.

Theorema 12. Pro-
positio 12.

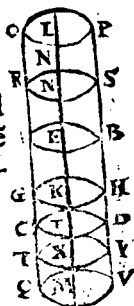
Similes conï & cylindri, triplicatam habet
inter se rationem diametrorum, quæ sunt
in basibus.

Theo-

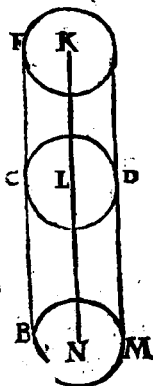
Theorema 13. Propositio 13.

Si cylindrus plano sectus sit ad
uersis planis parallelo, erit quæ
admodum cylindrus ad cylin-
dram, ita axis ad axem.

Theorema 14. Propositio 14.

Coni &
cylindri
qui in æ-
qualibus
sunt basi-
bus, eam
habent in-
terfere-
tionem,
quam al-
titudines

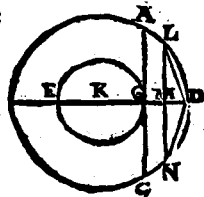

Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum & cylindrorum bases
 cum altitudinibus recipro-
 catur. Et
 quorum
 conorum &
 cylindro-
 rum bases
 cum alti-
 tudinibus
 recipro-
 catur, illi
 sunt æ-
 quales.

Problema 1. Propo-
 sitio 16.

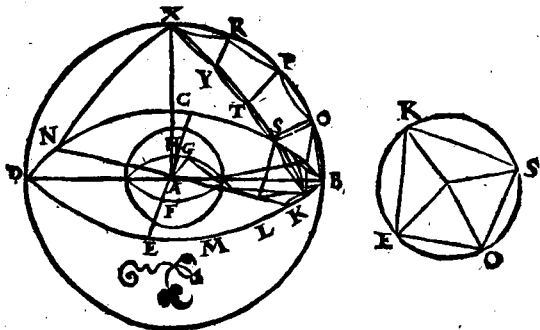
Duobus circulis circum idem centrum con-
 sistentibus, in maiore
 circulo polygonum æ-
 qualium pariumque la-
 terum inscribere, quod
 minorem circulum non
 tangat.

Pro-

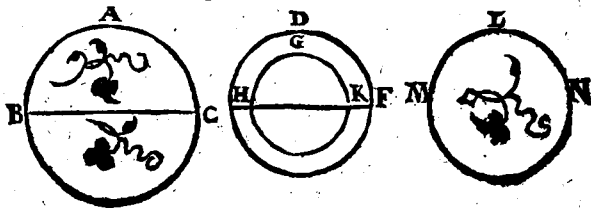
Problema 2. Propositio 17.

Duabus sphæris circum idem centrū consistentibus, in māiore sphæra solidū polyedrum inscribere, quod minoris sphære superficiem non tangat.

Theorema 16. Propositio 18.

Sphære inter se rationem habent suarum diametrorum triplicatam.

ELEMENTI XII. FINIS.

EVCLIDIS

ELEMENTVM DE-

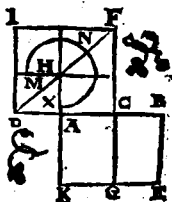
DECIMVM TERTIVM,

ET SOLIDORVM

TERTIVM.

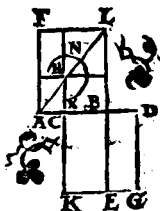
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremā & mediā rationē secta sit, maius segmentum quod totius lineæ dimidium assumpserit, quintuplum potest eius quadrati, quod à totius dimidia describitur.

Theorema 2. Propositio 2.

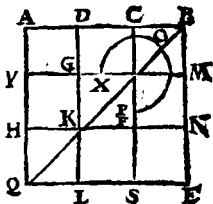
Si recta linea sui ipsius segmenti quintuplū possit, & dupla segmenti huius linea per extremā & mediam rationē secetur maius segmentū reliqua pars est lineæ primum positz.

Theo-

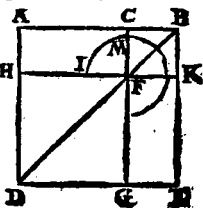
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea per extremam & mediam rationem secta sit, minus segmentum quod maioris segmenti dimidium asumpserit, quintuplum potest eius, quod à maiore segmenti dimidio describitur, quadrati.

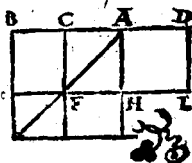
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extremam & mediam rationem secta sit, quod à tota, quodque à minore segmento simul utraq; quadrata, tripla sunt eius, quod à maiore segmento describitur, quadrati.

Theorema 5. Propositio 5.

Si ad rectam lineam, quæ per extremam & mediam rationem sectetur, adiuncta sit altera segmento maiori equalis, tota hæc linea recta per extremam & mediam rationem secta

cta est, estque maius segmentum linea primū posita.

Theorema 6. Propositio 6.

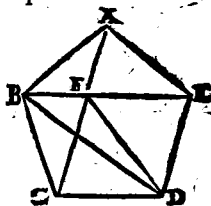
Si recta linea $\rho\eta\tau\eta$ siue rationalis, per extremam & mediam rationem secta sit, vtrunque segmentorum

A C B

$\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ siue irrationalis est linea, quæ dicitur Residuum.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales anguli, siue q̄ deinceps, siue qui non deinceps sequuntur, illud pētagōnum erit æquiangulum.

Theorema 8. Propositio 8.

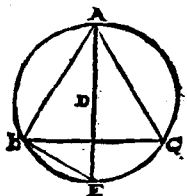
Si pētagōni æquilateri & æquianguli duos qui deinceps sequuntur angulos recte subtendat lineæ, illæ per extremā & mediam rationem se mutuò secant, earumq; maiora segmenta, ipsius pētagōni lateri sunt æqualia.

Theo-

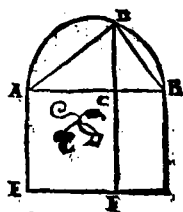
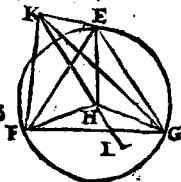
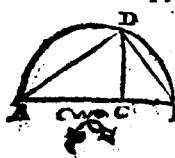
190 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum
sit triangulum æquilate-
rū, huius trianguli la-
tus potentia triplum est
eius linæ, quæ ex circu-
li centro ducitur.

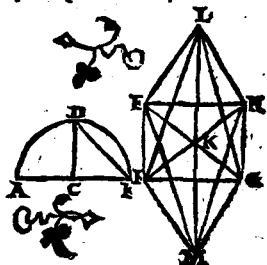
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphæræ cō-
plecti, atque docere illius sphæræ diame-
trum potentia sesquialteram esse lateris ip-
sius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

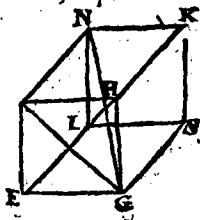
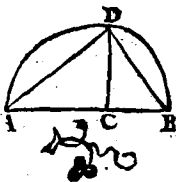
Octaedrum con-
stituere, eaq; sphe-
ra qua pyramidē
complecti, atque
probare illius sphæ-
ræ diametrū po-
tentia duplā esse
lateris ipsius octae-
dri.

Pro-

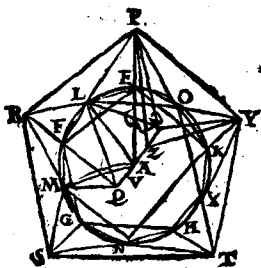
Problema 3. Propositio 15.

Cubum constituere, eaque sphaera qua & superiores figuras complecti, atque docere illius sphaerae diametrum potetia triplicam esse lateris ipsius cubi.

Problema 4. Propositio 16.

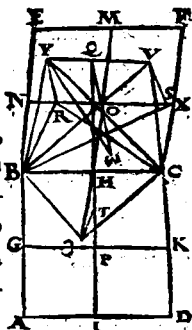
Icosaedrum constituere, eademque sphaera qua & antedictas figuras complecti, atque probare, Icosaedri latus irrationalem esse lineam, quae vocatur Minor.

Pro-

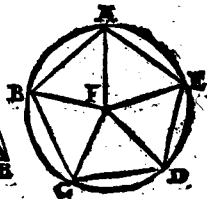
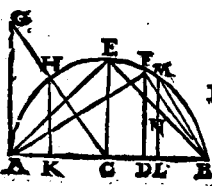
Problema 5. Propositio 17.

Dodecaedrũ cõstituire,
eademque sphæra qua
& antedictas figuras cõ-
plecti, atque probare do-
decaedri latus irrationa-
lem esse lineam, quæ vo-
catur Residuum.

Theorema 6. Propositio 18.

quin-
q; fi-
gura
rũ la-
tera
pro-
pone-
re, &
inter se comparare.

SCHOLIVM.

Asio verd, prater dictas quinque figuras non posse a-
liam constitui figuram solidam, qua planis & e-
quilateris & equiangulis contineatur, inter se a-
qualibus. Non enim ex duobus triagulis, sed neq;
ex alijs duabus figuris solidus cõstituetur angulus
Sed

Sed ex tribus triangulis, constat Pyramidis angulus.

Ex quatuor autem, Octaëdri.

Ex quinque vero, Icosaëdri.

Nam ex triangulis sex & æquilateris & equiangulis ad idem punctum coeuntibus, non fiet angulus solidus. Cum enim trianguli æquilateri angulus, recti vnius bessem contineat, erunt eiusmodi sex anguli rectis quatuor æquales. Quod fieri non potest. Nam solidus omnis angulus minoribus quã rectis quatuor angulis continetur, per 21.11.

Ob easdem sanè causas, neque ex pluribus quã planis sex eiusmodi angulis solidus constat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

Ex quinque, nullus potest: Rursus enim recti quatuor erunt.

Ex tribus autem pentagonis æquilateris & equiangulis, Dodecaëdri angulus continetur.

Sed ex quatuor, nullus potest. Cum enim pentagoni æquilateri angulus rectus sit, et quanta recti pars erunt quatuor anguli rectis quatuor maiores. Quod fieri nequit. Nec sanè ex alijs polygonis figuris solidus angulus continebitur, quod hinc quoque absurdum sequatur. Quamobrem perspicuum est, præter dictas quinque figuras aliam figuram solidam non posse constitui, quæ ex planis æquilateris & equiangulis contineatur.

EVCLIDIS ELEMENTVM DE- CIMVMQVARTVM, VT

quidam arbitrantur, vt alij verò,
Hypsiclis Alexandrini, de
quinque corpo-
ribus.

LIBER PRIMVS.

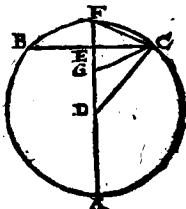

*Asilides Tyrius, Protarche, Alexan-
driam profectus, patrique nostro
ob disciplina societatem commen-
datus, longissimo peregrinationis
tempore cum eo versatus est. Cúm-
que differerent aliquando descripta ab Apollonio cõ-
paratione Dodecaèdri & Icosaèdri eidem sphaerae
inscriptorum, quam hac inter se habeant rationem,
censuerunt ea non rectè tradidisse Apollonium: quia
à se emendata, vt de patre audire erat, literis prodi-
derunt. Ego autem postea incidi in alterum librũ ab
Apollonio editum, qui demonstrationem accuratè
complecteretur de re proposita, ex eiusq; problema-
tis indagatione magnam equidem cepi voluptatem.
Illud certè ab omnibus perspici potest, quòd scripsit
Apollonius, cùm sit in omnium manibus. Quod autè
diligenti, quantum conijcere licet, studio nos postea
scrip-*

ſcripſiſſe videmur, id monumentis conſignatum tibi nuncupandum duximus, vt qui feliciter cum in omnibus diſciplinis tum vel maximè in Geometria verſatus, ſcitè ac prudenter iudices ea qua dicturi ſumus ob eam verd, qua tibi cum patre fuit, vita conſuetudinem, quaq, nos complecteris, beneuolentiã, tractationem ipſam libenter audias. Sed iam tempus eſt, vt premio modum facientes, hanc ſyntaxim aggrediamur.

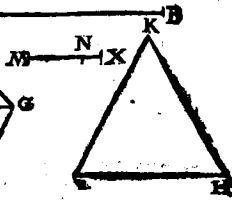
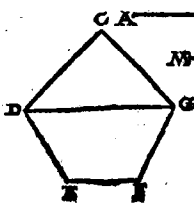
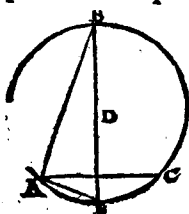
Theorema 1. Propoſitio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuſpiam centro in latus pẽtagoni ipſi circulo inſcripti ducitur, dimidia eſt vtriuſq, ſimul lineæ, & eius quæ ex centro, & lateris decagoni in eodẽ circulo inſcripti.

Theorema 2. Propoſitio 2.

Idem circulus cõprehendit & dõdecaedri pentagonum & icosaedri triangulũ, eidem ſphæræ inſcriptorum.

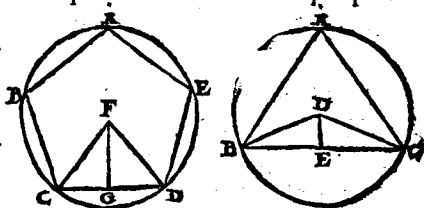

Theo

Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si pentagono & æquilatero & æquiangulo
circumscribitur sit circulus, ex cuius centro
in vnum pentagoni latus ducta sit perpen-
dicularis: quod vno laterum & perpédicu-

lari-
trige-
sies
con-
tine-
tur,
illud

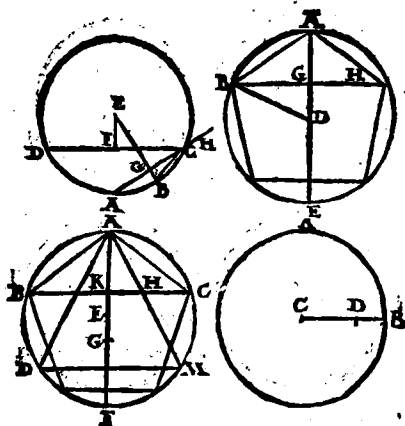

æquale est dodecaedri superficie:

Theorema 4. Pro-
positio 4.

Hoc perspicuum cum sit, probandum est,
quemadmodum se habet dodecaedri su-
perficies ad icosaedri superficiem, ita se ha-
bere cubi latus ad icosaedri latus.

Cubi

Cubilatus.

E —————

Dodecaedri.

F —————

Icosaedri.

G —————

SCHOLIVM.

Nunc autem probandum est, quemadmodum se habet cubilatus ad icosaedri latus, ita se habere solidum dodecaedri ad icosaedri solidum. Cum enim aequales circuli comprehendant & dodecaedri pentagonum & Icosaedri triangulum, eidem sphaera

P

m-

scriptorum: in sphaeris autem aequales circuli aequali intervallo distant à centro (siquidem perpendiculares à sphaera centro ad circulorum plana ducta & aequales sunt, & ad circulorum centra cadunt) idcirco lineae, hoc est perpendiculares, quae à sphaera centro ducuntur ad centrum circuli comprehendētis & triangulum Icosaedri, & pentagonum dodecaedri, sunt aequales. Sūt igitur aequalis altitudinis Pyramides, quae bases habent ipsa dodecaedri pentagona, et quae Icosaedri triangula. At aequalis altitudinis pyramides rationem inter se habent eam quam bases, ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pentagonū ad triangulum, ita pyramis, cuius basis quidem est dodecaedri pentagonum, vertex autem sphaera centrum ad pyramida, cuius basis quidem est Icosaedri triangulum, vertex autem sphaera centrum. Quamobrem ut se habent duodecim pentagona ad viginti triangula, ita duodecim pyramides, quorum pentagona sint bases, ad viginti pyramidas, quae trigonas habeant bases. At pentagona duodecim sunt dodecaedri superficies, viginti autem triangula, Icosaedri. Est igitur ut dodecaedri superficies ad Icosaedri superficiem, ita duodecim pyramides, quae pentagonas habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum trigona sunt bases. Sunt autem duodecim quidem pyramides, quae pentagonas habeant bases, solidū dodecaedri: viginti autem pyramides, quae trigonas habeant bases, Icosaedri solidum. Quare ex 11. 5. ut dodecaedri superficies ad Icosaedri superficiem, ita solidum dodecaedri ad Icosaedri solidum. Ut autem

tem dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita probatum est cubilatus ad Icosaëdri latus. Quemadmodum igitur cubilatus ad Icosaëdri latus, ita se habet solidum dodecaëdri ad Icosaëdri solidum.

P ij

EVCLL

EVCLIDIS

ELEMENTVM DE-

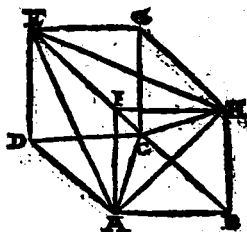
CIMVM QVINTVM, ET

Solidorum quintum, vt nonnulli
putant, vt autem alij, Hypsiclis A-
lexandrini, de quinque
corporibus,

LIBER II.

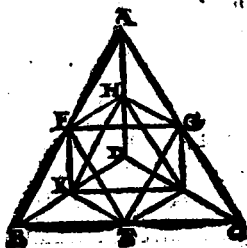
Problema 1. Pro-
positio 1.

In dato cubo pyra-
mida inscribere.

Problema 2. Pro-
positio 2.

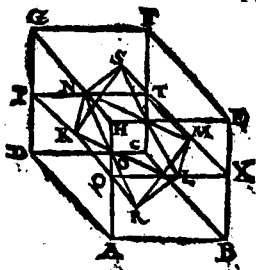
In data pyramide
octaedrum inscri-
bere.

Pro-

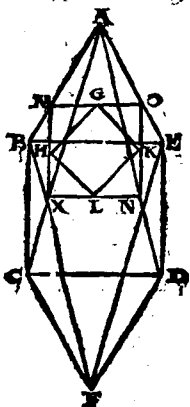
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo octaedrum inscribere.

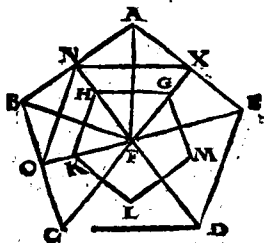
Problema 4. Propositio 4.

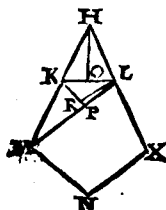
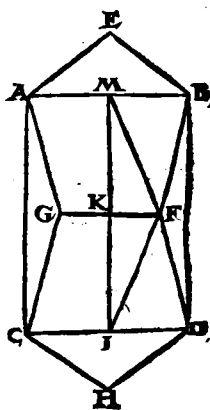
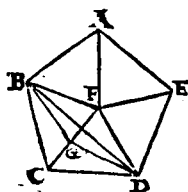
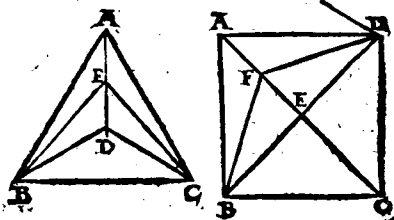
In dato octaedro cubum inscribere.

Problema 5. Propositio 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

SCHO-

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosædri habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosædri viginti contineri triangulis, quodlibet verò triangulum rectis tribus constare lineis. Quare multiplicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli vnius latera, fiuntq; sexaginta, quorum dimidium est triginta. Ad eundem modum & in dodecædro. Cū enim rursus duodecim pentagona dodecædri comprehendant, iterumq; pentagonum quoduis rectis quinque constet lineis, quinque duodecies multiplicamus, fiunt sexaginta, quorum rursus dimidium est triginta. Sed cur dimidiū capimus? Quoniam vnumquodq; latus siue sit trianguli, siue pentagoni, siue quadrati, vt in cubo, iteratō sumitur. Similiter autem eadem via & in cubo & in pyramide & in octædro latera inuenies. Quod si item velis singularum quoque figurarum angelos reperire, facta eadem multiplicatione numerum procreatum partire in numerum planorū, que vnum solidum angulum includant: vt quoniam triangula quinque, vnum Icosædri angulum continent, partire 60. in quinque, nascitur duodecim anguli Icosædri. In dodecædro autem tria pentagona angulum comprehendunt. partire ergo 60. in tria, & habebis dodecædri angelos viginti. Atque simili ratione in reliquis figuris angulos reperies.

Finis Elementorum Euclidis.